

2

TESALONICE
NI –

COMENTARII –

Biserica NEEMIA

2 Tesaloniceni - cap.1

Pavel construiește o introducere similară cu cea din 1 Tesaloniceni. El folosește din nou expresia Biserica Tesalonicenilor, amintindu-le că Biserica deși este a lui Dumnezeu și este plantată de Pavel este totuși a lor. Domnul le-a dat spre administrare un spațiu specific din Împărăția Sa. Pavel îi responsabilizează și îi încurajează deopotrivă. Biserica este a lor. Ei sunt responsabili de evoluția ei și în aceleași capacități de Dumnezeu spre a o păzi și crește. Pavel vrea probabil să prevină și o dependență nesănătoasă a tesalonicenilor față de sine. El nu uită să sublinieze că această biserică a lor face parte dintr-o realitate cerească. Ea este **în** Dumnezeu Tatăl și în Domnul Isus Hristos. Nu doar că Dumnezeu locuiește în ei, dar ei sunt în Dumnezeu, strămutați în realitatea nevăzută a Împărăției lui Dumnezeu care umple toate lucrurile. Nu doar că Dumnezeu a venit să locuiască în ei, dar ei sunt chemați să fie cetățeni ai cerului. Regulile le stabilește Domnul, căci ei au venit să se adăpostească în Domnul și nu Domnul în ei înșiși. Ei au devenit parte integrantă a unei realități cerești care include Biserica de pe pământ și cea din ceruri, precum și zecile de mii de îngeri.

Pavel continuă ca și în prima epistolă cu mulțumire. Este interesant că acum folosește verbul TREBUIE. Oare folosește acest verb pentru că nu mai mulțumea necurmat pentru tesaloniceni? Sau mai degrabă pentru a le aduce aminte tesalonicenilor de faptul că mulțumirea necurmată este o poruncă ?Nu doar că este frumos să mulțumim, dar se și cuvine să mulțumim Domnului pentru frații noștri care cresc în credință. Pavel este același credincios fascinat de Biserica Domnului care deosebește slava Domnului în frații săi și se închină până la pământ înaintea cerului pentru taina creșterii lor în asemănare cu Domnul. El știe că resursele propriei creșteri, mângâieri și

încurajări sunt ascunse în frații săi. El are ochii curați și deschiși pentru a se scălda în gloria Domnului revelată în Biserica Sa.

Pavel urmărește la Tesaloniceni aceleași două elemente: **credința și dragostea**. Este interesant că cele două elemente sunt greu de cuantificat. Și cu atât mai greu este de constatat o creștere în credință și dragoste. Pavel, deși era la o distanță destul de mare de tesaloniceni, poate rosti următoarele cuvinte despre aceștia: **credința voastră merge mereu crescând, și dragostea fiecăruia din voi toți față de ceilalți se mărește tot mai mult**. Pavel nu doar că face o caracterizare generală a Bisericii dar are curajul să afirme: **dragostea fiecăruia din voi toți**...Trebuie să menționăm că este o minune ca toate mădularele Bisericii din Tesalonic să fie în creștere. Și este încurajator pentru noi, căci ne învață că este posibil acest lucru. Și în Fapte când ni se descrie prima Biserică din Ierusalim se face o caracterizare asemănătoare:

- *Fiecare era plin de frică și prin apostoli se făceau multe minuni și semne. Toți cei ce credeau, erau împreună la un loc, și aveau toate de obște. Își vindeau ogoarele și averile, și banii îi împărțeau între toți după nevoile fiecăruia. Toți împreună erau nelipsiți de la Templu în fiecare zi, frângeau pâinea acasă, și luau hrana cu bucurie și curăție de inimă. Ei lăudau pe Dumnezeu și erau plăcuți înaintea întregului norod. Și Domnul adăuga în fiecare zi la numărul lor pe cei care erau mântuiți. (Fapte 2:43-47)*

Dar oare această fascinantă minune a unei comunități în întregime dedicată este specifică doar perioadei dragostei dintâi? Poate nu neapărat; chiar și în Tesalonic erau frați care trăiau în neorânduială. Oare Pavel îi include și pe ei în expresia: fiecare din voi crește în credință și dragoste? Sau el nu îi consideră ca făcând parte din realitatea vie a Bisericii de vreme ce îi îndeamnă pe tesaloniceni să nu aibă nici un fel de legături cu aceștia? A doua variantă este mai plauzibilă.

Deci Pavel avea capacitatea spirituală de a radiografia credința și dragostea tesalonicenilor și de a le pune diagnosticul corect. El nu doar putea sesiza prezența unei credințe și dragoste active, dar putea surprinde și creșterea celor două atribute ale trăirii creștine. Oare Pavel avea un dar unic sau ne provoacă și pe noi să creștem în discernământ spiritual? Prezbiterii, păstorii sufletești, sunt chemați să calce pe urmele lui Pavel. Ei trebuie să știe mai întâi să urmărească la turmă cele două atribute cheie: CREDINȚA și DRAGOSTEA. Ei trebuie să știe că turma este în siguranță doar dacă

crește permanent în credință și dragoste. Apoi trebuie să știe cum să radiografeze credința și dragostea celor din comunitate. Atât credința cât și dragostea se manifestă prin elemente concrete, prin semne vizibile. Dacă aceste semne sunt prezente, atunci e bine. Dacă acestea devin din ce în ce mai clare și mai frecvente atunci e foarte bine, căci putem vorbi de creștere. Nu cred că Pavel se joacă cu cuvintele și face o caracterizare superficială. El știa că tesalonicenii au nevoie de confirmare că sunt pe drumul cel bun. El nu le putea confirma un drum al lor pe care el nu îl cunoștea foarte bine. Miza era prea mare. Tatăl spiritual care era gata să își dea viața pentru ei, nu se putea juca cu vorbele la acest capitol.

Care sunt semnele vizibile ale unei credințe în creștere? Care sunt semnele vizibile ale unei dragoste în creștere? În mod cert, Noul Testament conține mai multe pasaje care ne ajută să răspundem la aceste întrebări. Nu ne propunem acum să oferim niște răspunsuri amănunțite. Doar subliniem că aceste semne există și păstorii sufletești trebuie să le cunoască și să le urmărească la cei care sunt sub paza lor. Menționez doar că încercările, testele vieții, ne ajută enorm în această radiografie spirituală. Cum trece fratele meu atunci când este încercat? Cum se raportează la suferință, la pierderi? Cum își ia testele în relații? Cum reacționează când este nedreptățit? Cum se implică în soluționarea conflictelor? Poate lui Pavel i-a fost mai ușor să înțeleagă evoluția spirituală a tesalonicenilor și din pricina prigoanei din Tesalonic. În mijlocul cuptorului de foc credința sau necredința iese cu claritate la iveală. În mijlocul presiunilor puternice, dragostea sau lipsa ei este deconspirată cu repeziciune.

Pavel poate să se bucure că tesalonicenii sunt în permanentă creștere. Observăm în tonul epistolei că el nu mai cunoaște aceeași frământare și îngrijorare pentru situația tesalonicenilor și nu mai este așa de urgent ca el să ajungă la ei. Acesta este un argument foarte puternic care susține că 2 Tesaloniceni a fost scrisă DUPĂ 1 Tesaloniceni. Tesalonicenii, deși încă vulnerabili, au mai crescut spiritual, au mai prins rădăcini, au primit cu bucurie mesajul primei epistole a lui Pavel. Se pare că au depășit acea perioadă critică de vulnerabilitate. Pavel este mai liniștit și nici măcar nu pomenește despre necesitatea vizitării lor. Este posibil ca între timp chiar Pavel să fi trecut pe la ei. Este doar o presupunere. Deși Fapte nu menționează acest lucru ni se spune că Pavel a stat în Corint mai bine de un an și șase luni. În perioada aceasta poate ar fi avut timp să le fi făcut o scurtă vizită tesalonicenilor. Oricum creșterea în credință și dragoste a însemnat depășirea unei faze critice de vulnerabilitate.

Pavel îi conectează din nou la realitatea Bisericii universale subliniind încurajarea pe care a adus-o statornicia credinței lor în comunitatea sfinților de pretutindeni. Biserica din Tesalonic a rămas o Biserică model în ce privește statornicia în credință. Pavel se putea lăuda în Domnul cu tesalonicenii. Pentru tesaloniceni era esențial să înțeleagă că suferința lor nu era în zadar. Nici un strop din suferința credinciosului pentru voia lui Dumnezeu nu este în van. Ea aduce rod, mult rod, după cum și suferințele lui Hristos au adus un rod așa de slăvit. Unul din roade este încurajarea sfinților. Acesta era un rod pe care tesalonicenii trebuiau să îl cunoască și să se bucure de el. Cunoașterea rodului suferinței este o resursă extrem de importantă. Uneori nu vedem rodul și trebuie să credem. Niciodată nu vom vedea în întregime rodul, căci suntem chemați să trăim prin credință. Doar la învierea din morți ne vom putea desfăta în întreaga slavă a rodirii jertfei noastre de pe pământ. Domnul însă ne încurajează și mângâie adesea pe pământ descoperindu-ne părți ale rodirii noastre. Credința tesalonicenilor strălucește și mai mult acum. Ei au rămas tari în credință. Deci nu a fost doar un entuziasm trecător. Pavel vorbește despre statornicia lor, perseverența lor, răbdarea lor în necaz. Încercările pe termen lung sunt adevăratele teste ale credinței. **Statornicia pe perioade îndelungate sunt dovezile de necontestat ale credinței.**

Cum evaluează Pavel starea spirituală a unei Biserici? El nu menționează creșterea numerică, sau numărul lucrărilor de slujire și evanghelizare, nici mărimea clădirii sau construirea unei infrastructuri. El este interesat de creșterea în credință și dragoste a Bisericii. Când Mântuitorul evaluează Bisericele din Asia Mică (Apocalipsa cap.1-3) urmărește aceleași elemente. În sec XXI suntem obsedați de elemente măsurabile, cuantificabile. Și avem tendința să descriem o Biserică de succes ca cea care are un număr mare de membri, care crește numeric rapid, care are o infrastructură impresionantă și are multe lucrări de slujire etc. Nici Mântuitorul, nici Pavel nu sunt interesați de aceste lucruri. Ei analizează creșterea în maturitate a Bisericilor și modul în care trec prin încercări. Creșterea numerică și celelalte elemente sunt în mâna Domnului și depind adesea de variabile contextuale care nu țin de Biserica în cauză. Ferice de cel care nu umblă după un succes prea măsurabil, și cel care nu se îmbată cu apa rece a falselor succese. Ferice de cine se ghidează după criteriile biblice ale succesului. O Biserică de succes nu trebuie să fie neapărat mare, nu trebuie să aibă neapărat o multitudine de lucrări și un mare număr de activități și nici măcar o creștere impresionantă. O Biserică de succes este o Biserică în care toți sau majoritatea membrilor cresc în curăție, devotament, credință, maturitate și dragoste și trec cu

bucurie prin cele mai grele încercări. Biserica în care slujești cum este din această perspectivă?

Pavel asociază tema suferințelor cu tema dreptății lui Dumnezeu. Acest lucru nu se găsește frecvent în epistolele sale și pare a fi unul din elementele care conferă unicitate epistolei 2 Tesaloniceni în Noul Testament. De ce realizează Pavel această asociere? Cel mai probabil el răspunde unei frământări din mintea tesalonicenilor legată de dreptatea lui Dumnezeu. Nu știm exact care erau frământările tesalonicenilor, dar putem să intuim posibilele întrebări din inima lor:

- Cum se explică dreptatea lui Dumnezeu în contextul în care copiii Lui sunt prizoniți de vrăjmașii Lui care se bucură de pace și odihnă?
- Oare nu au dreptate Iudeii? Oare nu noi suntem cei pedepsiți de Dumnezeu, iar ei sunt cei ocrotiți de Acesta?
- Oare situația aceasta va persista pentru totdeauna?

Pavel afirmă în mod șocant că suferințele lor reprezintă o dovadă lămurită cu privire la dreptatea lui Dumnezeu. Cu alte cuvinte situația prezentă justifică deciziile pe care le va lua Domnul la venirea Lui. Contextul prezent face să strălucească dreptatea lui Dumnezeu în hotărârile pe care le va lua când Se va întoarce în slavă. Care sunt aceste hotărâri?

- Va pedepsi pe cei care nu cunosc pe Dumnezeu și nu ascultă de Evanghelia lui Isus Hristos.
- Va proslăvi pe cei credincioși.

De ce este această decizie dreaptă? Această decizie este dreaptă pentru că este un răspuns logic la modul de viață pe acest pământ. Cei necredincioși au urât copiii lui Dumnezeu și le-au cauzat multe întristări. I-au urât fără temei și de fapt și-au manifestat astfel ura lor față de Dumnezeu. Este absolut drept ca Dumnezeu să pedepsească pe cei care întristează în mod nejustificat sfinții Săi de pe pământ. Pedepsirea prigonitorilor este un act de dreptate. Ei vor primi ce meritau. Ei vor primi ceea ce au cauzat altora în mod nelegitim. Au adus în viața copiilor Domnului suferință. Astfel de suferință vor avea parte în ziua judecății. Observăm că pedeapsa este descrisă ca o pierzare veșnică de la fața Domnului și de la slava puterii Lui. **Esența iadului** nu este cazanul cu smoală, ci

despărțirea de Dumnezeu. Iadul este de fapt absența prezenței dătătoare de viață a Creatorului. Dumnezeu le respectă alegerea. Ei nu L-au vrut pe Dumnezeu, și deci nu Îl vor avea pe Dumnezeu. Oare ce poate fi mai cumplit decât să fii despărțit de gloria lui Dumnezeu? În afara Lui este doar întuneric, nonsens, regret, vinovăție, suferință, neîmplinire, goliciune. Dumnezeu le dă exact ce au cerut ei. Ei au cerut o viață fără Dumnezeu. Și aceasta vor primi. Dar care este dovada că nu L-au vrut pe Dumnezeu?

1. În primul rând aceștia nu au ascultat de Evanghelia lui Isus Hristos. Prin Evanghelie Dumnezeu Și-a revelat dragostea și le-a oferit posibilitatea refacerii relației cu Domnul. Cei ce nu ascultă de Evanghelie nu sunt interesați de refacerea relației cu Dumnezeu. Cei ce ignoră Evanghelia resping chemarea lui Dumnezeu, oferta plină de har și generozitate a Creatorului.
2. În al doilea rând aceștia urăsc pe copiii lui Dumnezeu. Copiii Lui sunt reprezentanții Domnului în această lume. Ei au primit slujba împăcării și ei duc lumii chemarea lui Dumnezeu. Respingerea copiilor lui Dumnezeu înseamnă respingerea Creatorului. Respingerea martorilor Lui înseamnă a-I spune NU lui Dumnezeu Însuși. Căci ***cine nu vă primește pe voi, pe Mine nu mă primește.*** Deci prigonirea sfinților reprezintă o dovadă a dreptății deciziei lui Dumnezeu de a pedepsi pe cei care nu ascultă de Evanghelie. În altă parte, Pavel întreabă: ***Nu știți că noi vom judeca lumea?*** Lumea va fi judecată prin noi. Pe de o parte alegerea noastră de a crede va dovedi că și ei au putut face această alegere. Pe de altă parte respingerea mărturiei Bisericii de către lume va oglindi respingerea lui Dumnezeu Însuși. Noi vom fi martorii acuzării. Iar suferințele primite din partea lumii vor fi probele incontestabile care vor glorifica dreptatea lui Dumnezeu care îi va trimite la pierzare eternă.

Dar suferințele sfinților din pricina lui Hristos sunt o dovadă și pentru dreptatea lui Dumnezeu de a decide proslăvirea acestora în ziua venirii Sale. Expresia folosită de Pavel este următoarea: ***întrucât veți fi găsiți vrednici de Împărăția lui Dumnezeu pentru care și suferiți.*** În Împărăția lui Dumnezeu intră doar cine este găsit vrednic. Această expresie pare să contrazică doctrina harului care afirmă că nimeni nu este vrednic și că toți sunt mântuiți prin har, prin meritele lui Isus Hristos. Dar nu este nici o contrazicere. Pavel va încheia capitolul înălțând harul mântuitor probabil tocmai pentru a oferi un înțeles clar expresiei: ***să fii găsit vrednic.*** Împărăția lui Dumnezeu este o Împărăție a slavei, iar credincioșii vor ocupa o poziție privilegiată și unică în istoria

eternității. Ei vor fi mireasa Mielului, vor fi poporul Lui, vor șede pe scaunul de domnie al Domnului, vor fi cetatea lui Dumnezeu, vor căpăta – cum ne va spune Pavel în cap.2 – *slava Domnului nostru Isus Hristos*. Vor fi purtătorii chipului lui Hristos revelat prin cruce. Răsplata este eternă și este imensă. Dar nu oricine va beneficia de ea. Doar cei care vor fi găsiți vrednici. Mântuirea este prin har, dar este prin credință. Jertfa lui Hristos rezolvă problema vredniciei noastre din perspectiva meritelor și a neprihănirii, dar credința noastră rezolvă problema vredniciei din perspectiva alegerii noastre, dorinței noastre de a primi această răsplată. Petru ne spune că aurul care piere este totuși curățit prin foc, *Cu atât mai mult*, ne spune el, *trebuie curățită credința noastră*. Credința în Hristos este cel mai prețios lucru. Ea ne înalță până la scaunul de domnie al Domnului. De aceea ea trebuie testată și curățită. Va șede pe scaunul de domnie doar cel care crede cu adevărat, doar cel care perseverează în credință. Dumnezeu ne încearcă credința pentru a vedea dacă ne găsește vrednici de o răsplătire așa de mare. El vrea să vadă dacă Îl credem cu adevărat pe cuvânt. Dacă prețuim relația cu El și promisiunile gloriei viitoare mai mult decât orice. De aceea vom pierde totul de dragul Lui și vom trece prin mari suferințe. Acestea vor dovedi tuturor că suntem vrednici să ședem pe scaunul de domnie al Domnului căci ne-am încrezut în Domnul și am acceptat mari dureri din pricina Numelui Lui. Și aceste teste nu doar că dovedesc că suntem vrednici de Împărăția lui Dumnezeu, dar ne și măresc credința și răsplata.

Pavel nu vrea să dezvolte aici faptul că singurul drum către glorie este suferința pentru Hristos, însă, el vrea doar să demonstreze că prigonirile sfinților nu umbresc, nu pun la îndoială dreptatea Creatorului, ci doar fac ca aceasta să strălucească și mai mult. Ei nu suferă că sunt pedepsiți de Domnul, ci dimpotrivă suferă pentru Domnul și de dragul Lui. Și dacă am vedea cât de mare este răsplătirea ne-am da seama de ce Dumnezeu nu o poate da oricui și de ce ne testează până la capăt. Slava este prea mare pentru a o primi cineva care nuse încrede deplin în Domnul și nu o apreciază cu adevărat. Simțul dreptății noastre ne va spune că cel care nu este gata să renunțe la tot de dragul lui Hristos nu este vrednic să capete slava lui Hristos pentru eternitate. Deși suferințele noastre nu ne ispășesc păcatele, cu toate acestea dovedesc vrednicia noastră de a intra prin credință și pe baza harului lui Hristos în Împărăția lui Dumnezeu. Îmi place de Pavel că el nu are o înțelegere ieftină și superficială a harului lui Dumnezeu. Chiar dacă totul este prin har, noi trebuie să suferim mult pentru Hristos pentru a fi găsiți vrednici să intrăm în Împărăția Lui. Când mama fiilor lui Zebedei L-a rugat ca fiii ei să stea la dreapta și la stânga Lui în Împărăția lui Dumnezeu, Mântuitorul nu a spus că

acest lucru nu este posibil sau că cererea este greșită. El a avut însă următoarea întrebare: *oare vor putea ei să bea paharul suferinței și să fie botezați cu botezul suferinței?* Nici măcar Fiul lui Dumnezeu întrupat nu a șezut pe scaunul de domnie din pricină că era Fiu, ci din pricina suferințelor Sale, ca răsplată pentru ele. În Împărăția lui Dumnezeu se intră prin multe necazuri și teste. Răsplata este prea mare! Doar cei ce vor fi găsiți vrednici vor avea parte de ea:

- *Voi sunteți păziți de puterea lui Dumnezeu, prin credință, pentru mântuirea gata să fie descoperită în vremurile de apoi! În ea voi vă bucurați mult, măcar că acum, dacă trebuie, sunteți întristați pentru puțină vreme, prin felurite încercări, pentru ca încercarea credinței voastre, cu mult mai scumpă decât aurul care piere, și care totuși este încercat prin foc, să aibă ca urmare lauda, slava și cinstea, la arătarea lui Isus Hristos. (1 Petru 1:5-7)*

Cel mai mare dar al nostru, cea mai mare comoară pe care o deținem nu este serviciul, averea, familia, soția, copiii, poziția socială, renumele, casa, mașina, prietenii, sănătatea, și nici măcar Biblia sau Biserica. Cea mai mare comoară este credința în Isus Hristos. Ea este ținta atacurilor spirituale, dar și ținta testelor ce vin din partea Domnului. Ea este în centrul atenției cerului și a lumilor spirituale. Restul este pe locul doi, și secundar. Și dacă aurul care piere este cercat prin foc, cu atât mai mult va fi încercată aceea (credința) care ne poziționează pentru eternitate pe însuși scaunul de domnie al Domnului!?

Pavel realizează și o scurtă descriere a revenirii Domnului. Acest lucru era de folos pentru tesaloniceni. Dacă unii din ei se gândeau că ziua Domnului a și venit chiar atunci, înseamnă că lor nu le mai era clar cum trebuia să aibă loc revenirea Domnului. Pavel le amintește că revenirea Domnului va însemna un eveniment unic, vizibil și irepetabil. El va avea loc înaintea întregului pământ și orice ochi îl va vedea. Domnul Isus Hristos va fi descoperit, revelat din cer tuturor oamenilor. El va coborî de pe nori în mod vizibil, îmbrăcat în slavă, cu îngerii puterii Lui, într-o flacără de foc. El va pedepsi pe toți necredincioșii și va proslăvi pe sfinții Săi, adică îi va îmbrăca în slavă. Este important să reținem cuvântul folosit în limba greacă pentru expresia **descoperirea Domnului Isus din cer**. Acest cuvânt este ***apocalupsis***. Acesta înseamnă:

- Descoperire pentru cineva (Luca 2:32)

- Descoperirea de la cineva (2 Cor.12:1, Gal.1:12)
- Revelație apocaliptică (parusia – 1 Cor.1:7, 1 Pt.1:7)

Același termen este folosit în Apocalipsa 1:1 dar și în 2 Tes. cap, 2 când Pavel ne vorbește despre ***descoperirea omului fărădelegii***. Vom mai reveni la acest termen când vom studia 2 Tes. cap.2. Ce este important de reținut acum este că acest termen are în vedere o revelare clară de către cineva a ceva. Lucrul revelat este clar, vizibil, recognoscibil. Hristos nu va fi revelat la a doua Sa venire în confuzie și ambiguitate. El va veni în toată slava și orice ochi îl va vedea. *Cum iese fulgerul de la răsărit și se vede până la apus, așa va fi și venirea Fiului Omului* (Matei 24:27). Orice ochi Îl va vedea și orice ochi Îl va recunoaște. El va veni în slavă urmat de oștile cerești formate din miile de îngerii și sfinții Săi răscumparați de pe pământ și îmbrăcați în trupuri de slavă. Ei vor veni pe pământ să pedepsească pe cei care nu au ascultat de Evanghelia Domnului Isus Hristos.

Dacă într-adevăr Anticrist se va da drept Dumnezeu și va încerca să simuleze a doua venire a lui Hristos, el nu va putea amăgi pe cei aleși care Îl așteaptă pe Hristos după Cuvântul Său. Apariția pe nori a unui personaj îmbrăcat în slavă și înconjurat de făpturi cerești nu este suficientă. Cei credincioși trebuie mai întâi să fie îmbrăcați în trupuri de slavă și se vor înălța la cer pentru a întâmpina pe Domnul în văzduh. Ei vor coborî pe pământ și vor nimici pe toți cei care vor mai fi în trupuri supuse putrezirii. Apoi, acestui pământ i se va da foc. Anticrist nu va putea simula acest scenariu, căci el nu va putea da trupuri de slavă celor credincioși și își va avea domnia pe acest pământ. Atâta vreme cât cei care cred în Isus Hristos nu vor fi înălțați la cer în trupuri de slavă și pământul acesta nu va arde nu putem vorbi de a doua venire a lui Hristos. Orice altceva ce ar fi, ori cât de minunat și măreț ar fi, nu este a doua venire a Domnului, ci doar o simulare mincinoasă și vrednică de lepădat.

Scopul revenirii Domnului nu este doar pedepsirea celor necredincioși, dar mai ales proslăvirea celor credincioși. El va veni ca să fie proslăvit în sfinții Săi și privit cu uimire în toți cei ce vor fi crezut. Când vom primi trupurile de slavă, când chipul lui Hristos ascuns acum în noi va fi făcut vizibil, Isus Hristos va fi proslăvit în fiecare din noi. El va fi privit cu uimire în noi. Fiecare din noi va purta ceva specific din chipul Său și toți adunați laolaltă vom forma cel mai frumos tablou al slavei lui Dumnezeu. Fiecare din noi are un destin unic. Nu doar bagajul ereditar dar și împrejurările în care trăim,

încercările de care avem parte, alegerile pe care le facem și lucrarea pe care Domnul ne-o încredințează ne face să fim UNICI în planul lui Dumnezeu. În noi se zidește ceva unic din chipul lui Hristos. De aceea este absurd să vorbim despre concurență între frați, precum și de frați mai valoroși decât alții. Ce minune va fi acea zi! Chipul lui Hristos se zidește în noi în mod tainic și slava lui este încă ascunsă. Trupul supus putrezirii ascunde slava omului dinlăuntru. Iată ce ne spune Pavel:

- *Căci voi ați murit, și viața voastră este ascunsă cu Hristos în Dumnezeu. Când Se va arăta Hristos, viața voastră, atunci vă veți arăta și voi împreună cu El în slavă. (Col.3:3-4)*
- *Comoara aceasta o purtăm în niște vase de lut, pentru ca această putere nemaipomenită să fie de la Dumnezeu și nu de la noi. (2 Cor.4:7)*

Întreaga creație așteaptă slobozenia slavei copiilor lui Dumnezeu (Rom.8:21). Slava va fi atât de mare încât Pavel consideră că suferințele din vremea de acum nu sunt vrednice să fie puse alături de slava viitoare, care are să fie descoperită față de noi. *Hristos va fi privit în noi cu uimire!* Dar de către cine? Pe de o parte de către cei necredincioși de pe pământ care ne vor vedea venind în slavă alături de Domnul. Dar cred că și lumile demonice și cele angelice vor fi surprinse de slava copiilor lui Dumnezeu. Efectiv li se va tăia respirația căci iată că cei slabi, îmbrăcați într-un trup supus putrezirii sunt acum părtași slavei Domnului Isus Hristos. În cap.2, Pavel ne va șoca afirmând că noi vom primi nici mai mult nici mai puțin decât slava Domnului Isus Hristos. Este amețitor! Dar oare bănuim noi ce înseamnă această slavă eternă? Minte și imaginația noastră este limitată pentru a o putea măsura. Dar degustând-o de acum și aici și călăuziți de ancora credinței putem să surpindem ceva din mărima ei, acest ceva fiind suficient pentru a ne da putere să trecem peste necazurile trecătoare din această viață.

Să nu uităm că în ziua aceea doar Domnul va fi slăvit, așa cum ne învață și Isaia în cap.2. Noi vom primi trupurile de slavă, dar El va fi proslăvit în noi. Noi nu vom arăta spre noi înșine, ci spre El. Noi vom sluji de laudă slavei Sale și harului Său. Oamenii vor privi cu uimire spre noi, dar se vor închina Celui Preaînalt. Noi nici nu vom dori să fim în centrul atenției, căci eliberați de firea pământească vom avea ca singură dorință aceea de a sluji și slăvi pe Creator. Și în cele din urmă așa vom răspunde cu dragoste dragostei Lui. Vom putea sluji de laudă slavei Celui care ne-a iubit. Și cu cât va fi mai mare slava

noastră în Hristos cu atât mai mult va străluci harul și înțelepciunea lui Dumnezeu. Mai întâi va străluci harul:

- *El ne-a înviat împreună cu El și ne-a pus să ședem în locurile cerești, în Hristos Isus, ca să arate în veacurile viitoare nemărginita bogăție a harului Său, în bunătatea Lui față de noi în Hristos Isus. (Efeseni 2:6-7)*

Dumnezeu își păstrează cea mai înaltă răsplătire pentru cele mai nevrednice fapte. Generozitatea Sa întrece orice imaginație. El nu doar că primește înapoi pe cei care s-au răzvrătit, L-au urât și I-au omorât Fiul, dar îi așează cu El pe scaunul Său de domnie mai presus de orice domnie angelică. Discrepanța între ceea ce am fost și ce meritam, și ce am primit va fi atât de mare încât toți se vor închina în fața bunătății fără margini și generozității de neînțeles a Creatorului.

Pe de altă parte, slava noastră va fi mai mare decât a lui Adam și mai mare decât cea a îngerilor. Aparenta înfrângere a lui Dumnezeu adusă de cel rău prin infectarea creației cu hidoasa realitate a păcatului și a morții, a făcut posibilă revelarea tainei ascunse de veacuri în Dumnezeu, dar și includerea în această taină a unei părți din creația Sa. Păcatul, moartea, ispita, cel rău, suferința, tragediile și dramele omenirii au tras de fapt la carul de slavă a lui Dumnezeu și au făcut posibilă nunta Mielului. Fără păcat, moarte, durere, satan, nimeni nu ar fi putut deveni Mireasa Mielului și nici să șadă împreună cu Fiul pe scaunul de domnie al Domnului. Aparenta înfrângere a dat naștere celei mai înalte biruințe! Toți vor amuți în fața înțelepciunii lui Dumnezeu și vor da slavă planurilor și căilor Celui Preaînalt!:

- *O, adâncul bogăției, înțelepciunii și științei lui Dumnezeu! Cât de nepătrunse sunt judecățile Lui, și cât de neînțelese sunt căile Lui! Și în adevăr, cine a cunoscut gândul Domnului? Sau cine a fost sfetnicul Lui? Cine I-a dat ceva mai întâi ca să aibă de primit înapoi? (Rom.8:33-35)*

Pavel încheie cap.1 cu descrierea unei rugăciuni. El se roagă ca Dumnezeu să îi găsească vrednici pe tesaloniceni și să împlinească lucrarea Sa în ei pentru ca Numele Domnului Isus Hristos să fie proslăvit în ei. Observ că el aduce în prezent realitatea viitoare de la venirea Domnului. La venirea Domnului tesalonicenii vor fi găsiți vrednici de Împărăția lui Dumnezeu și Domnul Isus va fi proslăvit în ei. Pavel se roagă că acum Dumnezeu să îi găsească vrednici și să-L proslăvească pe Fiul în ei. Realitatea viitoare nu este decât o continuare a realității prezente. Va fi găsit vrednic doar cel care

este acum găsit vrednic. Hristos va fi proslăvit doar în cel care este deja proslăvit în prezent. Rugăciunea lui Pavel este pentru prezent, pentru lupta creștină de acum și aici. El se roagă necurmat pentru tesaloniceni. Este destul de ciudat să Îl rogi pe Dumnezeu să găsească pe cineva vrednic. Ce sens are o astfel de rugăciune? Oricum Dumnezeu nu va face rabat de la căile Sale. Dumnezeu va găsi vrednic doar pe cel care este vrednic. Acel cineva ori este vrednic, ori nu este. Rugăciunea lui Pavel reia deci tema vredniciei. Pavel îi ajută pe tesaloniceni să privească suferința altfel. Suferința este testul vredniciei pentru o Împărăție nespus de slăvită. Întrebarea nu este deci: de ce este suferință?, ci voi fi găsit eu vrednic de Împărăția lui Dumnezeu? Modul în care trec prin necaz Îl va convinge pe Domnul că sunt vrednic de Împărăția Sa cerească? Deși tesalonicenii erau statornici în mijlocul necazurilor, Pavel continuă să se roage ca Domnul să îi găsească vrednici. Ce înseamnă această rugă pentru Pavel? El continuă: *Și să împlinească în voi cu putere orice dorință de bunătate și orice lucrare izvorâtă din credință.* A fi găsit vrednic ar însemna ca Dumnezeu să continue să lucreze prin tine. Pavel a asociat tema suferinței cu tema dreptății și a vredniciei. Acum el asociază tema vredniciei cu cea a harului lui Dumnezeu care lucrează totul în toți. Pavel nu vrea ca tesalonicenii să înțeleagă că prin suferința lor ei își ispășesc păcatele și adună merite pentru a fi primiți în Împărăția lui Dumnezeu. Pavel nu vrea să umbrească harul lui Dumnezeu. Cred că și acesta este scopul cu care el încheie cap.1 pe tema harului. Domnul este cel care lucrează în ei, care le dă putere, și care îi sprijină și aceasta potrivit cu harul care este în Dumnezeu și în Fiul Său. Deci nu prin puterea lor și nici datorită meritelor lor. Doar prin puterea lui Dumnezeu și doar datorită harului lui Dumnezeu. Cu toate acestea, Dumnezeu poate împlini în ei orice lucrare izvorâtă din credință. Credința este susținută de Domnul, dar este crescută prin alegerile tesalonicenilor de a persevera în credință. Puterea harului lui Dumnezeu se manifestă pe baza credinței. Credința este cea care accesează resursele nemărginite ale harului și perseverența în credință devine dovada vredniciei. Deci Pavel încheie cap.1 punctând două adevăruri esențiale:

- a) Deși sunteți găsiți vrednici pe baza suferințelor voastre să nu uitați că totul este prin har.
- b) Deși stați tari în credință, războiul nu este câștigat. Eu mă rog necurmat ca Domnul să vă găsească în continuare vrednici prin perseverența credinței voastre.

Pavel cunoștea legitățile Împărăției lui Dumnezeu și el știa cât de importantă este rugăciunea. El știa că Cel care lucrează totul în toți a ales să lucreze prin Biserică. După cum Pavel avea nevoie de rugăciunile filipenilor ca să poată fi mântuit (vezi Filipeni cap.1), la fel și tesalonicenii aveau nevoie de rugăciunile lui Pavel pentru ca puterea Domnului să îi însoțească mai departe.

2 Tesaloniceni cap. 2:1-12

În cap.2 Pavel abordează a doua întrebare majoră cu care se confruntau tesalonicenii. Aceștia se întrebau dacă nu cumva ziua Domnului a venit deja. Deși ei erau prizonieri, deși nu Îl văzuseră pe Hristos venind în slavă, deși nu asistaseră la învierea trupurilor, ei puneau în calcul că ziua Domnului a și venit chiar. Limbajul lui Pavel din cap.2 ilustrează foarte clar că pentru Pavel venirea Domnului, strângerea celor credincioși și ziua Domnului înseamnă unul și același lucru. Cum puteau crede tesalonicenii că ziua Domnului a și venit chiar? Cum am menționat deja fie credeau că ziua Domnului va veni de fapt în duh, fie se gândeau că ziua Domnului a venit de fapt peste ei (prigoana fiind pedeapsa lui Dumnezeu pentru că nu au ales calea cea dreaptă a iudaismului), fie se gândeau că ziua Domnului se referă la răpirea celor credincioși care trebuie să aibă loc înainte de a doua venire a Domnului, fie altceva. Este interesant faptul că Pavel nu consideră de ajuns să zugrăvească din nou înaintea lor profilul zilei Domnului (lucru pe care îl face în cap.1). El le amintește în cap.2 și de evenimentele care preced a doua venire a Domnului. Oare nu era suficient ca Pavel să le aducă aminte că venirea Domnului este un eveniment vizibil în care cei credincioși sunt proslăviți, iar cei necredincioși sunt nimiciți într-o singură zi? De ce era important ca Pavel să le reamintească și evenimentele care preced a doua venire? Prin faptul că ei se gândeau că ziua Domnului a și venit chiar era dovada că ei uitaseră atât de profilul adevărat al zilei Domnului cât și de evenimentele care preced venirea Domnului. De aceea Pavel consideră că este necesar să facă ordine în teologia lor escatologică. și aceasta cu atât

mai mult cu cât evenimentele care preced a doua venire a Domnului vizează amăgirea pe care Anticrist o va aduce în lume. Dacă ei s-au clătinat așa de repede în fața unei scrisori false, oare cum ar fi reacționat în fața semnelor și miunilor lui Anticrist? Pavel îi vede vulnerabili și ține să le aducă aminte și de lucrarea lui Anticrist care va preceda venirea lui Hristos. Acest lucru reprezintă pe de o parte un nou argument că ziua Domnului nu a venit, iar pe de altă parte îi pregătește pentru confruntarea cu Anticrist.

În cele din urmă ei fuseseră acum tulburați de duhul lui Anticrist care lucrează în istorie. Dacă fuseseră tulburați de duhul lui Anticrist care răstălmăcește adevărurile lui Dumnezeu, oare nu erau ei nepregătiți în fața confruntării finale? Pavel cumva încearcă să le spună: nu vă mirați de o scrisoare falsă, vor veni vremuri când vor fi minuni mari și semne incredibile ce vor contesta învățăturile pe care le-ați primit de la noi. Deci Pavel este pe deplin justificat să le aducă aminte de lucrarea lui Anticrist. Acest pasaj este extrem de important căci este cel mai clar pasaj din toată scriptura despre lucrarea lui Anticrist. Din pricina acestui pasaj nu putem spune că Anticrist este doar un duh al istoriei, ci este un personaj unic care va intra în istorie înainte de a doua venire a Domnului.

Ei s-au clătinat în mintea lor pentru că scrisoarea pretindea a fi scrisă de Pavel. Ei cunoscuseră Cuvântul prin Pavel, acesta era apostol. Era într-un fel normal să fie derutați de o epistolă ca venind din partea lui Pavel care îi anunța că ziua Domnului a și venit chiar. Dar Pavel nu le oferă circumstanțe atenuante. Dumnezeu nu se contrazice și nici învățătura Lui. Pavel vrea ca tesalonicenii să păstreze învățătura primită la început cu orice preț. Evanghelia care i-a născut din nou și li l-a revelat pe Domnul trebuie păstrată cu orice preț. În Galateni1 Pavel le spune că dacă el însuși sau un înger din cer ar veni să le vestească o Evanghelie diferită de cea inițial vestită de Pavel, atunci mesagerul să fie anatema. E adevărat că în cazul Galatenilor atacul teologic viza doctrina mântuirii, pe când în cazul tesalonicenilor minciuna celui rău avea în vedere escatologia. Totuși Pavel îi îndeamnă să rămână credincioși învățăturii primite. Dumnezeu nu își schimbă învățătura. Chiar dacă Pavel sau un înger din cer va veni să modifice învățătura, el trebuie respins. Să știi să păstrezi ceea ce Dumnezeu ți-a încredințat la lumină și să nu te îndoiești de ceea ce El ți-a revelat indiferent de câte semne sau argumente ar fi acum împotriva. Scrisoarea ca venind din partea lui Pavel era un puternic argument împotriva învățăturii escatologice primite inițial. Cu toate acestea ei trebuiau să rămână credincioși învățăturii primite. Oare când va veni Anticrist semnele și minunile lui nu vor fi argumente extrem de puternice împotriva Evangheliei? Cu toate

acestea cei credincioși vor trebui să se țină de adevărul Evangheliei în pofida aparentelor evidențe ale realității care ar fi împotriva ei. Vom mai reveni la acest principiu: ***păstrează ceea ce Dumnezeu ți-a încredințat cu orice preț și indiferent ce s-ar întâmpla nu lăsa îndoiala să intre în casă.***

Argumentul pe care Pavel îl prezintă în cap. 2 este simplu: ziua Domnului nu a venit căci ea nu poate veni înainte de alte evenimente ce trebuie să aibă loc. Aceste evenimente sunt:

- Lepădarea de credință
- Arătarea omului fărădelegii
- Îndepărtarea celui care împiedică descoperirea lui Anticrist în istorie

Pavel le-a prezentat tesalonicenilor un scenariu escatologic ce includea evenimente istorice exacte ce au loc ÎNAINTE de *parusia*, de a doua venire a Domnului. O observație extrem de importantă este că aceste evenimente sunt recognoscibile. Altfel, argumentul lui Pavel nu are sens. Tocmai din pricină că tesalonicenii puteau recunoaște lepădarea de credință, arătarea omului fărădelegii, și îndepărtarea celui ce oprește manifestarea lui în istorie, Pavel poate invoca cele trei evenimente ca argument în favoarea tezei lui: ziua Domnului nu a venit încă. Dacă tesalonicenii nu ar fi putut recunoaște împlinirea în istorie a acestor trei profeții atunci argumentul lui Pavel nu ar fi avut nici o relevanță pentru ei. Să analizăm cele trei evenimente ce preced revenirea Domnului.

Primul este lepădarea de credință. Ce înseamnă ea? și cum poate fi recunoscută ea în istorie? Sunt trei principale interpretări ale acestui termen. Astfel, lepădarea de credință ar putea însemna:

- O lepădare fără precedent a credinței de către Biserică
- O lepădare fără precedent a oricărei forme de credință în Dumnezeu de către lume/umanitate
- Ambele variante de mai sus

Cuvântul folosit în original este acela de apostazie. Dar Pavel are în vedere în special Biserica sau lumea? Dacă avem în vedere termenul folosit de Pavel, acest termen pare aplicabil mai întâi Bisericii. Pavel consideră că lumea este fără credință și moartă în păcat (vezi Efeseni cap.2). Se poate lepăda de credință cel care posedă

credință. În epistolele lui Pavel el vorbește despre credincioși și necredincioși. El nu include în terminologia sa acei credincioși care totuși nu sunt născuți din nou. Evanghelia lui Ioan, de exemplu, vorbește despre oameni care au crezut în Hristos și totuși credința lor nu era autentică, mântuitoare. Pavel nu introduce această categorie în terminologia epistolelor sale. El vorbește de cei credincioși și de cei necredincioși. De asemenea, ideea de lepădare de credință el o introduce cu privire la Biserică. Acest termen îl descoperim în 1,2 Timotei și are în vedere pe cei care sunt în Biserică.

În 1 Timotei, Pavel insistă pe păstrarea credinței într-un cuget curat. În același timp el vorbește deschis despre pericolul pierderii credinței:

- *și să păstrezi credința și un cuget curat pe care unii l-au pierdut și **au căzut de la credință*** (1 Tim.1:19)
- *Dar Duhul spune lămurit că în vremurile din urmă unii se **vor lepăda de credință** ca să se alipească de duhuri înșelătoare și de învățăturile dracilor* (1 Tim.4:1)
- *Dacă nu poartă cineva grijă de ai lui și mai ales de cei din casa lui, **s-a lepădat de credință** și este mai rău decât un necredincios* (1 Tim.5:8)
- *Căci iubirea de bani este rădăcina tuturor relelor; și unii, care au umblat după ea, **au rățăcit de la credință** și s-au străpuns cu o mulțime de chinuri.* (1 Tim.6:10)
- *Timotee, păzește ce ți s-a încredințat; ferește-te de flecăriile lumești și de împotrivrile științei, pe nedrept numite astfel, pe care au mărturisit-o unii și **au rățăcit cu privire la credință**.* (1 Tim.6:20-21)
- *Din numărul lor sunt Imineu și Filet care s-au abătut de la adevăr. Ei zic că a și venit învierea și **răstoarnă credința unora*** (2 Tim.2:17-18)

Nu îmi aduc aminte vreun pasaj din epistolele lui Pavel care să vorbească despre căderea de credință sau lepădarea de credință în contextul celor din afara Bisericii. Iar în 1,2 Tesaloniceni în mod cert Pavel face distincția între cei născuți din nou care cred și lumea care este necredincioasă. Deci din perspectiva terminologiei pauline, lepădarea de credință ar viza în primul rând Biserica. Uzajul termenilor nu este însă singurul tip de argument ce trebuie luat în calcul. Trebuie să analizăm de asemenea dacă Scriptura mai dezbate acest subiect în altă parte. Menționează Scriptura în mod explicit că venirea Domnului va fi precedată de o lepădare de credință din partea Bisericii? Menționează

Scriptura că venirea Domnului va fi precedată de o lepădare a credinței din partea lumii? Este interesant să observăm faptul că sunt pasaje care ne sugerează ambele posibilități.

Tiparele vechi-testamentare despre Anticrist ne sugerează că acesta se va ridica în istorie ca și consecință a înmulțirii păcatului poporului lui Dumnezeu și că acesta va fi o unealtă a lui Dumnezeu pentru pedepsirea propriului său popor. Împăratul Asiriei (vezi Isaia 10, Isaia 36-39 – inclusiv comentariile pe aceste capitole), Împăratul Babilonului (vezi Isaia 13-14 – inclusiv comentariile pe aceste capitole), cornul cel mic din Daniel (vezi Daniel cap.8) s-au ridicat în istorie în urma păcatului poporului lui Dumnezeu și pentru ca Dumnezeu să pedepsească prin ei pe poporul Său apostat. Dar cei trei împărați sunt și prototipuri ale Anticristului (pentru argumentarea acestui punct de vedere se poate citi comentariile Bereea pe cartea Isaia). Abtihius Epifapnes IV (cornul cel mic) este cel mai clar prototip al Anticristului din tot Vechiul Testament. În Daniel 8:23 profetul precizează:

- *La sfârșitul stăpânirii lor, când păcătoșii vor fi umplut măsura nelegiurilor, se va ridica un împărat fără rușine și viclean.*

În Daniel 11:31 profetia consemnează:

- *Niște oști trimise de el vor veni și vor spurca sfântul Locaș, cetățuia, vor face să înceteze jertfa necurmată și vor așeza urâciunea pustiitorului. Va ademeni prin lingușiri pe cei ce rup legământul.*

Antiohus Epifanes se ridică în istorie când poporul Domnului umple paharul nelegiurii, și el ademenește prin lingușiri pe o parte din popor, iar alții renunță la credință de frica morții. Oare Anticrist va păstra cele două coordonate? În mod cert în Noul Legământ poporul Domnului este Biserica Sa. S-ar putea ridica Anticrist în istorie mai întâi ca o manifestare a judecății față de Biserica Domnului? Prin el cei duali prin Biserică ar putea fi amăgiți și îndepărtați de la credință. Petru introduce conceptul de judecată a lui Dumnezeu pentru Casa Lui, judecată aspră în care și cel neprihănit scapă cu greu:

- *Căci suntem în clipa când judecata stă să înceapă de la Casa lui Dumnezeu. și dacă începe cu noi, care va fi sfârșitul celor ce nu ascultă de Evanghelie? și dacă cel neprihănit scapă cu greu, ce se va face cel nelegiuit și păcătos? (1 Petru 4:17-18)*

Anticrist ar putea fi unealta prin care Domnul să facă cernerea în Biserica Sa și prin care cei duali din Biserica Sa să fie scoși afară din Împărăție. Apoi, pildele despre veghere din Evanghelie (vezi în special Matei 24) adresate Bisericii menționează că pentru unii din robi ziua Domnului va veni ca un hoț. Din cele 10 fecioare doar 5 vor avea undelemn în candelă. Celelalte vor rămâne afară și nu vor fi primite înlăuntru. Aceste pilde indică foarte clar că o parte din Biserică va fi luată prin surprindere de evenimentele de la a doua venire și vor sfârși sub judecata lui Dumnezeu. În Luca 18 în contextul rugăciunii pentru întoarcerea Domnului, Mântuitorul își încheie discursul cu următoarea întrebare:

- *Dar când va veni Fiul Omului, va găsi El credință pe pământ?* (Luca 18:8)

Întrebarea Mântuitorului ne sugerează o posibilă criză a credinței în Biserica Sa în contextul revenirii Sale. În Matei 24 găsim celebrul verset: ***și din pricina înmulțirii fărădelegii dragostea celor mai mulți se va răci.***, care poate fi interpretat și ca semnalând o criză spirituală a Bisericii din ultima perioadă a istoriei. De asemenea, și versetul din 1 Tim.4:1 menționat mai sus ar putea fi un alt argument pentru ipoteza unei lepădări a credinței fără precedent din partea Bisericii. Trebuie să menționăm însă, că în contextul lui 1,2 Timotei expresia ***vremurile din urmă*** nu se referă neapărat la un timp în viitor, ci pot avea în vedere însăși perioada în care trăia Timotei, adică perioada Noului Legământ.

Cartea Apocalipsei ne prezintă cât se poate de clar că ținta atacului celui rău prin fiară este Biserica. și lumea este amăgită, dar oricum acest lucru este ușor pentru cel rău. Ținta atacului însă este Biserica (vezi comentariile Bereea pe Apoc.12-13). Amăgirea lumii devine o unealtă pentru a spori presiunea exercitată asupra Bisericii. Biserica este reduta de rezistență. Pe ea vrea cel rău să o distrugă:

- *și balaurul mâniat pe femeie, s-a dus să facă război cu rămășița seminței ei, care păzesc poruncile lui Dumnezeu și țin mărturia lui Isus Hristos.* (12:17)

și apoi în cap.13 profetul ne descrie CUM a făcut acest război. Războiul împotriva Bisericii este realizat prin intermediul celor două fiare descrise în cap.13. În alte contexte am argumentat de ce FIARA se referă (și) la Anticrist. Dacă ținta atacului Fiarei este Biserica, atunci înseamnă că ținta atacului lui Anticrist este Biserica. Acest lucru este confirmat și de 1 Ioan. Anticristii care îl prefigurează pe Anticrist au ca și prim scop amăgirea Bisericii. Ei ies din Biserică pentru a amăgi Biserica. Dacă spiritul

lui Anticrist din istorie lovește în primul rând în credința Bisericii, oare nu va face același lucru Anticrist însuși?

Argumentele enumerate sunt suficient de numeroase și clare pentru a susține faptul că lepădarea de credință are în vedere în primul rând Biserica lui Hristos. Sunt însă și pasaje care ne sugerează că în utimele zile ale istoriei și răul și răzvrătirea oamenilor se va amplifica. În Apocalipsa, în ciuda urgiilor și semnelor din partea Celui Preaînalt oamenii continuă să se răzvrătească și să hulească pe Domnul. Tot în Apocalipsa ni se prezintă cum întreaga omenire se închină unei fiare care rostește mari cuvinte de hulă împotriva lui Dumnezeu, a Numelui Său, a cortului lui Dumnezeu și a celor ce locuiesc în el. Lumea se bucură când cei 2 prooroci sunt uciși și își trimit daruri unii altora. Ei spun că este pace și liniște în ciuda semnelor care anunță venirea judecății. În 2 Tes. cap.2 Pavel precizează că însuși Domnul le va trimite o lucrare de rătăcire ca să creadă o minciună și să se lase condusă de Anticrist. Toate aceste pasaje ne sugerează că lumea moartă spiritual și răzvrătită împotriva Domnului de mii de ani va cunoaște un apogeu al rebeliunii în perioada lui Anticrist. Deci, termenul de lepădare de credință ar putea include atât o parte din Biserică, cât și lumea.

Pavel consideră că lepădarea de credință este un eveniment istoric care putea fi identificat cu ușurință de tesaloniceni. Istoria Bisericii și istoria umanității a cunoscut mai multe momente de criză în ce privește credința. Ne aducem aminte doar ce impact au avut teoria lui Darwin și teologia liberală. Europa a fost secularizată cu mare repeziciune și acest fenomen s-a răspândit în întreaga lume. și cu toate acestea lepădarea de credință nu a venit. Ce are specific lepădarea de credință astfel încât să fie un eveniment istoric recognoscibil? Cred că în primul rând va fi un fenomen în masă, șocant, fără precedent în istorie. Dar în același timp cred că lepădarea de credință de care vorbește Pavel este strâns legată de lucrarea de amăgire a lui Anticrist. Pavel asociază cele două concepte: lepădarea de credință și descoperirea omului fărădelegii. El pare să nu aibă în vedere o lepădare de credință ce are loc înainte de descoperirea omului fărădelegii, ci o lepădare de credință cauzată tocmai de lucrarea diabolică a acestuia. Am putea sugera că nu putem vorbi despre lepădarea de credință fără Anticrist, dar nici de Anticrist fără lepădarea de credință. Un om al fărădelegii care nu cauzează lepădarea de credință nu ar putea fi Anticrist. O criză spirituală care nu este produsă de Anticrist nu poate fi lepădarea de credință.

Pavel deci, asociază lepădarea de credință cu descoperirea omului fărădelegii. Așa cum am menționat în cap.1, el folosește același termen *apocalupsis* pe care îl aplică

revenirii Domnului: **descoperirea Domnului Isus din cer**. La fel cum descoperirea Fiului Omului din cer este un eveniment unic, vizibil și recognoscibil, la fel este și descoperirea lui Anticrist. Pavel se așteaptă ca Biserica tânără din Tesalonic să poate recunoaște pe Anticrist în istorie. Anticrist va fi descoperit de către Domnul, dar nu lumii, ci Bisericii care va fi în veghere. Doar Biserica care este în veghere va putea primi această revelație a omului fărădelegii de la Dumnezeu. și atunci Biserica va ști că a intrat pe ultima sută de metri a istoriei și că venirea Domnului este la uși. Pavel nu vorbește aici despre un duh anticristic care lucrează în istorie sau despre un sistem sau o instituție Anticristică, ci despre UN OM care va fi **Anticristul**. Ce are specifică lucrarea lui Anticrist astfel încât acesta să poată fi identificat cu certitudine și să nu fie confundat cu ceilalți anticristi care doar îl prefigurează? De exemplu, dacă acum un om s-ar ridica în istorie, ar cuceri întreaga Europă, Asia Mică și Nordul Africii, s-ar proclama Dumnezeu și ar cere închinarea întregului pământ, iar cine nu i se închină lui este pedepsit cu moartea, oare nu am spune că el este Anticristul? Cu toate acestea Pavel le scrie tesalonicenilor în contextul Imperiului Roman, când Împăratul Romei se declara pe sine Dumnezeu, cerea să i se aducă jertfe, și care a declanșat în primele secole numeroase prigoane împotriva creștinilor care nu au vrut să îi aducă închinare. Cu toate acestea nici Pavel, nici tesalonicenii, nici creștinii care au urmat după, nu au considerat că împăratul Romei ar putea fi Anticristul. Sfinții părinți chiar considerau că mai întâi trebuie să cadă Imperiul Roman și apoi să se arate Anticrist. Chiar sfinții părinți din secolul 1 nu considerau că Fiara din Apocalipsa ar putea fi Imperiul Roman. Ei considerau mai degrabă că Babilonul este Imperiul Roman și că acesta trebuie distrus ca de-abia apoi să se arate Fiara . Acest lucru ne dă de gândit. Acum este la modă în interpretarea apocalipsei să se considere faptul că această carte a fost scrisă mai întâi creștinilor din secolul întâi și că ei asociau Fiara cu Imperiul Roman. Dar este interesant că sfinții părinți din sec.2, în contextul cruntelor prigoane inițiate de romani, nu asociau imaginea Fiarei cu Imperiul Roman. Ei vedeau în fiară pe Anticrist care VA intra în istorie DUPĂ căderea Romei.

Ce ne spune Pavel în 2 Tesaloniceni despre Anticrist? Observăm că el nici nu folosește termenul de Anticrist care este introdus de Ioan în 1 Ioan. Pavel folosește următorii trei termeni:

- Omul fărădelegii
- Fiul pierzării

- Potrivnicul

Anticristul este împotriva lui Hristos, este cel care îl tăgăduiește pe Hristos și îi convinge și pe alții să Îl tăgăduiască. Anticristul se luptă direct împotriva adevărului despre Hristos. El este om al fărădelegii pentru că va fi un reprezentant al imoralității. El va sfida Legea lui Dumnezeu și va fi un om al păcatului. Nu păzirea Legii, ci călcarea ei va fi ceea ce îl va caracteriza. Arătarea sa se va face cu toate amăgirile nelegiurii (2:10). El va trăi în imoralitate și va promova probabil imoralitatea. Expresia omul fărădelegii ne aduce aminte de descrierea cornului celui mic din cartea Daniel:

- *El va rosti vorbe de hulă împotriva Celui PreaÎnalt, va asupra pe sfinții Celui PreaÎnalt, și se va încumeta să schimbe vremile și legea; și sfinții vor fi dați în mâinile lui timp de o vreme, două vremi și o jumătate de vreme. (Dan.7:25)*
- *Cornul a aruncat adevărul la pământ și a izbutit în ceea ce a început. (Dan.8:12b)*

Anticrist este numit și fiul pierzării. El este un om care merge la pierzare. În ciuda propășirii sale, sfârșitul lui este hotărât de Domnul la fel cum a fost hotărât sfârșitul cornului celui mic din cartea Daniel. Este interesant faptul că Mântuitorul îl numește pe Iuda în Ioan 17 fiul pierzării:

- *Când eram cu ei în lume, îi păzeam Eu în Numele Tău. Eu am păzit pe aceia pe care Mi i-ai dat; și nimeni din ei n-a pierit, afară de fiul pierzării ca să se îplinească Scriptura. (Ioan 17:12)*

Oare a fost Iuda un precursor al lui Anticrist? Iuda era în mijlocul ucenicilor, și totuși era un drac. A plănuit în ascuns împotriva lui Hristos, L-a trădat, a complotat împotriva Lui și L-a vândut, și L-a dat să fie răstignit. Deși a stat lângă Hristos și a văzut dumnezeirea Lui și semnele Lui, el a fost atât de răzvrătit și încăpățânat încât a respins maximul revelației lui Dumnezeu pentru omenire. A iubit mai mult lumea aceasta și banii, și a trăit în minciună și ură ascunsă. După cum destinul lui Iuda a fost scris mai dinainte în Cartea sfântă, la fel este acum și cu destinul lui Anticrist. În general, cei credincioși nu cunosc ce vor alege cei necredincioși și sunt călăuziți să se roage și să spere pentru ei până în ultima clipă. Dar Scriptura a anunțat dinainte care va fi soarta și alegerea lui Iuda. La fel ne anunță și acum. Anticrist va respinge revelația, nu se va pocăi și va fi nimicuit de a doua venire a Domnului. La fel cum Dumnezeu l-a anunțat pe

Moise că Faron va respinge mesajul Său în ciuda minunilor și semnelor din partea Domnului, la fel Domnul L-a anunțat pe Fiul Său că Iuda și o parte din Israel îi va respinge mesajul în pofida minunilor fără număr. La fel suntem și noi anunțați acum că Anticrist va fi ca și Iuda un fiu al pierzării. El va respinge mărturia Bisericii și a celor doi prooroci, în ciuda semnelor și minunilor care vor însoți mărturia lor (vezi Apoc.11). Este interesant să observăm cum cartea Apocalipsa asociază termenul de **fiară** cu termenul de **pierzare**.

- *Fiara pe care ai văzut-o era și nu mai este. Ea are să se ridice din Adânc și are să se ducă la pierzare* (17:8)
- *și Fiara , care era, și nu mai este, ea însăși este al 8-lea împărat: este din numărul celor 7 și merge la pierzare.* (17:11)

Sfârșitul este hotărât de Domnul care știe mai dinainte alegerea unui om de a refuza harul. Cu toate că noi vom ști ce va alege Anticrist, va trebui să ne rugăm pentru mântuirea lui și să mărturisim pe Hristos înaintea lui. La fel a făcut și Mântuitorul cu Iuda. Mântuitorul l-a iubit pe Iuda și a luptat pentru el până la sfârșit. Biserica este chemată să îl iubească pe Anticrist și să mijlocească pentru el chiar dacă va ști mai dinainte că va respinge harul iertării. Deci Iuda ar putea fi o prefigurare a Anticristului căci:

- Manifestă o răzvrătire și o împietrire teribilă în fața revelației lui Dumnezeu
- Se ridică din mijlocul ucenicilor la fel cum anticristii din 1 Ioan s-au ridicat din mijlocul Bisericii
- Este împotriva lui Hristos și luptă în mod direct împotriva Lui vânzându-l la moarte
- Este numit fiul pierzării
- Alegerea lui de a respinge harul și destinul este anunțat cu mult timp înainte în Sfintele Scripturi
- Are o moarte tragică

Anticristul este numit de Pavel și potrivnicul. El este potrivnicul lui Dumnezeu, a lui Hristos, a adevărului și a Bisericii Sale. Anticrist este **potrivnicul** lui Dumnezeu căci:

- Se **va înălța** mai presus de tot ce se numește Dumnezeu, sau

de ce este vrednic de închinare.

- Așa că,
se va așeza în Templul lui Dumnezeu
dându-se drept Dumnezeu.

Limbajul folosit de Pavel ne aduce aminte de cornul cel mic din Daniel și de Fiara din Apocalipsa:

- *și cornul acesta avea niște ochi ca ochii de om și o gură care vorbea cu trufie. (Dan.7:8)*
- *Eu mă uitam mereu din pricina cuvintelor pline de trufie pe care le rostea cornul acela: m-am uitat până când Fiara a fost ucisă și trupul ei a fost nimicit și aruncat în foc, ca să fie ars. (Dan.7:11)*
- *Am dorit să știu adevărul...asupra cornului acestuia care avea ochi, o gură care vorbea cu trufie, și avea o înfățișare mai mare decât celelalte coarne. (Dan.7:19-20)*
- *El va rosti vorbe de hulă împotriva Celui PreaÎnalt, va asupra pe sfinții Celui PreaÎnalt, și se va încumeta să schimbe vremile și legea. (Dan.7:25)*
- *S-a înălțat până la oștirea cerului, a doborât la pământ o parte din oștirea aceasta și din stele, și le-a călcat în picioare. S-a înălțat până la căpetenia oștirii, i-a smuls jertfa necurmată și i-a surpat locul locașului său celui sfânt. Oastea a fost pedespită din pricina păcatului săvârșit împotriva jertfei necurmate: cornul a aruncat adevărul la pământ, și a izbutit în ceea ce a început. (Dan.8:10-12)*
- *Din pricina propășirii inimii lui și izbîndirii vicleniilor lui, inima i se va îngâmfa, va pierde pe mulți oameni care trăiau liniștiți, și se va ridica împotriva Domnului domnilor, dar va fi zdrobit, fără ajutorul vreunei mâini omenești. (Dan.8:25)*
- *Împăratul va face ce va voi; se va înălța, se va slăvi mai presus de toți dumnezeii, și va spune lucruri nemaiauzite împotriva Dumnezeului dumnezeilor; și va propăși până va trece mânia, căci ce este hotărât se va împlini. Nu va ținea seamă nici de dumnezeii părinților săi, nici de dorința*

femeilor; cu un cuvânt, nu va ținea seamă de nici un dumnezeu, ci se va slăvi pe sine mai presus de toți. (Dan.11:36-37)

- *I s-a dat o gură care rostea vorbe mari și hule. și i s-a dat putere să lucreze 42 de luni. Ea și-a deschis gura și a început să rostească hule împotriva lui Dumnezeu, să-i hulească Numele, cortul și pe cei ce locuiesc în cer. I s-a dat să facă război cu sfinții și să-i biruiască. și i s-a dat stăpânire peste orice seminție, peste orice norod, peste orice limbă și peste orice neam. și toți locuitorii pământului i se vor închina, toți aceia al căror nume n-a fost scris de la întemeierea lumii în cartea vieții Mieului care a fost înjunghiat. (Apoc.13:5-8)*
- *și Fiara a fost prinsă. și împreună cu ea, a fost prins și proorcul mincinos, care făcuse înaintea ei semnele, cu care amăgise pe cei ce primiseră semnul Fiarei și se închinaseră icoanei ei. Amândoi aceștia au fost aruncați de vii în iazul de foc, care arde cu pucioasă. (Apoc.19:20)*

Sunt evidente asemănările izbitoare între cornul cel mic din Daniel, potrivnicul din Tesaloniceni și Fiara din Apocalipsa. Din perspectiva lui Pavel profețiile din Daniel nu s-au împlinit decât în parte în perioada lui Antiohus Epifanes IV. și într-adevăr, Antiohus Epifanes a împlinit doar o parte din profețiile din Daniel și nu le-a împlinit la amplitudinea descrisă de Daniel. Anticristul va fi împlinirea finală a acestor profeții. La fel și Ioan ne vorbește despre o fiară care va împlini în mod plenar profețiile din Daniel despre cornul cel mic. Imperiul Roman putea fi doar o prefigurare a acestei ultime împărății. Nici Pavel și nici Ioan nu au considerat că împăratul Romei ar putea fi Anticristul. Anticristul are anumite elemente specifice care îl fac pe împăratul Romei să fie decât o palidă prefigurare a omului fărădelegii.

Anticristul este potrivnicul lui Dumnezeu căci se înalță pe sine mai presus de tot ce se numește Dumnezeu sau este vrednic de închinare. Anticristul va atinge apogeul autoîndumnezeirii umane. Pasajele de mai sus ne sugerează că el se va declara pe sine Dumnezeu și va cere închinarea întregului pământ. Se pare că se va declara unicul Dumnezeu. și Faraon se considera Zeu pe pământ. și Cezarii se considerau dumnezei. Dar ei recunoșteau și pe ceilalți mulți dumnezei ai vremii lor sau ai altor popoare. Anticristul se pare că se va declara unicul Dumnezeu. Daniel 6 ne deschide o fereastră pentru a înțelege ce ar putea face Anticristul. Împăratul a dat un edict care stipula nu doar ca tot imperiul să i se roage, dar edictul interzicea închinarea și rugăciunea la vreun

alt zeu. Capitolele 1-6 din cartea Daniel ne prezintă o evoluție în ce privește sfidarea lui Yahwe de către împărații pământului și în ce privește prigonirea sfinților Domnului. Daniel 6 reprezintă un apogeu al acestei sfidări și o fereastră către ce va va fi apogeul întregii istoriei în ce privește această sfidare, și anume perioada lui Anticrist. Am ridicat mai devreme o întrebare importantă: de ce împăratul Romei nu putea fi Anticristul? Ce elemente specifice conține profilul lui Anticrist care ne poate ghida în istorie și ne poate ajuta să nu îl confundăm pe Anticrist cu precursorii acestuia? Au fost mai multe perioade când oamenii au identificat pe Anticrist cu diferite personaje din istorie. Menționez dar pe Papă, Napoleon, Mussolini, Hitler, Stalin. Și cu toate acestea nici unul din ei nu a fost Anticristul. Putem emite ipoteza că Anticristul conține anumite elemente specifice pe care nici un alt precursor de al său nu le va include în profilul său. Această ipoteză este susținută de pasajul pe care îl studiem care conține premisa că Anticristul poate fi identificat cu precizie și certitudine de către Biserică. Un astfel de element specific ar putea fi tocmai acesta: faptul că se va declara pe sine unicul Dumnezeu. Stalin l-a negat pe Dumnezeu și a cerut oamenilor să îl venereze, dar nu s-a declarat Dumnezeu. Dumnezeu nu exista pentru el. Deci nici măcar el nu putea fi Dumnezeu. La fel a fost și cazul lui Hitler. El se considera un salvator, dar nu s-a declarat Dumnezeu. Se pare că Anticristul va depăși toate formele de sfidare ale lui Dumnezeu cunoscute de omenire. Textele profetice mai vorbesc de vorbe de hulă și de o gură plină de trufie care îl tulbură pe Daniel. Este posibil ca Anticrist să se declare unicul Dumnezeu adevărat și să rostească cuvinte cumplite împotriva Dumnezeului Creator, Dumnezeului Bibliei. Precursorii lui s-au înălțat spre dumnezeire, dar nu mai presus de ea. Anticrist însă se va înălța mai presus de TOT ce se numește Dumnezeu sau este vrednic de închinare. Acesta ar putea fi un element specific al Anticristului care l-ar face unic în istorie.

Pavel continuă tabloul înălțării de sine a Anticristului astfel:

- Așa că va intra în Templul lui Dumnezeu dându-se (proclamându-se) drept Dumnezeu.

Se pare că înălțarea lui Anticrist mai presus de tot ce se numește Dumnezeu se va materializa în acțiunea sa de a intra în Templul lui Dumnezeu și de a se proclama acolo Dumnezeu. Imaginea folosită de Pavel este o aluzie clară la profețiile din Daniel. Aceste profeții au anunțat faptul că acel corn mic va desființa jertfa necurmată din Templu. și într-adevăr, Antiohus Epifanes IV a cucerit Ierusalimul, a interzis aducerea jerteflor iudaice în templu, a jertif o scroafă în templu în cinstea lui zeus și a adus în templul din ierusalim jertfe care erau aduse în cinstea lui. Deci a intrat în Templul lui Dumnezeu și

s-a proclamat Dumnezeu cerând ca jertfele să fie aduse pentru sine. Este adevărat că Antioh nu s-a declarat singurul Dumnezeu și din această pricină putem considera că el nu a împlinit în totalitate profețiile din Daniel. Nu cunosc date care să specifice că acest Antioh a sfidat dumnezeii părinților săi precum și pe ceilalți dumnezei.

Ce înseamnă că omul fărădelegii va intra în Templul lui Dumnezeu proclamându-se Dumnezeu? Sunt două interpretări majore. Una susține că Templul din acest verset este Templul iudaic de la Ierusalim. Cealaltă că Templul este unul spiritual și anume Biserica Domnului. Prima interpretare insistă pe dimensiunea fizică a acțiunii și pe faptul că Israel va juca un rol important în ultima perioadă a istoriei. A doua interpretare evidențiază natura simbolică a acțiunii de a intra în Templul lui Dumnezeu. Vom enumera și comenta diversele argumente care susțin cele două interpretări.

Antioh Epifanes IV a intrat în Templul fizic de la Ierusalim. Pavel își construiește profilul Anticristului pornind de la cornul cel mic din Daniel. Deci ar fi logic ca el să aibă în vedere dimensiunea fizică a Templului. Acest argument poate fi însă pus la îndoială. Sunt multe imagini sau profeții din Vechiul Testament care se împlinesc în mai multe faze și pentru care faza finală de împlinire vizează o dimensiune spirituală, superioară celei fizice. În Isaia am descoperit cum profețiile despre reabilitarea Ierusalimului s-au împlinit parțial în contextul întoarcerii lui Israel din robia babiloniană și se vor împlini în mod plenar în realitatea Ierusalimului ceresc. Cartea Apocalipsei își construiește imaginea Fiarei pornind tot de la cornul cel mic din Daniel și folosește o expresie similară: sfinții vor fi dați în mâinile lui. Însă cartea Daniel are în vedere în faza timpurie de împlinire a profeției pe poporul Israel, pe când Apocalipsa vorbește clar despre sfinții din Biserică. Schimbarea legămintelor a dus și la schimbarea poporului Domnului. Antioh a prigonit pe Iudei, dar Anticrist va prigoni în primul rând Biserica. De fapt aici survine greutatea interpretării profeției din 2 Tesaloniceni. Întrebarea cheie este: Anticrist va lupta împotriva Bisericii sau împotriva lui Israel? Scriptura ne sugerează că Anticrist va lupta deopotrivă împotriva Bisericii și împotriva lui Israel. Tocmai de aceea profeția despre intrarea în Templul lui Dumnezeu este dificil de interpretat. În Apocalipsa ni se spune clar că Fiara va prigoni pe creștini. Deci Biserica este o țintă clară a lucrării lui Anticrist. Dar ce ni se spune despre poporul Israel?

În Apocalipsa cetatea cea mare este cetatea unde a fost răstignit Domnul celor doi prooroci (vezi Apoc.11). În același timp diavolul aruncat pe pământ vrea să distrugă mai întâi femeia, dar nu i se dă voie, iar femeia este protejată în pustie 3,5 ani. În cap.16b, 17 și 18 ni se descrie judecata Babilonului, curvei celei mari. Aceasta este o femeie în

pustie și este de fapt cetatea cea mare. Judecata ei coincide cu sfârșitul domniei Fiarei, cu momentul dinaintea revenirii Domnului. Ea are o alianță cu Fiara , șezând pe Fiară. Dar Fiara cu cei 10 împărați o vor urî și se vor întoarce împotriva ei. Acest moment coincide cu Armagedonul, adică cu plecarea la luptă a Fiarei și a împăraților pământului împotriva lui Dumnezeu. Dacă folosim principiul că Apocalipsa se interpretează pe ea însăși, atunci ni se sugerează foarte clar că Babilonul este Ierusalimul, capitala poporului evreu. Deci diavolul de la început ar dori distrugerea poporului evreu. Dar Dumnezeu nu îi îngăduie acest lucru 3,5 ani. Atunci acesta își concentrează atacul împotriva Bisericii. Poporul evreu devine aliat al Fiarei și Ierusalimul poate fi chiar capitala Imperiului Fiarei. Ierusalimul participă la prigonirea sfinților ca în primul secol. La sfârșitul celor 3,5 ani i se îngăduie diavolului să se atingă de poporul evreu. Așa se explică întoarcerea bruscă a Fiarei și a celor 10 împărați împotriva Babilonului. Nimicirea Babilonului ar coincide cu Armagedonul, cu lupta împotriva lui Dumnezeu, căci nimicirea lui Israel de pe scena istoriei ar însemna nimicirea promisiunilor lui Dumnezeu. Dumnezeu îngăduie distrugerea Ierusalimului și pedepsirea a o parte din evrei. Zaharia 12-14 ne anunță că după luarea Ierusalimului rămășița de iudei se va întoarce și Hristos va reveni și va distruge pe dușmanii Săi. Apoc.11 menționează întoarcerea la Domnul a unei rămășițe a celor din cetate, iar în Apoc.14 judecata are loc în jurul unei cetăți. La fel profețiile din Isaia (vezi cap.24-39) construiesc imaginea sfârșitului și revenirii Domnului pe imaginea împresurării Ierusalimului. În Apocalipsa, Babilonul este distrus, dar nu mai este reconstruit. Nici nu mai este nevoie, căci rămășița de evrei care se va întoarce va deveni instantaneu parte a realității Ierusalimului ceresc. Rom.11 ne anunță că Israel se va întoarce la Hristos și atunci va fi momentul final al restaurării. Toate aceste imagini ne sugerează că Israel va avea și el un rol pe scena finală a istoriei. În același timp, Matei 24 ne spune că Domnul va reveni imediat după zilele de nechez ale evreilor și Ierusalimului. Profetul ar putea glisa în istorie la final după prezentarea căderii Ierusalimului din anul 70, sau căderea Ierusalimului din anul 70 s-ar putea împlini în două faze. Prima fază ar însemna anul 70 d.h iar a doua fază distrugerea Ierusalimului de către Anticrist. Astfel, expresia Mântuitorului când veți vedea urâciunea pustiirii în Locul PreaSfânt din Matei 24 s-ar putea împlini plenar când Anticrist se va da drept Dumnezeu în Templul reconstruit de la Ierusalim. Este interesant faptul că sfinții părinți chiar din secolul doi considerau că profeția din 2 tesaloniceni cap.2 are în vedere intrarea lui Anticrist în Templul reconstruit de la Ierusalim. Nu considerăm interpretările sfinților părinți infailibile, dar subliniem totuși că ei au fost foarte aproape de sec.1 și au avut posibilitatea să vorbească

gură către gură cu discipolii apostolilor. În concluzie interpretarea fizică a intrării lui anticrist în Templu are un număr important de argumente. Ea ar deveni un element specific al profilului lui Anticrist pe care nici unul din precursorii săi nu l-a împlinit până acum. În același timp acest element ar ajuta mult la identificarea lui Anticrist în istorie. Templul trebuie mai întâi reconstruit și apoi în el să intre un om care să se declare drept Dumnezeu.

A doua interpretare susține că Templul lui Dumnezeu din cap.2 este un Templu spiritual, este de fapt Biserica Domnului. Anticristii din 1 Ioan au încercat să amăgească Biserica. Iar atacul Fiarei din cap.13 din Apocalipsa este îndreptat împotriva Bisericii. Biserica va fi ținta lui Anticrist. El va încerca să amăgească Biserica și în parte va reuși, căci va produce lepădarea de credință. Astfel, este logic să considerăm că el va intra în templul spiritual al Bisericii și va pretinde că este Dumnezeu. Un argument puternic care susține această interpretare este cel al uzajului termenului de TEMPLU/TEMPLU al lui DUMNEZEU în epistolele pauline. În toate epistolele sale, în toate cazurile acest termen are în vedere Biserica. Nici măcar odată el nu folosește acest termen pentru a descrie Templul de la Ierusalim. și exact cuvântul grecesc folosit de el în 2 Tes. cap.2 este folosit pentru a descrie Biserica vie a Domnului. Ba mai mult, Tesalonicenii erau o Biserică tânără dintre Neamuri și erau prizonieri de Iudei. Pavel le-a explicat că ei sunt cei aleși de Domnul, că ei sunt Biserica din Tesalonic care este în Dumnezeu Tatăl, și în Fiul Său Isus Hristos. Este adevărat că Pavel nu folosește în cele două epistole termenul de Templu pentru a descrie realitatea Bisericii. Totuși, este mai probabil ca tesalonicenii să asocieze acest termen mai degrabă cu Biserica decât cu Templul de la Ierusalim. Reformatorii au considerat sistemul papal ca fiind realitatea Anticristului. Papa a intrat în Templul Bisericii declarându-se Cap al Bisericii în locul lui Hristos și dând directive mai presus de cele date de Dumnezeu Însuși în Sfintele Scripturi.

În Apocalipsa sinagoga Iudeilor este numită o sinagogă a Satanei. În cartea Evrei întoarcerea la iudaism înseamnă o urâciune și lepădare de Hristos. Este puțin probabil ca Pavel să poată numi templul lui Dumnezeu templul de la Ierusalim reconstruit. Templul de la Ierusalim din vremea lui Isus a fost numit de acesta Casa Tatălui Meu și creștinii evrei l-au tratat cu respect. Ei se întâlneau la Templu și însuși Pavel se închina în acest Templu. Dar un Templu reconstruit ar însemna o ofensă adusă jertfei lui Hristos și realității Noului Legământ. Oare putea Pavel numi un Templu reconstruit Templul lui Dumnezeu? Sau poate el folosește doar imaginea din cartea Daniel pentru a puncta acțiunea Anticristului de a se declara Dumnezeu în Templul reconstruit de la Ierusalim?

Mă întreb dacă cele două interpretări se exclud reciproc. Poate nu neapărat. Anticrist va urî Biserica, dar va urî și pe poporul evreu pe care va încerca să îl nimicească se pare la sfârșitul celor 3,5 ani. Faptul că va încerca să amăgească Biserica nu exclude o acțiune specială de amăgire a evreilor. Totuși, în ce privește pasajul din 2 Tes. cap.2 aş înclina să consider că are în vedere Biserica Domnului.

Diferitele interpretări ale cap.2 din Tesaloniceni sunt strâns legate de diferitele interpretări ale cap.9 din cartea Daniel. Vom analiza în cele ce urmează acest capitol. În anul întâi al lui Darius (vezi Daniel 9:1), după căderea Babilonului (menționată în Daniel cap.6), Daniel a văzut din cărțile profetice că trebuiau să treacă 70 de ani pentru dărâmăturile Ierusalimului. Babilonul căzuse și Daniel știa că în planul Domnului ar trebui să urmeze repatrierea lui Israel și apoi reconstruirea Ierusalimului. Daniel a studiat în special profețiile din Ieremia:

- De aceea așa vorbește Domnul oștirilor: Pentru că n-ați ascultat cuvintele Mele, iată, voi trimite să aducă toate popoarele de la miazănoapte, zice Domnul; și voi trimite la robul Meu Nebucadnețar, împăratul Babilonului; îi voi aduce împotriva acestei țări și împotriva locuitorilor ei, și împotriva tuturor acestor neamuri de jur împrejur, ca să le nimicească cu desăvârșire și să facă din ele un pustiu și o pricină de batjocură, niște dărâmături veșnice. Voi face să înceteze între ei strigătele de bucurie și strigătele de veselie, cântecele mirelui și cântecele miresei, uruitul morii și lumina lămpii. Toată țara aceasta va fi o paragină, un pustiu, **și neamurile acestea vor fi supuse împăratului Babilonului timp de 70 de ani. Dar când se vor împlini acești 70 de ani, voi pedepsi pe împăratul Babilonului și pe neamul acela**, zice Domnul, pentru nelegiuirile lor; voi pedepsi țara Haldeilor și o voi preface în niște dărâmături veșnice. Voi aduce peste țara aceea toate lucrurile pe care le-am vestit despre ea, tot ce este scris în cartea aceasta, tot ce a proorocit Ieremia despre toate neamurile. Căci neamuri puternice și împărați mari le vor supune și pe ele, și le voi răsplăti după faptele și lucrarea mâinilor lor. (Ier.25:8-14)
- Dar iată ce spune Domnul: ***De îndată ce vor trece 70 de ani ai Babilonului, Îmi voi aduce aminte de voi și voi împlini față de voi făgăduința Mea cea bună, aducându-vă înapoi în locul acesta.*** Căci Eu știu gândurile pe care le am cu privire la voi, zice Domnul, gânduri de pace și nu de nenorocire, ca să vă dau un viitor și o nădejde. Voi Mă veți chema, și veți pleca: Mă

veți ruga, și vă voi asculta. Mă veți căuta, și Mă veți găsi, dacă Mă veți căuta din toată inima. Mă voi lăsa să fiu găsit de voi, zice Domnul, **și voi aduce înapoi pe prinșii voștri de război**; vă voi trimite, vă voi strânge din toate neamurile și din toate locurile, în care v-am izgonit, zice Domnul, și vă voi aduce înapoi în locul de unde v-am dus în robie. (Ier.29:10-14)

- Pe cei ce au scăpat de sabie, Nebucadnețar i-a dus prinși la Babilon. Ei i-au fost supuși, lui și fiilor lui, până la stăpânirea împărăției Perșilor ca să se împlinească cuvântul Domnului rostit prin gura lui Ieremia; până ce țara și-a ținut Sabatele ei și s-a odihnit tot timpul cât a fost pustiită până la împlinirea celor 70 de ani. (2 Cronici 36:20-21)

Ieremia profetește 70 de ani de supremație a Babilonului asupra Neamurilor, inclusiv asupra poporului evreu. El anunță de asemenea că după cei 70 de ani vor avea loc de îndată două lucruri:

- a) Pedepsirea și căderea Babilonului
- b) Întoarcerea evreilor în țara promisă

Daniel asistă la căderea Babilonului și deci așteaptă și împlinirea punctului b) al profețiilor lui Ieremia. Cum a calculat Daniel cei 70 de ani? Babilonul cade în jurul anului 538/539 î.H. Dacă scădem 70 de ani, ajungem cu calculul la anul 608/609 î.H. Dar ce înseamnă acest an? Ieremia profetește prima dată cu privire la cei 70 de ani ai Babilonului în Ieremia 25. Ieremia 25 este scirs în anul dintâi al Împăratului Nebucadnețar (Ier.25:1), an identificat de istorici ca fiind aproximativ 605 î.H, deci foarte aproape de 608 î.H. Este interesant să observăm că mulți exegeți vorbesc despre cei 70 de ani ai robiei babiloniene, dar Ieremia vorbește despre cei 70 de ani ai babilonului sau ai dominației babiloniene. Când a început această dominație? Ascensiunea Babilonului a început în anul 612 î.Hr., când o alianță a mezilor și babilonienilor a distrus principalele cetăți asiriene din nord (Ninive, Assur, Nimrud), punând astfel capăt supremației asiriene în istorie. În anii 605 și 606 Nebucadnețar realizează importante cuceriri. Este destul de dificil de calculat anul începerii dominației Babiloniene. El poate fi plasat undeva între 612 și 606 î.H. Nu știm dacă Daniel a reușit să calculeze cu exactitate acești 70 de ani sau pur și simplu a observat că trecuseră aproximativ 70 de ani, iar Babilonul căzuse deja. Profetia stipula că de îndată după ce Babilonul va cădea, va avea loc repatrierea. Este posibil ca cei 70 ani să nu fi putut fi calculați cu exactitate de Daniel și ca evenimentul căderii babilonului să fi fost semnul

împlinirii celor 70 de ani. Ideea este că cei 70 de ani de dominație Babiloniană au însemnat și 70 de ani de dominație asupra poporului evreu. Dumnezeu a hotărât deci 70 de ani de asuprire a evreilor de către babilonieni până la repatrierea acestora. Acesta este contextul frământărilor lui Daniel când el primește profeția care începe astfel: 70 de săptămâni au fost hotărâte asupra poporului tău...(Dan.9:24). Oare să fie vreo legătură între cei 70 de ani ai Babilonului și cele 70 de săptămâni? Vom reveni la această întrebare.

Daniel menționează în 9:2 că trebuiau să treacă 70 de ani *pentru dărâmăturile Ierusalimului*. El este preocupat nu doar de repatriere, ci și de reconstruirea Ierusalimului. Este interesant faptul că el nu considera neapărat că cei 70 de ani trebuie calculați de la anul 586 î.H., anul distrugerii Ierusalimului. Dacă calculăm 70 de ani din anul 586 ajungem la anul 516 î.H. iar în Daniel 9 ne aflăm în anul 538/539 î.H. Este posibil ca raționamentul lui Daniel să fi fost: trebuie să treacă cei 70 de ani ai Babilonului și APOI să urmeze reconstruirea cetății sfinte. Ieremia nu menționează în cele două citate redade mai sus de reconstruirea cetății ci doar de repatriere. și într-adevăr, doar repatrierea are loc imediat după trecerea celor 70 de ani ai Babilonului. Rezidirea cetății are loc mai târziu în timpul lui Neemia. De ce Daniel are în vedere reconstruirea cetății deși Ieremia vorbește în cele două capitole (25 și 29) doar de repatriere? Pe de o parte, Daniel știa că repatrierea trebuie urmată de reziderea Templului și a Sfintei cetăți. Acolo era inima mărturiei evreilor printre Neamuri. Având această viziune, el nici nu concepe că ar putea avea loc o repatriere fără reconstruirea Templului și a Ierusalimului. Pentru Daniel, reconstruirea sfintei cetăți este o urgență, prioritatea de ordin zero a repatrierii, însăși SCOPUL repatrierii. Pe de altă parte, Daniel avea acces nu doar la profețiile lui Ieremia, ci și la profețiile lui Isaia. Isaia a profetizat că după căderea Babilonului, va urma întoarcerea evreilor în țară, reconstruirea sfintei cetăți și a Templului, înălțarea lui Israel deasupra Neamurilor și restaurarea tuturor lucrurilor sub autoritatea lui Mesia. Atât Isaia cât și Ieremia au profetizat că după întoarcerea lui Israel din robie va avea loc finalul glorios adus de Mesia. Este posibil ca pe baza acestor profeții Daniel și alți evrei credincioși să fi așteptat înnoirea tuturor lucrurilor imediat după repatrierea evreilor din Babilon. Dar Domnul avea în vedere o profeție care să se împlinescă în două faze. Prima fază a profeției s-a împlinit atunci în anul 539 î.H., dar profeția se va împlini plenar la întoarcerea finală a evreilor la Domnul. Deabia atunci, după pocăința lor, va avea loc instaurarea Împărăției lui Mesia pe pământ. (vezi Romani 11). Din această pricină, profețiile primite de Daniel sunt extrem de

importante. Ele anunță că venirea Împărăției lui Mesia nu va avea loc imediat după întoarcerea evreilor din robie și că istoria va mai continua mulți ani. Trebuie mai întâi să se împlinescă profețiile despre suferințele lui Mesia (Unsul va fi stârpit) ca apoi să se poată împlini profețiile despre venirea în glorie a lui Mesia. Isaia profetește cu mul timp înainte că Mesia va suferi mult și apoi va fi glorificat și înălțat. Dacă împărăția glorioasă a lui Mesia ar fi venit imediat după repatriere, atunci profețiile despre suferințele lui Mesia ar fi rămas neîmplinite. Domnul îi descoperă lui Daniel că istoria va mai continua mulți ani. Profetia din Daniel cap. 9 aduce lămuriri foarte importante în acest sens. Mulți exegeți tind să se grăbească să interpreteze profetia de la sfârșitul cap.9 din Daniel fără să analizeze cu atenție frământarea lui Daniel și contextul în care a primit descoperirea. Profetia nu a venit pur și simplu din cer, ci a venit ca UN RĂSPUNS la rugăciunile și frământările lui Daniel. Daniel înțelege din cărțile profetice că trebuia să se împlinescă promisiunea repatrierii și reconstruirii Templului. Dar aceasta părea că întârzie căci Babilonul căzuse și nu se întâmplase nimic. Atunci Daniel începe să mijlocească. Este posibil ca el să fi observat CONDIȚIA din Ier.29: când Mă veți **căuta**...DACĂ Mă **veți căuta** din toată inima. El parcă vrea să împlinescă această condiție și își întoarce fața spre Domnul ca **să-L caute** cu rugăciune și cereri postind în sac și cenușă (vezi Dan.9:3). El vrea să împlinescă condiția și se luptă în rugăciune pentru împlinirea promisiunii lui Dumnezeu. Restaurarea putea veni doar în urma POCĂINȚEI. Este inetresant că îngerul Gavril nu îi spune: aceasta este cheia, continuă să te rogi pentru împlinirea promisiunii lui Dumnezeu. Este adevărat că nici nu îl descurajează, iar profetia este un răspuns la ruga sa. Dar îngerul parcă vrea să îi deschidă lui Daniel un alt orizont, orizontul istoriei care va urma. Îngerul vrea ca Daniel să înțeleagă vedenia:

- Daniele, am venit acum la tine să-ți luminez mintea. Când ai început tu să te rogi, a ieșit cuvântul, și eu vin să ți-l vestesc; căci tu ești preaiubit și scump. Ia aminte dar la cuvântul acesta și înțelege vedenia! (Dan.9:22-23)

Deci Daniel avea nevoie de lumină. El nu înțelegea deci cu precizie profețiile, promisiunile Domnului și planurile acestuia cu Israel. Daniel avea anumite nelămuriri și neînțelegeri. Poate el se gândea: dacă Babilonul a căzut, de ce întârzie reconstruirea Ierusalimului și restaurarea glorioasă a lui Israel? Poate problema este nepocăința lui Israel. Deci trebuie să ne pocăim. Îngerul nu neagă necesitatea pocăinței, dar pare să îi ofere lui Daniel un alt răspuns. Apoi, îngerul se așteaptă ca Daniel să înțeleagă profetia și consideră că este foarte important ca el să înțeleagă mesajul acesteia. Care era relevanța profetiei pentru Daniel? Profetia îi deschide mintea să înțeleagă că restaurarea

finală a lui Israel nu va veni acum și că istoria va continua. De fapt de la darea poruncii reconstruirii Ierusalimului au fost hotărâte încă 70 de săptămâni asupra poporului lui Daniel PÂNĂ la:

- Încetarea fărădelegilor,
- Ispășirea păcatelor,
- Ispășirea păcatelor,
- Aducerea neprihănilor veșnice,
- Pecetluirea vedeniei și proorociei,
- Ungerea Sfântului Sfinților.

Rugăciunea lui Daniel este o rugăciune

- de pocăință pentru PĂCATUL poporului evreu
- în nădejdea împlinirii promisiunilor RESTAURĂRII poporului evreu
- după cei 70 de ani ai asupririi Babiloniene.

Observăm că răspunsul venit prin Gavril conține cele trei elemente:

- ispășirea păcatului
- aducerea neprihănilor veșnice și ungera Sfântului Sfinților
- 70 de săptămâni hotărâte asupra poporului evreu.

Marea întrebare este: 70 de săptămâni au fost hotărâte asupra poporului evreu PÂNĂ CÂND sau PENTRU CE? și aici exegeții se împart în două mari tabere. Pentru unii este vorba de 70 de săptămâni care au fost hotărâte asupra poporului evreu până la scoaterea sa din slujbă. La prima venire a avut loc ispășirea păcatului și aducerea neprihănilor veșnice, și prin dărâmarea Templului din anul 70 d.H și expulzarea Iudeilor din Ierusalim și transformarea Ierusalimului într-o cetate păgână în anul 135 d.H. Săptămâna 70 începe cu răstignirea și învierea Unsului. Mijlocul ei este anul 70 când Hristos prin oștile romane distruge cetatea și Templul. Finalul săptămânii este 135 d.H. Israel este scos din funcție și vechiul Legământ de asemenea. Slujba preotească a lui Israel este luată de Biserică. Dar oare acestea erau frământările lui Daniel: când va fi scos din slujbă poporul evreu? Oare frământările lui Daniel nu erau exact opuse: oare când va fi reabilitat poporul meu? După cei 70 de ani ai Babilonului nu a urmat

scoaterea lui Israel din fuție, ci reabilitarea lui. Oare după cele 70 săptămâni nu ar trebui să urmeze ceva luminos pentru poporul evreu? și apoi, textul spune că au fost hotărâte 70 de săptămâni asupra poporului lui Daniel până la încetarea fărădelegilor și aducerea neprihănirii veșnice. Or, moartea și venirea lui Mesia au loc la sfârșitul săptămânii 69 și nu la sfârșitul săptămânii 70. Versetul 24 indică clar că încetarea fărădelegii și aducerea neprihănirii eterne are loc DUPĂ săptămâna 70. Această observație ne sugerează că toate aceste elemente au în vedere a doua venire a Domnului și nu prima. Dacă elementele următoare:

- Încetarea fărădelegilor,
- Ispășirea păcatelor,
- Aducerea neprihănirii veșnice,
- Pecetluirea vedeniei și proorociei,
- Ungerea Sfântului Sfinților.

ar fi PENTRU Israel, atunci ele se împlinesc la a doua venire și nu la prima venire a Domnului. Profeția este construită pe logica rugăciunii lui Daniel. Trebuie mai întâi să aibă loc ispășirea păcatului pentru a fi adusă neprihănirea eternă. Or, în rugăciunea lui Daniel era pusă în discuție ispășirea păcatului lui Israel și reabilitarea lui Israel ca națiune. Atunci când Daniel a auzit: până la ispășirea păcatului, el s-a gândit cel mai probabil: până la ispășirea păcatului poporului evreu.

A doua interpretare susține tocmai acest lucru, și anume că cele 70 de săptămâni au fost hotărâte pentru Israel până la reabilitarea lui. Contextul rugăciunii lui Daniel pare să susțină mai degrabă această interpretare.

Dumnezeu vrea ca Daniel să înțeleagă că istoria va continua și că promisiunile despre reabilitarea finală a lui Israel nu se vor împlini în acel an ci deabia după cele 70 de septade/săptămâni. Dumnezeu face anumite promisiuni care se pot împlini altfel decât înțelegem noi inițial. Promisiunile Lui se împlinesc într-o dimensiune superioară. Avraam, tatăl tuturor credincioșilor, a primit aceleași provocări. Dumnezeu i-a promis o țară. Inițial Avraam se aștepta să o primească în timpul vieții lui. Dar apoi Dumnezeu i-a descoperit că va primi o țară eternă și restaurată la învierea din morți. Evreii au crezut că după ieșirea din robia babiloniană va urma restaurarea tuturor lucrurilor. Dar a avut loc doar o palidă degustare a acestei restaurări. Restaurarea finală va avea loc după întoarcerea lui Israel dintr-un alt tip de robie, robia spirituală a împietririi cauzate de

respingerea Unului. Robia babiloniană prefigura această nouă robie, după cum eliberarea din robie prefigura restaurarea finală a lui Israel și unirea Sa cu Biserica lui Hristos la a doua venire a Domnului. Domnul îl învață aceste lucruri pe Daniel pentru a-l ajuta pe acesta să înțeleagă de ce după căderea Babilonului nu va avea loc restaurarea finală a lui Israel. După căderea Babilonului a avut loc repatrierea evreilor, dar a mai durat ceva până la reconstruirea Templului și apoi a Ierusalimului. Israel avea din nou să decadă și să fie asuprit de vrăjmașii lor. Restaurarea finală nu a avut loc atunci. Domnul l-a anunțat mai dinainte pe Daniel acest lucru, pentru a ajuta credința sa și credința sfinților Săi care s-au ancorat cu toată puterea în împlinirea promisiunilor Lui. Dumnezeu este preocupat de încurajarea credinței sfinților Lui. și mai ales în contextul în care promisiunea Sa nu poate fi înțeleasă în întregime de la început. Domnul are dreptul să revină asupra promisiunilor Sale pentru a le desluși adevăratul înțeles. El face acest lucru atunci când este nevoie. El onorează credința sfinților Lui care s-au ancorat cu toată inima în promisiunile Sale.

Traducerile din limba engleză oferă anumite nuanțe diferite de cele propuse de Cornilescu.

20. Pe când încă vorbeam eu,

mă rugam,

îmi mărturiseam păcatul meu și

păcatul poporului meu, Israel, și

îmi aduceam cererile

înaintea Domnului Dumnezeului meu,

pentru muntele cel sfânt

al Dumnezeului meu;

21. pe când vorbeam eu încă

în rugăciunea mea,

a venit repede,

în zbor iute,

omul Gabriel

pe care-l văzusem mai înainte

într-o vedenie și

m-a atins în clipa

când se aducea jertfa de seară.

22. El m-a învățat,

a stat de vorbă cu mine și

mi-a zis:

„Daniele,

am venit acum

să-ți luminez mintea.

23. Când ai început tu

să te rogi,

a ieșit cuvântul, și

eu vin să ți-l vestesc;

căci

tu ești preaiubit și scump.

Ia aminte, dar,

la cuvântul acesta și

înțelege vedenia!

24. Șaptezeci de săptămâni

au fost hotărâte asupra poporului tău și

asupra cetății tale celei sfinte,

până la încetarea fărădelegilor,

până la ispășirea păcatelor,

până la ispășirea nelegiuirii,

până la aducerea neprihănirii veșnice,

până la pecetluirea vedeniei și prorociei și

până la ungerea Sfântului sfinților.

25. Să știi, dar, și
să înțelegi că

de la darea poruncii

pentru zidirea din nou a Ierusalimului

până la Unsul, la Cârmuitorul,

vor trece șapte săptămâni;

apoi timp de șaizeci și două de săptămâni,

piețele și gropile vor fi zidite din nou, și

anume în vremuri de strâmtorare.

26. După

aceste șaizeci și două de săptămâni,

Unsul

va fi stârpit, și

nu va avea nimic.

Poporul

unui domn care va veni

va nimici cetatea și

Sfântul Locaș,

și sfârșitul lui

va fi ca printr-un potop;

este hotărât că

războiul va ține până la sfârșit,

și împreună cu el, și pustiirile.

27. El

va face un legământ trainic

cu mulți

timp de o săptămână,

dar

la jumătatea săptămânii

va face să înceteze jertfa și

darul de mâncare, și

pe aripa urâciunilor idolești

va veni unul care pustiește,

până va cădea asupra celui pustiit

prăpădul hotărât.”

Vom reda mai jos varianta literală de traducere a pasajului care include diferitele variante de interpretare:

24. 70 de săptămâni

au fost hotărâte asupra poporului tău și

asupra cetății tale sfinte

pentru a înceta fărădelegea și (sau: a termina cu...)

pentru a pune capăt păcatelor și (sau: a pecetlui păcatele)

pentru a ispăși nelegiurea și (sau: a ierta...)

pentru a aduce dreptatea eternă și

pentru a pecetlui viziunea și profetul și

pentru a unge pe Sfântul Sfinților. (sau: Sfânta Sfintelor)

(the Most Holy)

25. Ia aminte deci și înțelege:

De la ieșirea cuvântului pentru așezarea din nou și

pentru reconstruirea Ierusalimului

până la Unsul, Conducătorul,
sunt 7 săptămâni și 62 de săptămâni;
strada și șanțul
vor fi construite din nou,
chiar în timpuri de strâmtorare.

26. și după cele 62 de săptămâni,
Unsul va fi nimicit și nu va avea nimic;
și poporul
unui conducător care va veni
va distruge cetatea și
sfântul locaș
și sfârșitul (ei/lui) va fi ca un potop;
și până la sfârșit va fi război:pustiirile hotărâte.

27. și el va întări
un legământ cu cei mulți,
o săptămână.
și la jumătatea (împărțirea) săptămânii
va face să înceteze jertfa și
darul de mâncare;
și pe aripa protectoare a urâciunilor (sau: și urâciunile (idolii) pustiitorului vor fi
va veni un pustiitor așezate pe vârful/aripa *Templului*)
până când nimicirea și
ce este hotărât
se va vărsa asupra pustiitorului
(sau: asupra celei pustiite).

Vom folosi traducerea literală căci este mai apropiată de original și este și mai clară în același timp. Prima observație este că cele 70 de săptămâni sunt hotărâte pentru poporul lui Daniel pentru a termina cu fărâdelegea și a pune capăt păcatului. Traducerea literală subliniază clar că este vorba nu despre ispășirea păcatului la cruce, ci despre rezolvarea păcatului lui Israel care include pocăința acestuia. Cu alte cuvinte îngerul i-ar răspunde lui Daniel astfel: pocăința pentru care tu te rogi și după care va avea loc reabilitarea finală a lui Israel va avea loc nu acum ci DUPĂ cele 70 de săptămâni. O a doua observație: se specifică mai clar că Unsul va veni DUPĂ cele 60 de săptămâni și că reconstruirea va avea loc între timp chiar și în vremuri de strâmtorare (reconstruirea a avut loc pe vremea lui Neemia într-un context potrivit și de mari frământări). A treia observație: versetul cel mai greu de tradus pare a fi v.27. Aici avem două posibilități legate de cuvântul ARIPĂ/VÎRF

a) pe aripa protectoare a urâciunilor (idolilor) va veni un pustiitor

Sau:

b) și urâciunea/urâciunile pustiitorului vor fi așezate pe aripa (*Templului*)

Înclin să cred că varianta b) este cea intenționată de autor căci această expresie mai este repetată în această variantă de două ori în Daniel și o dată în Matei 24 cu referire la profetia lui Daniel:

- Niște oști trimise de el, vor veni și vor spurca sfântul locaș, cetățuia, vor face să înceteze jertfa necurmată, și vor așeza urâciunea pustiitorului. (Dan.11:31)
- De la vremea când va înceta jertfa necurmată și de când se va așeza urâciunea pustiitorului, vor mai fi 1290 de zile. (Dan.12:11)
- De aceea când veți vedea ***urâciunea pustiirii*** despre care a vorbit prorocul Daniel așezată în locul sfânt – cine citește să înțeleagă. (Matei 24:15)

Să revenim la cele două mari interpretări. Prima consideră că săptămâna a 70-a va avea loc imediat după săptămâna 69-a, deci imediat după stârpirea Unsului. Profetia s-ar împlini deci în perioada 27 d.H și 135 d.H., elementul central fiind anul 70 când Templul a fost profanat de zeloți și apoi distrus de Romani. Matei 24 într-adevăr vorbește despre anul 70 și face referire la profetia lui Daniel și expresia urâciunea pustiitorului. Rămâne

de clarificat cine este *el* din v.77, respectiv persoana care inițiază legământul și despre ce legământ este vorba. El ar putea fi fie UNSUL, fie DOMNITORUL care va distruge Templul. Dacă ar fi Unsul, legământul ar putea fi Noul Legământ, sau legământul de har cu evreii, și faptul că i-a mai îngăduit o perioadă până la distrugerea definitivă a Templului și Ierusalimului. Dacă inițiatorul legământului este domnitorul, acesta ar trebuie să fie Împăratul Roman sau generalul Titus care a distrus Ierusalimul. În acest caz e dificil de identificat conținutul acestui legământ și de armonizat cu perioada săptămânii 70-a. Interpretarea susține că heptadele sau săptămânile nu reprezintă 7 ani ci sunt perioade de timp flexibile, simbolice.

A doua interpretare este teoria mării paranteze. Ea susține că între săptămâna 69 și săptămâna 70 este paranteza perioadei Bisericii. Orologiul lui Israel a încetat să bată în perioada Bisericii pentru a reîncepe să bată în ultimii 7 ani din istorie. Săptămâna 70-a se va împlini în perioada lui Anticrist. El va fi inițiatorul legământului cu mulți și el va desființa jertfa necurmată de la Tempul de la Ierusalim și va așeza acolo urâciunea pustiitorului. El va distruge cetatea și se va război împotriva evreilor. Teoria susține că săptămâna reprezintă 7 ani. Ea face un calcul foarte interesant care demonstrează că de la darea poruncii pentru a reconstrui Ierusalimul până la stârpirea Unsului au trecut exact $69 \times 7 = 483$ de ani. Conform acestei interpretări Templul de la Ierusalim va fi reconstruit și acolo se va așeza urâciunea pustiitorului. Din perspectiva acestei interpretări, Pavel vorbește în 2 Tes.cap.2 despre Templul fizic de la Ierusalim.

Cine este *el* din v. 27? Unsul sau domnitorul care va veni? Contextul cărții Daniel ne sugerează destul de clar că el este domnitorul care va veni. În cartea Daniel în fiecare din cap.7, 8, 11 și 12, cel care desființează jertfa necurmată și așează urâciunea pustiitorului este cornul cel mic, un împărat necredincios. Daniel menționează că cel care i-a dat mesajul în cap.9 este Gavril cel care îi dăduse mesajul în cap.8. Or în cap.8 cel ce smulge căpeteniei oștirii jertfa necurmată este împăratul fără rușine și viclean. În acest context să se precizeze că Mesia va desființa jertfa necurmată, ar însemna o sfidare a celorlalte pasaje. Deci, în lumina contextului cel ce inițiază legământul și așează urâciunea pustiirii este domnul care va veni. Dar acest domn este împăratul roman care distruge Templul sau este Anticristul? Cheia o putem găsi în Matei 24 care face referire directă la profeția lui Daniel cu privire la urâciunea pustiirii. Profeția din Matei 24 ne anunționează că profețiile din daniel nu s-au împlinit în mod plener în perioada lui Antioh Epifanes. Dar s-au împlinit ele în mod plener în anul 70? Modul în care este construită profeția din Matei 24 ne sugerează că anul 70 nu este decât o prefigurare a

unei împliniri viitoare. În Matei ni se spune că nici foametea, nici ciurma, nici cutremurile, nici războaiele nu reprezintă semne după care putem ști că venirea Domnului este aproape. Însă textul ne spune: când veți vedea urâciunea pustirii așezată în locul sfânt, și apoi Ierusalimul împresurat și distrus, atunci putem ști că Fiul omului este chiar la uși, deoarece:

- Îndată, după acele zile de necaz, soarele se va întuneca, luna nu-și va mai da lumina ei, stele vor cădea din cer și puterile cerurilor vor fi clătinate. ATUNCI se va arăta în cer semnul Fiului omului, toate semințiile pământului se vor boci și vor vedea pe Fiul Omului venind pe norii cerului cu putere și cu o mare slavă. (Matei 24:29-30)

Or, după anul 70 d.H. nu urmat a doua venire a Domnului. Acest lucru ne indică că anul 70 d.H. a fost doar o prefigurare a unui eveniment istoric din viitor după care Domnul chiar va reveni. și aici ne întrebăm din nou: care va fi acest eveniment? Urâciunea pustirii va fi așezată de această dată în Templul spiritual al Bisercii sau chiar în Templul de la Ierusalim reconstruit? Cartea Apocalipsa plasează a doua venire imediat după dărâmarea Babilonului de către fiară. Dacă Babilonul este Ierusalimul, apocalipsa ne sugerează repetarea evenimentului anului 70 d.H. Mai rămâne o întrebare: cum mai poate fi Templul reconstruit de la Ierusalim numit Templul Sfânt? Un posibil răspuns ar fi acesta:

- Dumnezeu folosește un limbaj relevant pentru cei din vremea în care a fost scrisă cartea. Pentru Daniel Templul era Locul cel sfânt. Și pentru ucenicii Mântuitorului Templul chiar reconstruit reprezenta ceva sfânt. Ne aducem aminte de cartea Isaia. Profetul le vorbește despre faptul că ei vor aduce jertfe animale pe pământul și cerul nou. Ei înțelegeau că este vorba despre o închinare după voia lui Dumnezeu. Poate în mod asemănător autorii păstrează expresia de loc sfânt și templul lui Dumnezeu cu referire la templul de la Ierusalim, căci pentru ei încă era un loc sfânt.

În lumina celor spuse mai sus, profeția din Daniel 9:26b-27 s-ar împlini parțial în anul 70 d.H. și în mod plinar în perioada lui Anticrist. Deci cel care face legământul de o săptămână cu mulți ar fi Anticristul. Este interesant că Apocalipsa ne vorbește nu de o perioadă de 7 ani ci doar de o perioadă de 3,5 ani în care:

- Creștinii sunt prizoniți de Fiara peste care șade Babilon

- Cei 2 prooroci sunt protejați și își depun mărturia
- Femeia (Israel) este protejată în pustie

De-abia după cei 3,5 ani:

- Cei 2 prooroci sunt omorâți de fiară
- Fiara și cei 10 împărați se unesc să distrugă Babilonul, cetatea cea mare, acolo unde a fost răstignit Domnul celor 2 prooroci.

Dacă este vreo legătură între săptămâna a 70-a din Daniel 9 și cei 3,5 ani din apocalipsa, atunci:

- Fie, a doua venire a Domnului are loc la mijlocul săptămânii 70
- Fie, a doua venire a Domnului are loc la sfârșitul săptămânii 70.

Daniel vorbește de 70 de săptămâni ceea ce ne sugerează că și săptămâna 70 va fi completă. Din această perspectivă am avea următorul posibil scenariu:

- La începutul săptămânii, Anticristul va face un legământ cu mulți
- La mijlocul săptămânii va începe prigoana împotriva creștinilor, la care vor participa și evreii
- La mijlocul săptămânii Anticristul va așeza urâciunea pustirii (fie în templul din Ierusalim, fie în Templul spiritual al Bisericii)
- La sfârșitul săptămânii, Anticristul se va uni cu cei 10 împărați împotriva evreilor, distrugând Ierusalimul și eventual și Templul
- Apoi, Israel se va pocăi și Domnul va reveni.

Posibilul scenariu de mai sus este susținut și de interpretarea Babilonului din Apocalipsa ca fiind Ierusalimul. Este interesant că Apocalipsa nu menționează nimic cu referire la pângărirea vreunui Templu din Babilon. Profetia vorbește doar de căderea Babilonului și distrugerea lui de către fiară. Fiara din Apocalipsa este construită pe imaginea cornului celui mic, dar nu este descrisă ca așezând urâciunea pustirii în Templul din Babilon. De fapt, expresia așezarea urâciunii pustiitorului nu se găsește în Apocalipsa. În schimb, iată ce ni se spune despre ea:

- I s-a dat o gură care rostea vorbe mari și hule. și i s-a dat putere să lucreze 42 de luni. Ea și-a deschis gura și a început să rostească hule împotriva lui Dumnezeu, să-I hulească Numele, cortul și pe cei ce locuiesc în cer. I s-a dat să facă război cu sfinții și să-i biruiască. (Apoc.13:5-7a)

Ea hulește pe Domnul și prigonește pe sfinții Celui Preaînalt. Cornul cel mic din Daniel:

- Rostește cuvinte de hulă
- Așează urâciunea pustiirii în Templul
- Asuprește pe sfinți

Voi comenta expresia: **asuprește pe sfinți**. În prima fază de împlinire a profeției, în timpul lui Antioh Epifanes IV, sfinții asupriți sunt evreii. Ultima fază de împlinire a profeției, în perioada lui Anticrist are loc în contextul Noului Legământ. De aici survine de fapt dificultatea interpretării profeției. Atât poporul sfinților cât și Templul au fost schimbate. și în același timp evreii rămân cu un rol în planul lui Dumnezeu (vezi Romani 11). În ultima fază de împlinire a profeției cine sunt sfinții: creștinii sau evreii? În ultima fază de împlinire a profeției cine este Templul: Templul de la Ierusalim sau Biserica? Doar Noul Testament ne poate ajuta să răspundem la aceste întrebări. Astfel:

- În Apocalipsa, sfinții nu sunt evreii (protejați în pustie pe perioada prigoanei de 3,5 ani), ci creștinii (vezi Apoc.12-13)
- În Apocalipsa, distrugerea Babilonului de către fiară ne sugerează că la sfârșitul celor 3,5 ani Anticristul se va război cu evreii care până atunci i-au fost aliați. (vezi Apoc.16-18)

Deci ultima fază a profeției se focalizează asupra Bisericii dar păstrează și un element cu referire la evrei. În sprijinul acestei interpretări vine și daniel cap.9 a cărei profeție este rostită pentru poporul lui Daniel, referindu-se clar la poporul evreu. În profețiile din Daniel 7-12 este folosită și expresia **poporul sfinților**, cât și expresia **poporul lui Daniel**. Am putea emite ipoteza că atunci când folosește expresia poporul sfinților, profeția poate viza într-o fază viitoare de împlinire Biserica (lucru confirmat de Apocalipsa), și când folosește expresia poporul lui Daniel profeția se referă la poporul evreu (lucru ce ar putea fi confirmat în Apocalipsa prin distrugerea Babilonului de către Fiară). Observăm deci că expresia poporul sfinților care avea în vedere inițial pe evrei este aplicată în faza de împlinire din Noul Legământ pentru Biserica Sa. și într-adevăr,

Apocalipsa specifică clar că în cei 3,5 ani, nu evreii (femeia protejată în pustie), ci creștinii sunt cei prigoniți, femeia fiind luată la rost de către fiară de-abia la finalul celor 3,5 ani. și atunci rămâne de văzut ce conotație are expresia: așezarea urâciunii pustirii în Templu în faza viitoare de împlinire din Noul Legământ. Prin lentila Noului Legământ și a Apocalipsei, Templul este Biserica. În Apocalipsa nu se pomenește nimic despre acțiunea Fiarei de a intra în Templul din cetatea cea mare (Babilonul) pentru a-l spurca. În schimb prigonește pe sfinți și rostește hule împotriva cortului lui Dumnezeu. În cartea Apocalipsa, termenul de Templu este aplicat Bisericii Domnului. Deci cartea Apocalipsa ne sugerează ura Fiarei față de evrei, dar nu ne oferă indicii despre profanarea de către fiară a Templului fizic de la Ierusalim.

Am învățat din Isaia că terenul sigur de interpretare al profețiilor vechi-testamentare este Noul Testament. Dacă în Noul Testament nu găsim reînnoit mesajul profețiilor, atunci nu putem construi mai departe fără să speculăm. Deci, Apocalipsa nu reînnoiește imaginea profanării Templului fizic de la Ierusalim. Este reînnoită în altă parte în Noul Testament? 2 Tes.cap.2 nu ne ajută pentru că nu indică în mod direct dimensiunea fizică a Templului lui Dumnezeu. Singurul ajutor ne-ar putea veni din Matei 24 căci în anul 70 d.H Templul a fost profanat de zeloții care și-au instalat acolo cazemata și vărsarea de sânge uman în Templu. După profanarea Templului a avut loc distrugerea cetății și apoi a Templului. Deci Matei 24 readuce în discuție posibilitatea profanării unui Templu fizic. Dar revenim la întrebarea: în ultima fază de împlinire a profeției noțiunea de Templu mai poate fi aplicată Templului de la Ierusalim? Avem deci profeția: urâciunea pustirii va fi așezată în Locul Sfânt rostită de profetul Daniel. Profeția are trei faze de împlinire:

- a) În perioada lui Antioh Epifanes IV când Templul fizic este profanat
- b) În anul 70 d.H când Templul fizic este profanat
- c) În perioada lui Anticrist când acesta va intra în Templul lui Dumnezeu (fizic sau spiritual???) dându-se drept Dumnezeu.

Chiar dacă anul 70 d.H este în contextul Noului Legământ și include o dimensiune fizică/literală de împlinire a profeției, aceasta nu înseamnă neapărat că și faza c) tot din Noul Legământ va include tot această dimensiune fizică. Diferența dintre faza b) și faza c) este următoarea:

- Faza b) are loc în perioada de tranziție între Vechiul Legământ și Noul Legământ (în această perioadă Domnul este îngăduitor cu credincioșii evrei care se mai închină în Templu și aduc jertfe acolo)
- Pe când faza c) are loc mult timp DUPĂ desființarea definitivă și irevocabilă a Vechiului Legământ și a anulării perioadei de tranziție dintre legăminte.

Mântuitorul folosește în Matei 24 cu privire la profeția lui Daniel expresia: cine citește să înțeleagă, atrăgându-ne atenția că înțelesul nu este așa de ușor. Profeția din Daniel este complexă deoarece aceiași termeni au conotații diferite în diferitele faze de împlinire ale profeției. Astfel, dacă interpretăm termenul de Templu din perspectiva faze de împlinire a profeției am putea avea:

- a) Sensul fizic în perioada lui Antioh (perioada Vechiului Legământ)
- b) Sensul fizic în anul 70 d.Hr. (perioada de tranziție dintre cele două legăminte)
- c) Sensul spiritual (Biserica) în perioada lui Anticrist (perioada Noului Legământ)

Unii exegeți sugerează că în mia de ani vor continua să fie aduse jertfe la Templul din Ierusalim pentru a se împlini profețiile din Vechiul Testament cu privire la reabilitarea finală a lui Israel. Când am studiat cartea Isaia am demonstrat falsitatea unei astfel de interpretări. Profețiile foloseau un limbaj și termeni accesibil destinatarilor inițiali. Semnificația acestor termeni poate fi alta în noi faze ale revelației. Esența mesajului rămâne: o închinare după voia lui Dumnezeu. Nu va mai fi nici o întoarcere la Vechiul Legământ. Ieremia anunță clar că întoarcerea finală a lui Israel la Domnul va fi în baza unui Nou Legământ (vezi Ieremia 31), iar Vechiul Legământ nu va mai fi reînnoit:

- Când vă veți înmulți și veți crește în țară, în zilele acelea, zice Domnul, nu se va mai vorbi de chivotul legământului Domnului și nu-i va mai veni nimănui în gând, nu-și vor mai aduce aminte de el, nu-i vor mai simți lipsa, și nici nu vor mai face altul. (Ier.3:16)

Astfel, nu putem considera perioada lui Anticrist o perioadă premergătoare de reîntoarcere la forme ale Vechiului Legământ. Perioada lui anticrist este în contextul noului Legământ, pe baza căruia vor reveni și evreii în relație cu Domnul.

În concluzie, dacă aplicăm principiul reînnoirii mesajului profețiilor în mod explicit în Noul Testament, singurul loc în care putem vorbi de imaginea lui Anticrist profanând Templul de la Ierusalim este Matei 24 (respectiv Marcu 13 și Luca 21). Pentru a clarifica dacă profeția despre urâciunea lui anticrist așezată în templu din profeția lui Daniel se va împlini în mod fizic, cheia este să clarificăm profețiile din Matei 23, Marcu 13 și Luca 21. Dacă după studierea acestor capitole ajungem la concluzia că dimensiunea fizică a profeției se aplică doar în anul 70 d.H, atunci înseamnă că Noul Testament nu ne oferă un suport clar și explicit că Anticrist va intra în Templul reconstruit de la Ierusalim. Aceasta poate rămâne o posibilitate dar nu și o certitudine. Din această pricină vom relua studiul pe Matei 24, Luca 21 și Marcu 13.

29. Vai de voi,

cărturari și

farisei fățarnici!

Pentru că

voi zidiți mormintele prorocilor,

împodobiți gropile celor neprihăniți

30. și ziceți:

„Dacă am fi trăit noi

în zilele părinților noștri,

nu ne-am fi unit cu ei

la vărsarea sângelui prorocilor.”

31. Prin aceasta

mărturisiți despre voi înșivă

că sunteți fiii

celor ce au omorât pe proroci.

32. Voi, dar,

umpleți măsura părinților voștri!

33. Șerpi,

pui de năpârci!

Cum veți scăpa de pedeapsa gheenei?

34. De aceea, iată,

vă trimit proroci,
înțelepți și
cărturari.

Pe unii din ei

îi veți omorî și răstigni,

pe alții

îi veți bate în sinagogile voastre
și-i veți prigoni din cetate în cetate;

35. ca să vină

asupra voastră
tot sângele nevinovat

care a fost vărsat pe pământ,
de la sângele neprihănitului Abel
până la sângele lui Zaharia, fiul lui Barachia,

pe care l-ați omorât între Templu și
altar.

36. Adevărat vă spun

că toate acestea vor veni
peste neamul acesta.

37. Ierusalime, Ierusalime,

care omori pe proroci și
ucizi cu pietre pe cei trimiși la tine!

De câte ori

am vrut să strâng pe copiii tăi
cum își strânge găina
puii sub aripi,
și n-ați vrut!

38. Iată că

vi se lasă casa pustie;

39. căci

vă spun că de acum încolo

nu Mă veți mai vedea

până când veți zice:

„Binecuvântat este Cel

ce vine în Numele Domnului!”

Capitolul 24

1. La ieșirea din Templu,

pe când mergea Isus,

ucenicii Lui s-au apropiat de El

ca să-I arate clădirile Templului.

2. Dar Isus le-a zis:

„Vedeți voi

toate aceste lucruri?

Adevărat vă spun

că nu va rămâne aici piatră pe piatră

care să nu fie dărâmată.”

3. El a șezut jos

pe Muntele Măslinilor.

Și ucenicii Lui

au venit la El la o parte și

I-au zis:

„Spune-ne, *când*

se vor întâmpla aceste lucruri?

Și

care va fi *semnul* venirii Tale și

al sfârșitului veacului acestuia?”

4. Drept răspuns,

Isus le-a zis:

„Băgați de seamă

să nu vă înșele cineva.

5. Fiindcă

vor veni mulți în Numele Meu și

vor zice: „Eu sunt Hristosul!”

Și vor înșela pe mulți.

6. Veți auzi de războaie și

vești de războaie:

vedeți să nu vă înspăimântați,

căci

toate aceste lucruri

trebuie să se întâmple.

Dar

sfârșitul

tot nu va fi atunci.

7. Un neam

se va scula

împotriva altui neam, și
o împărăție
împotriva altei împărății;
și,
pe alocuri,
vor fi cutremure de pământ,
foamete și
ciume.

8. Dar

toate aceste lucruri

nu vor fi decât începutul durerilor.

9. Atunci

vă vor da să fiți chinuiți și
vă vor omorî; și
veți fi urâți de toate neamurile
pentru Numele Meu.

10. Atunci

mulți vor cădea,
se vor vinde unii pe alții și
se vor urî unii pe alții.

11. Se vor scula

mulți proroci mincinoși și
vor înșela pe mulți.

12. Și,

din pricina
înmulțirii fărădelegii,

dragostea celor mai mulți

se va răci.

13. Dar

cine va răbda

până la sfârșit

va fi mântuit.

14. Evanghelia aceasta

a Împărăției

va fi propovăduită în toată lumea,

ca să slujească de mărturie

tuturor neamurilor.

Atunci

va veni **sfârșitul**.

15. (De aceea),

când veți vedea

„urâciunea pustiirii”,

despre care a vorbit prorocul Daniel,

„așezată în Locul Sfânt”

– cine citește să înțeleagă! –

16. atunci,

cei ce vor fi în Iudeea

să fugă la munți;

17. cine va fi pe acoperișul casei

să nu se coboare să-și ia lucrurile din casă;

18. și cine va fi la câmp

să nu se întoarcă să-și ia haina.

19. Vai de femeile

care vor fi însărcinate și
de cele
ce vor da țâță în zilele acelea!

20. Rugați-vă ca

fuga voastră să nu fie iarna,
nici într-o zi de Sabat.

21. Pentru că atunci

va fi un *necaz așa de mare*,
cum n-a fost niciodată
de la începutul lumii
până acum și
nici nu va mai fi.

22. Și dacă

zilele acelea
n-ar fi fost scurtate,
nimeni
n-ar scăpa;
dar,
din pricina celor aleși,
zilele acelea
vor fi scurtate.

23. Atunci

dacă
vă va spune cineva:
„Iată, Hristosul este aici sau

acolo”,

să nu-l credeți.

24.Căci

se vor scula hristoși mincinoși și

proroci mincinoși;

vor face semne mari și

minuni,

până acolo încât

să înșele, dacă va fi cu putință,

chiar și pe cei aleși.

25.Iată că

v-am spus mai dinainte.

26.Deci dacă

vă vor zice: „Iată-L în pustiu”,

să nu vă duceți acolo!

„Iată-L în odăițe ascunse”,

să nu credeți.

27.Căci,

cum iese fulgerul de la răsărit și

se vede până la apus,

așa va fi

și **venirea Fiului omului.**

28.Oriunde

va fi stârvul,

acolo

se vor aduna vulturii.

29. Îndată

după acele zile de necaz

„soarele se va întuneca,
luna nu-și va mai da lumina ei,
stelele vor cădea din cer, și
puterile cerurilor vor fi clătinate.”

30. Atunci

se va arăta în cer

semnul Fiului omului,

toate semințiile pământului

se vor boci și

vor vedea pe Fiul omului

venind pe norii cerului cu putere și

cu o mare slavă.

31. El

va trimite pe îngerii Săi

cu trâmbița răsunătoare, și

vor aduna

pe aleșii Lui

din cele patru vânturi,

de la o margine a cerurilor

până la cealaltă.

32. De la smochin

învățați pilda lui:

când îi frăgezește și

înfrunzește mlădița,

știți că vara este aproape.

33. Tot așa, și voi,

când veți vedea

toate aceste lucruri,

să știți că (Fiul omului) este aproape,

este chiar la uși.

34. Adevărat vă spun că

nu va trece neamul acesta,

până se vor întâmpla

toate aceste lucruri.

35. Cerul și pământul

vor trece,

dar

cuvintele Mele

nu vor trece.

36. Despre *ziua aceea* și

despre ceasul acela,

nu știe nimeni: nici îngerii din ceruri,

nici Fiul,

ci numai Tatăl.

37. Cum s-a întâmplat

în zilele lui Noe,

aidoma

se va întâmpla

și la **venirea Fiului omului.**

38. În adevăr,

cum era în zilele dinainte de potop,
când mâncau și beau,
se însurau și se măritau,
până în ziua când
a intrat Noe în corabie,

39. și n-au știut nimic,
până când a venit potopul și
i-a luat pe toți,
tot așa
va fi și la venirea Fiului omului.

40. Atunci,
din doi bărbați
care vor fi la câmp,
unul va fi luat, și
altul va fi lăsat.

41. Din două femei
care vor măcina la moară,
una va fi luată, și
alta va fi lăsată.

42. Vegheați, dar,
pentru că nu știți în ce zi
va veni Domnul vostru.

43. Să știți că,
dacă ar ști stăpânul casei
la ce strajă din noapte va veni hoțul,
ar veghea și

n-ar lăsa să-i spargă casa.

44. De aceea,

și voi fiți gata;

căci

Fiul omului

va veni în ceasul

în care nu vă gândiți.

45. Care este deci

robul credincios și înțelept

pe care l-a pus stăpânul său

peste ceata slugilor sale,

ca să le dea hrana la vremea hotărâtă?

46. Ferice de robul acela

pe care stăpânul său,

la venirea lui,

îl va găsi făcând așa!

47. Adevărat vă spun că

îl va pune peste toate averile sale.

48. Dar dacă este un rob rău,

care zice în inima lui:

„Stăpânul meu zăbovește să vină!”

49. Dacă va începe

să bată pe tovarășii lui de slujbă și

să mănânce și

să bea cu bețivii,

50. stăpânul robului aceluia

va veni în ziua în care el nu se așteaptă și
în ceasul pe care nu-l știe,

51. îl va tăia în două, și
soarta lui
va fi soarta fățarnicilor;
acolo va fi
plânsul și scrâșnirea dinților.

Discuția începe cu profeția pe care Isus o face despre dărâmarea Templului. Această profeție se împlinește în anul 70 d.H. Însă ucenicii pun două întrebări:

1. CÂND se vor întâmpla aceste lucruri (dărâmarea Templului)
2. și CARE va fi SEMNUL venirii Tale și al sfârșitului veacului acestuia?

Înțelegem prima întrebare. Dar de ce pun și a doua întrebare? Era o frământare pe care ei o aveau deja în minte și acum au găsit contextul potrivit să o pună? Sau ei asociau în mintea lor dărâmarea Templului cu venirea în glorie a lui Mesia? Nu prea văd cum ei ar asocia dărâmarea Templului cu instaurarea Împărăției mesianice. Această asociere ar putea fi făcută în mintea lor doar dacă se frământau cu profețiile din cartea Daniel când SFÂRȘITUL vine după ce cornul cel mic cucerește Ierusalimul și profanează Templul.

Deci Isus are în față două întrebări. El vede dincolo de întrebări. El observă erorile și vulnerabilitatea ucenicilor. Isus cunoaște înclinația omului de a căuta SEMNE. Această înclinație i-ar fi făcut pe ucenici vulnerabili față de proorocii mincinoși care în anumite contexte de tulburare din istorie vor rosti: Vremea este aproape! Sau: Eu sunt Hristosul! Sau: Iată-l pe Hristos în pustie! Așteptarea unui eveniment viitor ne face vulnerabili. Noi putem fi amăgiți că acel eveniment este foarte aproape sau că are loc. Isus știa că cel rău va încerca să amăgească oamenii în acest sens prin slujitorii lui. Aceștia vor profita de contexte dificile din istorie pentru a se da drept Hristoși și a anunța iminența sfârșitului. De aceea, Isus își începe discursul astfel:

- Băgați de seamă să nu vă înșele cineva. Fiindcă vor veni mulți în Numele Meu și vor zice: Eu sunt Hristosul! și vor înșela pe mulți.

După aceea Isus trece în revistă mai multe evenimente din istorie care NU vor fi semne ale sfârșitului:

- Războaie
- Vești de războaie
- Un neam se va scula împotriva altui neam
- O împărăție împotriva altei împărății
- Cutremure de pământ
- Foamete
- Ciumi

Mântuitorul le spune următoarele lucruri cu privire la aceste evenimente din istorie:

- a) ***Vor avea loc!*** - și într-adevăr întreaga istorie a fost zguduită de războaie, cutremure, foamete și epidemii. Ele au avut loc în fiecare secol și continuă să aibă loc.
- b) ***Să nu vă înspăimântați !*** – Mântuitorul îi îndeamnă să nu se tulbure. Pe de o parte să nu se frământa că din pricina acestor evenimente sfârșitul ar fi aproape și proorocii mincinoși ar avea dreptate. Pe de altă parte să nu se teamă de modul în care aceste lucruri îi vor afecta pe ei. Tatăl ține istoria în palmele Sale și nu uită pe copiii Lui nici în mijlocul războaielor, și nici în mijlocul foametei. El ține lucrurile sub control. Mântuitorul explică: căci toate aceste lucruri TREBUIE să se întâmple. Ele sunt hotărâte de Tatăl și au un rol și un scop în istorie. Ele dovedesc starea de păcat a omenirii și anunță venirea pedepsei finale. Oricum, este liniștitor să știi că toate războaiele, cutremurele și foametele TREBUIE să se întâmple, Ele sunt îngăduite/programate pe scena istoriei de Dumnezeu cu un scop precis.
- c) ***Dar sfârșitul tot nu va fi atunci!*** – Mântuitorul le explică cât se poate de clar că aceste evenimente nu pot fi socotite semne premergătoare ale venirii Sale și

ale sfârșitului veacului acestuia. Atunci când ciurma a zguduit din temelii Europa, când Londra a ars, când au avut loc cele două războaie mondiale, mulți s-au gândit: acum va avea loc sfârșitul! Sau vremea este aproape! Dar Isus le-a spus mai dinainte că aceste evenimente nu înseamnă sfârșitul și nici nu pot constitui semne ale apropierii sfârșitului. Ucenicii erau preocupați de SEMNELE venirii sfârșitului, dar Mântuitorul le atrage mai întâi atenția asupra a ceea ce NU reprezintă semnele venirii Sale.

- d) ***Dar toate aceste lucruri nu vor fi decât începutul durerilor (nașterii – în alte traduceri)*** – Toate aceste evenimenete vor aduce multă durere în istorie. Dar ele vor fi doar începutul durerilor. Dar care va fi adevărata durere? Cel mai probabil Isus are în vedere judecata finală la venirea Sa când cei necredincioși vor fi aruncați în întunericul de afară unde va fi plânsul și scrâșnirea dinților. 1 Tes.cap.5:3 folosește un limbaj asemănător: Când vor zice: Pace și liniște! atunci o prăpădenie neașteptată va veni peste ei, ca durerile nașterii peste femeia însărcinată; și nu va fi chip de scăpare.

Apoi, Mântuitorul de la v.9 la v.14 le atrage atenția asupra suferințelor și încercărilor de care ei vor avea parte. Cu alte cuvinte El le distrage atenția de la falsele semne ale venirii Sale și îi focalizează asupra adevăratelor bătălii și responsabilități. El elimină posibila sursă de defocalizare a falselor semne și falșilor prooroci și îi focalizează asupra ÎNCERCĂRILOR ce vor veni.

Elementul care îmi aduce confuzii este cuvântul: ATUNCI din v.9, tradus în engleză APOI. Cuvântul folosit în greacă este TOTE care însoțit de timpul viitor înseamnă ATUNCI. Este interesant că atunci când Luca prezintă același discurs, după ce menționează războaiele și foametea, el introduce suferința credincioșilor astfel:

- Dar ***înainte de toate acestea*** vor pune mâinile pe voi și vă vor prizoni. (Luca 21:12)

Este o mare diferență între DUPĂ și ÎNAINTE DE TOATE ACESTEA. Or cei doi evangheliști relatează de fapt porțiuni distincte ale aceluiaș discurs, fie am putea traduce termenul din greacă TOTE prin ATUNCI, fapt care ar oferi nuanțe oarecum apropiate celor două pasaje. Matei ar sublinia că ATUNCI când vor avea loc aceste

tulburări în istorie ei vor fi prigonii și urâți. Luca ar insista că prigonirea primilor creștini va începe CHIAR înainte să aibă loc acele evenimente istorice menționate. Este posibil ca în discursul original Mântuitorul să fi spus: ATUNCI și CHIAR ÎNAINTE DE TOATE ACESTE, vă vor prigoni, și fiecare din cei doi evangheliști să menționeze doar o parte din formula originală.

Este clar că Mântuitorul îi anunță că prigonirile lor vor începe repede. Faptele Apostolilor confirmă acest lucru. Deja în Fapte cap.7 se inițiază prima prigoană de proporții împotriva creștinilor. Isus este onest cu ei. Îi anunță mai dinainte ce va avea loc, pentru a nu fi luați prin surprindere sau a nu fi derutați de evenimentele ce vor avea loc. Ucenici vor fi chinuiți, omorâți și urâți. Dar aceasta din pricina Numelui lui Hristos. Prigonirile vor duce la căderea multora. Mulți se vor lepăda de credință și vor trăda pe alții în urma prigoanelor. Dar nu doar prigoanele vor duce la căderea multora. Vor fi prooroci mincinoși care vor înșela pe mulți. Mântuitorul menționează din nou pe prooroci mincinoși și pericolul amăgirii. Ucenicii așteptau destul de repede arătarea Împărăției lui Hristos. Dar drumul până acolo era lung. Ei trebuiau să treacă mai întâi pe drumul suferinței înainte de a ajunge în slavă. Veștile nu erau prea bune pentru ei. Este posibil ca tocmai din această pricină să fi întrebat despre venirea Lui Hristos și sfârșitul veacului acestuia. Ei înțelegeau prin acest eveniment momentul înălțării lor și a lui Israel. În cele din urmă nu lăsaseră tot și-l urmaseră pe Isus? Oare nu acceptaseră excluderea din comunitatea Iudeilor și disprețul mai marilor lui Israel, și aceasta de dragul lui Isus? Oare nu confruntaseră alături de Isus amenințările cu moartea din partea vrăjmașilor Lui? Oare nu era acum momentul bine meritat al slavei? Isus le descoperă că până la slavă mai era mult. Drumul durerilor de-abia începuse pentru ei. Toate aceste prigoniri anunțate de Isus sunt prigoanele care străbat întreaga istorie a Bisericii. Nu avem elemente care să ne sugereze că Isus avea în vedere vreo prigoană accentuată înainte de vremea sfârșitului. În Luca sunt menționate sinagogile ca loc în care vor fi persecutați. Isus are în vedere prigoanele din secolul 1 care vor continua apoi toată istoria Bisericii. El adaugă și următoarea profecție:

- și din pricina înmulțirii fărădelegii dragostea celor mai mulți se va răci.

Acest verset ne sugerează o amplificare a răului. Versetul poate viza lumea, Biserica sau chiar amândouă. Expresia: dragostea se va răci, vizează mai degrabă Biserica. Fie din pricina înmulțirii fărădelegii din lume, fie din pricina înmulțirii fărădelegii Bisericii, dragostea celor mai mulți din Biserică se va răci. Oare Mântuitorul are în vedere aici un fenomen care va precede sfârșitul sau un fenomen care se va repeta

în mod ciclic de-a lungul istoriei? Este posibil ca El să aibă în vedere ambele dimensiuni. Pe de o parte, în istoria Bisericii observăm cum Biserica în mod repetat și-a răcit dragostea și a trebuit în mod constant să fie înviorată și trezită. Pe de altă parte, fenomenul lepădării de credință din 2 Tes.cap.2 ne sugerează că această răcire a dragostei Bisericii își va atinge apogeul înainte de vremea Sfârșitului. Mântuitorul îi focalizează asupra mandatului pe care-l vor primi: Evanghelia aceasta a Împărăției va fi vestită în toată lumea...În Luca se menționează că Mântuitorul leagă suferința lor din prigoane cu mandatul preoției. El le spune că aceste lucruri (prigoanele) li se vor întâmpla **ca să fie mărturie**. Sunt încurajați să se încreadă în Domnul și să nu se îngrijoreze de modul în care vor răspunde în fața prigonitorilor lor. Deci Mântuitorul le distrage focalizarea de la falsele semne ale Sfârșitului și de la trâmbițele falșilor profeți și le focalizează atenția către încercările și prigoanele de care vor avea parte și asupra mandatului pe care îl aveau de împlinit.

Ucenicii erau dornici să primească răsplata. Mântuitorul le spune că mai este mult de treabă până atunci. Evanghelia trebuie mai întâi vestită tuturor Neamurilor. și apoi adaugă: ATUNCI va veni sfârșitul. Deci până când Evanghelia nu este dusă până la marginile pământului, sfârșitul nu va veni. Ei nu trebuie să se focalizeze asupra semnelor vremurilor, ci asupra împlinirii mandatului primit și să fie vigilenți cu privire la testele ce vor urma: prigoane și învățăturile proorocilor mincinoși. O schimbare totală de perspectivă. În cele din urmă mingea este aruncată în terenul lor. Ei pot grăbi venirea sfârșitului prin grăbirea procesului evanghelizării tuturor neamurilor. Deci ducerea Evangheliei la toate neamurile poate fi un veritabil semn că Sfârșitul este aproape. Poate fi mai dificil de estimat de către cineva CÂND Evanghelia este dusă la toate neamurile. Poate este mai ușor de observat că Evanghelia Nu a fost dusă la toate Neamurile. Pământul era mult mai mare decât știau primii creștini. Evanghelia a fost dusă până la marginile Împeriului Roman încă din primul secol. Dar lumea nu se limita la lumea romană. Ea era mult mai mare. Biserica avea să cunoască acest lucru mult mai târziu. Un mandat ce părea realizabil într-un secol va deveni o muncă de 20 de secole. După 20 de secole de trudă mai sunt popoare care încă nu sunt expuse Evangheliei.

Deci deși ucenicii întreabă mai întâi când va avea loc evenimentul dărâmării Templului, Isus abordează mai întâi problema sfârșitului și îi focalizează pe împlinirea mandatului preoției din mijlocul încercărilor și prigoanelor. Apoi odată cu v.15 abordează problema dărâmării Ierusalimului și a Templului ce va avea loc în anul 70. El leagă acest eveniment de slujba preoției:

- **De aceea** – pentru că Evanghelia trebuie vestită până la marginile pământului – credincioșii din Iudeea sunt îndemnați să se retragă în munți în perioada pustiirii Iudeii și a Ierusalimului pentru a-și putea scăpa VIAȚA și a continua mai departe împlinirea Marii Trimiteri.

Credincioșii deci trebuie să facă tot ce ține de ei pentru a rămâne în viață. Ei au un mandat de împlinit și rămânerea lor în viață este importantă. Dacă Domnul lor încă nu-i cheamă acasă, atunci ei trebuie să trăiască și să își împlinescă cu râvnă slujba. Creștinii din iudeea sunt îndemnați să își apere viața și să facă ce ține de ei să nu piară în războaiele și pustiirile ce vor veni asupra Iudeii. Într-adevăr în jurul anului 70 d.H Iudeea a fost zguduia de înfruntările dintre Iudei și Romani dar și de jafurile constante ale grupărilor de tâlhari care au chinuit întreaga țară. Izolarea în munți era cea mai bună soluție pentru a supraviețui. Mântuitorul nu le cere să participe la război și să își apere patria sau satul. Creștinii sunt chemați să NU participe la acest conflict care nu-i privea pe ei și nici treburile împărției. Războiul venea din partea Domnului ca o pedeapsă pentru evrei. Creștinii nu trebuia să lupte nici PENTRU, nici CONTRA. Porunca era clară: să fugă în munți până ce va trece prăpădul. Răscoale și confruntări între romani și iudei tot au mai fost. Ele au început cu vreo 3 ani înainte de anul 70. CÂND trebuiau ei să fugă în munți?

- CÂND veți vedea urâciunea pustirii – despre care a vorbit proorocul Daniel (cine citește să înțeleagă!) așezată în locul sfânt.

Ucenicii întrebaseră CÂND va avea loc dărâmarea Templului. Mântuitorul nu le spune anul, dar le spune SEMNUL care va anunța că pustiirea lui este aproape precum și faptul că este momentul ca ei să fugă la munți. În Matei întreaga Iudee este menționată. În Luca accentul cade pe Ierusalim:

- Când veți vedea Ierusalimul înconjurat de oști, să știți atunci că pustiirea lui este aproape. Atunci cei din Iudeea să fugă la munți, cei din mijlocul Ierusalimului să iasă afară din el, și cei din ogoare să nu intre în el. Căci zilele acelea vor fi zile de răzbunare ca să se îplinească tot ce este scris. Vai de femeile care vor fi însărcinate și de cele ce vor da țâță în acele zile! Pentru că va fi o mare strâmtorare în țară și mânie împotriva norodului acestuia. Vor cădea sub ascuțișul săbiei, vor fi luați robi printre toate

neamurile și Ierusalimul va fi călcat în picioare de neamuri până se vor împlini vremurile neamurilor. (Luca 21:20-24)

Luca precizează mai clar că NECAZUL din acele zile îl are în vedere pe Israel: Ierusalimul va fi distrus, iar Iudeea trecută prin ascutișul săbiei și evreeii rămași luați robi printre popoare. El mai adaugă un semn: când veți vedea Ierusalimul înconjurat de oști. Deci sunt două semne clare:

- Profanarea Templului
- Înconjurarea Ierusalimului de oști

și într-adevăr Templul a fost profanat de o grupare de zeloți care și-au fixat sediul în Templu unde s-au dat lupte crunte fiind vărsat sânge de om. În același timp oștile romane se pregăteau să înconjoare Ierusalimul. Eusebiu menționează că creștinii au ieșit din Ierusalim, au scăpat cu viață și au fost feriți de nenorocirile care s-au abătut asupra cetății. Iosephus Flavius descrie în amănunțit nenorocirile care s-au abătut asupra Ierusalimului și Iudeei în acea vreme. A fost cu adevărat cumplit și dincolo de imaginație. În legătură cu profanarea Templului este interesant că nu cotropitorii romani, ci chiar evreeii sunt cei care l-au profanat. De fapt adevărații pustiitori ai Ierusalimului și Iudeii au fost zeloții și trupele de tâlhari ce s-au format. Ele au provocat cele mai mari nenorociri. Romanii au venit peste acestea, dar moartea adusă de ei a fost privită ca o izbăvire de cei mai mulți iudeii chinuiți, înfometăți și batjocoriți de tâlharii Iudeii. Iudeii respinseră pe Isus și-l ceruseră liber pe tâlharul Baraba. Nu este întâmplător că pedeapsa a venit prin TÂLHARI. Iudeii au primit ce ceruseră. Domnul a fost DREPT în ce a făcut.

Este minunat că Biserica a fost în veghere și a cunoscut vremurile și a ascultat de porunca Mântuitorului. Încercarea nu a fost ușoară. Pe de o parte trebuiau să fii gata să renunți la TOT (casă, bunuri, și chiar prieteni, familie care nu vroiau să fugă în munți) într-o clipă și să te încrezi întru totul în Domnul și în purtarea sa de grijă din munți. Pe de altă parte aveai nevoie de discernământ. A fost mare confuzie atunci și ea a fost amplificată de mulți prooroci mincinoși care anunțau izbăvirea Templului și a cetății de către Dumnezeu. Unii se pare că au făcut chiar și semne care i-au impresionat pe mulți. Iar decizia trebuia luată într-o secundă. Evenimentele s-au desfășurat cu o așa viteză încât orice amânare a deciziei ar fi însemnat pieirea. Putea fi prea târziu, căci Ierusalimul a fost înconjurat repede de oștile romane și nu a mai fost chip de scăpare. La fel și

prăpădul din Iudea: a venit ca un râu. Necazul a fost mare. Dacă zilele nu ar fi fost scurtate, creștinii din munți nu ar mai fi rezistat nici ei mult. Dar zilele prăpădului sunt scurtate pentru cei credincioși să rămână în viață și să poată continua împlinirea mandatului Marii Trimiteri. Mântuitorul îi îndeamnă să se roage ca fuga lor să nu fie nici iarna și nici într-o zi de Sabat. Iarna ar fi fost foarte greu din pricina frigului, iar de Sabat creștinii evrei care nu se desprinseseră de Vechiul Legământ s-ar fi putut poticni. Este extrem de interesant faptul că deși necazul este hotărât, nu sunt hotărâte toate detaliile necazului și nici perioada exactă. Creștinii prin rugăciunile lor fierbinți Îl pot convinge pe Tatăl ceresc să nu aducă necazul iarna, iar fuga lor să nu fie într-o zi de Sabat. Domnul scrie istoria în conlucrare cu sfinții de pe pământ. Unele evenimente sunt hotărâte și nu pot fi schimbate dar pentru altele este loc de negocieri.

Mântuitorul revine la tema amăgirii și proorocilor mincinoși. Iosephus Flavius, martor ocular al căderii Ierusalimului, consemnează că în cetate mulți prooroci mincinoși anunțau izbăvirea cetății și Templului. Se pare că unii ar fi făcut semne, sau ar fi invocat vedenii dumnezeiești. În vremurile tulburi ale istoriei este mult mai ușor să amăgești oamenii. Creștinii ar fi dorit în acele zile să se întâlnească cu Mântuitorul, sau El să revină. De aceea un mesaj de genul: Iată-L în pustie! Putea fi foarte derutant. Cel rău speculează dorința sinceră și legitimă a creștinilor de a-L aștepta pe Domnul sau de a-L revedea pentru a-i amăgi. Pentru că evenimentele s-au desfășurat cu o așa repeziciune nu era timp să mergi în odăițe sau în pustie. Miza era imensă. Războiul e război. Cel rău va încerca să se folosească chiar de lucrurile bune ale sfinților (așteptarea revenirii Domnului) pentru a-i amăgi. Mântuitorul le explică faptul că venirea Fiului Omului va fi un eveniment glorios și vizibil pentru tot pământul: Căci cum iese fulgerul de la răsărit și se vede până la apus, așa va fi și venirea Fiului Omului. Hristos Se va arăta deodată și pentru toți. Orice altceva, nu poate fi revenirea Lui, ci doar o minciună și o amăgire a celui rău.

Până la acest verset lucrurile sunt clare. Ucenicii au două întrebări. Mântuitorul vede dincolo de ele și vede vulnerabilitatea și defocalizarea din inima lor pe care cel rău va încerca să o speculeze. Ucenicii așteptau chiar atunci instaurarea Împărăției lui Mesia. De aceea El le răspunde într-un mod în care să vindece această vulnerabilitate din inima lor. Pentru aceasta, El își concepe discursul astfel:

- a) V.4-8 – Le explică care NU sunt semnele SFÂRȘITULUI și desconspiră mesajul fals al hristoșilor mincinoși care se vor folosi de tulburările din istorie pentru a anunța SFÂRȘITUL. Sfârșitul nu va fi îndată.

- b) V.9-14 – Mântuitorul îi focalizează asupra mandatului vestirii Evangheliei până la marginile pământului în mijlocul suferințelor și încercărilor. SFÂRȘITUL va veni de-abia DUPĂ împlinirea acestui mandat. Sfârșitul va fi precedat de lungul drum al suferinței pentru Hristos.
- c) V.15-28 – Mântuitorul abordează și evenimentul dărâmării Templului. Îi anunță de necazul care va veni peste Iudeea, de ce trebuie să facă în acele momente (să fugă în munți!), precum și de SEMNUL care va precede acest necaz (urâciunea pustiirii în Locul Sfânt). Le atrage din nou atenția să se lase amăgiți în acele zile grele de proorocii care vor spune că L-au văzut pe Mesia, căci venirea lui Mesia va fi în slavă și vizibilă pentru TOT pământul.

Mântuitorul le răspunde nu doar întrebărilor puse dar și confuziilor din mintea lor. Cum spuneam, alte pasaje din Evanghelie ne sugerează că ucenicii se așteptau ca SFÂRȘITUL să aibă loc imediat. Ei nu înțeleseră că Mesia și ucenicii Lui trebuie mai întâi să sufere. Această așteptare fierbinte și oarbă a SFÂRȘITULUI i-ar fi făcut o pradă ușoară proorocilor mincinoși care vor anunța SFÂRȘITUL cu ocaziile tulburărilor din istorie. Ucenicii ar fi fost defocalizați de la împlinirea mandatului preoției dar și de la adevăratele bătălii ce trebuiau purtate: să rabde până la sfârșit. De SFÂRȘIT se vor bucura doar cei care vor răbda până la sfârșit. Mântuitorul le clarifică perspectiva viitorului și îi focalizează pe adevăratele bătălii.

Mai urmează în schimb două pasaje:

- V.29-31 – descrierea glorioasei reveniri a Domnului
- V.32-34 – Pilda smochinului și semnele premergătoare

Faptul că Mântuitorul le descrie glorioasa Sa revenire, este binevenit, căci întărește ideea că Mântuitorul va reveni în MOD UNIC și VIZIBL. Ei întrebaseră care era semnul venirii Sale. Mântuitorul le răspunde : Atunci se va arăta în ceruri semnul Fiul Omului, toate semințiile pământului se vor boci, și vor vedea pe Fiul Omului venind pe norii cerului și cu putere și cu o mare slavă. SEMNUL revenirii Fiului omului este însăși revenirea Sa, realizată într-un mod glorios și vizibil. Neamurile necredincioase vor plânge căci le va aștepta judecata. Aleșii Lui însă vor fi adunați de îngerii Lui din cele patru vânturi. Mântuitorul revine când martorii Lui își împlinesc mandatul, căci ei

trebuie adunați de la marginile pământului (deci au dus mărturia până la marginile pământului!!!). Deci de unde vine dificultatea. Dificultatea vine din pricina modului în care este introdus momentul revenirii Domnului:

- ÎNDATĂ, DUPĂ ACELE ZILE DE NECAZ (v.29a)

Toate versiunile de traducere, precum și originalul grecesc arată clar că expresia nu poate fi modificată. În Marcu găsim o expresie asemănătoare:

- Dar, în zilele acelea, după necazul acesta...(Marcu 13:24a)

și din context este clar că necazul despre care se vorbește este cel descris mai înainte. Este vorba de acel necaz care se abate asupra Iudeii despre care Mântuitorul spune: Pentru că atunci va fi un necaz așa de mare, cum n-a mai fost niciodată de la începutul lumii până acum și nici nu va mai fi. (Matei 24:21). Iosephus Flavius precizează și el că nenorocirile care s-au abătut asupra Ierusalimului au fost atât de mari încât nu își găsesc precedent în istorie.

Ambele Evanghelii precizează clar că revenirea Domnului va avea loc îndată după acele zile de necaz. Istoriceste acest lucru nu a avut loc. Cum s-au raportat oare primii creștini la această profeție? Cum trebuie să ne raportăm noi? Sunt mai multe varinate care încearcă să explice dilema și aparenta contradicție:

- i) O variantă susține că de fapt pasajul nu vorbește despre a doua venire a lui Hristos, ci despre venirea Fiului Omului să judece Ierusalimul. Semințiile pământului care se bocesc sunt de fapt semințiile țării, ale lui Israel. Trimișii Lui sunt misionarii creștini care îi adună pe copiii lui Dumnezeu rispiți vestindu-le Evanghelia. În opinia mea, este o forțare evidentă a textului cu scopul de a soluționa facil paradoxul ridicat de text. Limbajul este simplu și direct. De ce să Îl răstălmăcim? El coincide cu limbajul folosit de Noul Testament în alte contexte pentru a descrie revenirea în glorie a Domnului. Chiar în Matei 24:27 găsim același limbaj. El mai este folosit un capitol mai încolo în Matei 25:31-46. și să nu uităm că ucenicii întrebaseră care este SEMNUL venirii Tale și al SFÂRȘITULUI veacului acestuia, iar Mântuitorul le răspunde în mod evident în 24:30. Din modul în care este construit discursul, observăm că Mântuitorul este foarte atent la nevoile reale ale ucenicilor și la limbajul folosit. Folosirea limbajului din 24:29-31 pentru a

descrie căderea Ierusalimului ar fi însemnat o derutare totală a ucenicilor așa de axați pe venirea în glorie a lui Mesia. și un alt argument așa de clar. Necazul este chiar căderea Ierusalimului. Venirea în glorie are loc imediat DUPĂ acele zile de necaz sau după necazul acela. Nu ar avea sens ca distrugerea Ierusalimului să aibă loc imediat DUPĂ distrugerea lui. Ar însemna că NECAZUL vine după NECAZ. Ar trebui să împărțim necazul Ierusalimului în două, ceea ce textul și Mântuitorul nu îl face.

ii) O altă variantă invocă principiul glisării profetice, Într-adevăr în profețiile Vechiului Testament se glisează adesea mii de ani de la o imagine profetică la alta. De multe ori cele două veniri ale lui Mesia sunt așezate imediat una după alta. Mântuitorul ar putea folosi acest limbaj. Este foarte adevărat că glisările profetice sunt caracteristice profețiilor Vechiului Legământ. Un exemplu îl găsim în Isaia 54:6-8:

- Căci Domnul te cheamă înapoi ca pe o femeie părăsită și cu inima întristată, ca pe o nevestă din tinerețe, care a fost izgonită. Cîteva *clipe te părăsisem*, dar te voi primi înapoi cu mare dragoste. Într-o izbucnire de mânie, *Îmi ascunsesem o clipă fața de tine*, dar Mă voi îndura de tine cu o dragoste veșnică, zice Domnul, Răscumpărătorul Tău.

Profeția anunță mântuirea finală a lui Israel la a doua venire a lui Hristos. Părăsirea lui Israel are loc la prima venire a lui Hristos, când acesta este împietrit până vor trece vremurile neamurilor (vezi Romani 11). Perioada despărțirii este numită de profeție: câteva clipe și o clipă. Ea a durat însă cel puțin 2000 de ani. Din pricina acestor profeții, primii creștini se așteptau ca a doua venire să aibă loc foarte repede. Dar Petru ne explică în 2 Petru cap.3 că pentru Domnul o zi este ca o mie de ani și că o mie de ani ca o zi. Din perspectiva Lui, este doar o clipă, iar El vine în curând de 2000 de ani. Este posibil ca la fel acest ÎNDATĂ din Matei 24 se aibă aceeași semnificație ca termenul de *o clipă* din Isaia 54. De ce ar glisa Mântuitorul de la evenimentul căderii Ierusalimului la momentul reveniri Sale. Un răspuns ar fi că pentru ucenicii cu care vorbea căderea Ierusalimului era singurul eveniment care trebuia să aibă loc înainte de a doua venire. A doua venire nu putea avea loc ÎNAINTE de căderea Ierusalimului. Ea venea IMINENTĂ doar după împlinirea profeției despre căderea Ierusalimului. De aceea, îndată după acele zile de necaz, Fiul Omului va veni pe nori.

iii) A treia variantă invocă tot principiul glisării profețiilor vechi-testamentare. Însă aduce o nuanță nouă. În profețiile Vechiului Legământ adesea IZBĂVIREA FINALĂ era anunțată că va avea loc îndată după împlinirea unui eveniment istoric din vremea lor. Dacă IZBĂVIREA FINALĂ nu avea loc imediat după acel eveniment, acel eveniment devenea un tipar istoric după perioada antemergătoare IZBĂVIRII FINALE. Vom da mai multe exemple:

- Profețiile din Isaia și Ieremia anunțau că după revenirea din robia babiloniană, ÎNDATĂ va avea loc restaurarea tuturor lucrurilor și reabilitarea glorioasă a lui Israel pe un pământ și cer nou și în baza unui Nou Legământ. Israel se întoarce din robia babiloniană, dar restaurarea nu are loc imediat. Ce se întâmplă de fapt? Întoarcerea din robia babiloniană prefigurează întoarcerea finală a lui Israel la Hirstos, după care va avea loc cu adevărat restaurarea finală și ÎNNOIREA tuturor lucrurilor (vezi Romani 11). Deci evenimentul istoric al întoarcerii din robia Babiloniană prefigurează evenimentul istoric al pocăinței finale a lui Israel. Observăm că se repetă pocăința lui Israel și trezirea lui din împietrire, dar nu se repetă toate elementele fizice: ducerea lui Israel în robia babiloniană etc.
- Profețiile din Isaia anunță împietrirea generației lui Ezechia. Dar se anunță și trezirea finală după care are loc MAREA IZBĂVIRE. Generația lui Ezechia se împietrește, este pedepsită. Rămășița însă se pocăiește și Domnul aduce într-o situație critică o mare izbăvire: Îngerul Domnului distruge 185.000 de asirieni din apropierea cetății. Dar MAREA IZBĂVIRE finală a lui Israel și înnoirea tuturor lucrurilor nu vine. Ce se întâmplă? Împietrirea generației lui Ezechia care respinge pe Isaia prefigurează împietrirea generației fariseilor care resinge pe Isus. Pocăința rămășiței lui Ezechia prefigurează pocăința finală a lui Israel, iar izbăvirea minunată adusă de Înger prefigurează a doua venire a lui Hristos. Observăm că evenimentele istorice nu se repetă adlitteram în toate detaliile dar reprezintă TIPARE pentru realități istorice viitoare.

Din această perspectivă ne putem întreba dacă nu cumva evenimentul căderii Ierusalimului și necazul acelor zile prefigurează un atl necaz care va precede cu adevărat revenirea Domnului în slavă? Profețiile din vechiul

legământ și modul în care ele sunt interpretate în Noul Legământ ne sugerează că există această posibilitate. Deci necazul acelor zile nu trebuie să se repete adlitteram dar poate prefigura o realitate istorică viitoare care va precede a doua venire a Domnului. Ce să păstrăm și la ce să renunțăm din elementele care compun acele zile de necaz din jurul anului 70 d.H? Iată principalele elemente:

- Peste evrei vin mari nenorociri: boli, panică, dezbinări, sabia, robia
- Urâciunea pustirii este pusă în Locul Sfânt
- Templul și Ierusalimul dărâmat de oștile romane
- Biserica este și ea testată și trebuie să suporte pierderi (casă, familie etc.)
- Biserica trebuie să ia decizii rapide în situații critice și confuze și să nu asculte de proorocii mincinoși (trebuie să părăsească Ierusalimul și locuințele lor și să fugă în munții Iudeii)

Ce să păstrăm și ce să nu păstrăm din aceste elemente? Pentru a răspunde corect la această întrebare ne întoarcem la modul în care au fost interpretate profețiile din Vechiul Legământ. Revelația nou-testamentară CLARIFICĂ ce elemente trebuiau păstrate sau eliminate din evenimentul istoric care prefigura o realitate istorică viitoare. Deci pentru a transpune necazul din anul 70 d.h într-o realitate istorică viitoare, avem nevoie de alte pasaje *explicite* din Noul Testament care să ne ghideze în acest demers. Deci, nu putem presupune că evenimentele istorice din anul 70.d.h. se vor repeta adlitteram. Deci profeția din Matei 24 nu poate fi un argument că Templul de la Ierusalim va fi reconstruit și profanat. Mai devreme am invocat un asemenea posibil argument din Matei 24. Matei 24 ar putea doar sugera acest lucru, dar nu ar putea constitui un argument clar. Este nevoie de un alt pasaj explicit din Noul Testament care să confirme că profanarea Templului din anul 70 prefigurează profanarea Templului de la Ierusalim de către Anticrist. Nu găsim un astfel de pasaj clar. Atunci ce găsim?

- Găsim faptul că Biserica va fi deopotrivă prigonită și sedusă de Anticrist (Apoc.13, 2 Tes.cap.2)

- Că diavolul care îl susține pe Anticrist va urî pe evrei (femeia din Apoc.12)
- Că Anticrist va distruge la sfârșitul domniei sale cetatea cea mare care i-a fost aliată în prigonirea sfinților, cetatea cea mare este cetatea unde a fost răstignit Hristos (vezi Apoc.11), și cel mai probabil este Ierusalimul. Aceasta ar însemna că Ierusalimul (repopulat de evrei) va fi distrus de către Anticrist exact înainte de a doua venire a lui Hristos. Această interpretare rezonază excelent cu profețiile din Zaharia 12-14.

Deci, dacă ar fi să folosim pasajele de mai sus pentru a decide ce se păstrăm din necazul din anul 70 Î.H. în contextul realității istorice pe care o prefigurează, primul element care ar trebui păstrat este:

- Încercarea Bisericii.

Acesta este elementul cel mai clar reînnoit de celelalte pasaje din Noul Testament. La acest element am putea adăuga (dar nu cu aceeași certitudine) distrugerea Ierusalimului la sfârșitul domniei lui Anticrist. Din această perspectivă, elementul urâciunii pustiirii așezat în Locul Preasfânt ar putea fi repetat în primul rând prin seducerea Bisericii de către Anticrist.

Elementul care aduce echilibru în această abordare este faptul că aplicăm profeției din Matei 24 integral principiile folosite de Noul Testament pentru interpretarea celor din Vechiul Testament. Principiul nou evidențiat în gândurile de mai sus este: din evenimentul istoric care pefigurează o realitate istorică viitoare nu trebuie păstrate toate elementele, ci doar acelea reînnoite explicit de alte pasaje din Scriptură. Elementul reînnoit cu claritate de Noul Testament este încercarea Bisericii în perioada lui Anticrist. Un alt posibil element este distrugerea Ierusalimului de către Anticrist la sfârșitul domniei sale.

Pilda smochinului aduce și ea câteva întrebări. Menționăm mai întâi că în v.33 traducerea corectă este: Tot așa când veți vedea aceste lucruri, să știți că este aproape, este chiar la uși. Originalul nu specifică Fiul Omului. La fel este și în Evanghelia după Marcu. Deci poate fi aproape fie Fiul Omului, fie evenimentul dărâmării Templului și al Ierusalimului. Marea întrebare este la ce se referă Mântuitorul când precizează: când veți vedea *toate aceste lucruri*. V.34 ne sugerează că Mântuitorul are în vedere evenimentele

din primul secol. Cuvântul din greacă pentru NEAM se referă la generație sau vârstă de oameni. El le spune deci că evenimentul dărâmării Ierusalimului va avea loc în timpul acelei generații. Dacă Matei ar fi folosit un cuvânt general pentru neam, atunci ar fi fost și posibilitatea ca neamul să fie Israel și Isus să precizeze că Israel va rămâne în istorie și toate aceste evenimente vor avea loc. Dar pentru că termenul din greacă are sensul de generație sau vârstă de oameni, înclinăm să credem că în acest pasaj Mântuitorul se referă la dărâmarea Ierusalimului. Cu alte cuvinte Mântuitorul răspunde mai întâi la întrebarea CE?: și apoi la CÂND?. În v.15-31, El răspunde la întrebarea CE? sau CE se va întâmpla? Atât cu privire la dărâmarea Templului cât și cu privire la venirea Domnului, făcând diferență între cele două evenimente. Apoi, de la v.32-42 El răspunde la întrebarea CÂND? Cu privire la ambele evenimente. Astfel, anunță că dărâmarea Templului va avea loc în acea generație și va fi anunțată de semnele indicate de El (urâciunea pustiirii pusă în locul sfânt, războiul care se va abate asupra Iudeilor). Și apoi din v.36 El răspunde la întrebarea CÂND? cu privire la a doua venire. Răspunul este: NU ȘTIE NIMENI CÂND! iar lumea va fi luată prin surprindere. Faptul că nu știm CÂND trebuie să ne îndemne la veghere necurmată.

Și deci am putea structura în următorul fel discursul lui Isus.

Ucenicii pun două întrebări:

- CÂND va avea loc dărâmarea Templului?
- Și Care va fi SEMNUL venirii Tale și al sfârșitului veacului acestuia?

Isus înțelege confuzia din mintea lor, trădată de cele două întrebări, și atunci le răspunde în felul următor:

c) **V.4-14 – Harta mare a viitorului**

- SFÂRȘITUL nu va veni îndată. În istorie vor avea loc tot felul de neazuri, dar nici unul din ele nu va fi un SEMN al sfârșitului. Ei nu trebuie să fie focalizați pe semnele vremurilor, ci pe împlinirea mandatului preoției în mijlocul suferințelor și prigoanelor. Aceasta este responsabilitatea lor. Responsabilitatea Domnului este să scrie agenda istoriei plină de tulburări. Ei nu trebuie nici să se lase derutați sau înșelați și nici să se teamă, căci toate aceste neazuri trebuie să se întâmple. Ele au un rol în istorie și în împlinirea mandatului preoției. Domnul este Cel care aranjează scena istoriei. Ei sunt cei care trebuie să împlinească pe această scenă marea trimitere. Cel rău va încerca mereu să folosească SCENA pentru a-i

defocaliza și deruta pe creștini. Cei credincioși trebuie să lase scena în mâna Domnului, și să își focalizeze energiile pentru vestirea Evangheliei. Slujba nu poate fi neglijată de fel. SFÂRȘITUL va veni de-abia DUPĂ ce Evanghelia va fi dusă tuturor neamurilor. Aceasta este harta mare a planului lui Dumnezeu pentru istorie și pentru Biserică. După ce trasează această hartă a întregii istorii a Bisericii, Mântuitorul așează pe această hartă două evenimente: dărâmarea Templului și venirea Sa. El explică mai întâi CE se va întâmpla? și apoi răspunde la întrebarea CÂND se va întâmpla?.

d) **CE se va întâmpla la dărâmarea Templului și la venirea Sa?**

B1 v.15-28 – la dărâmarea Templului (CE?):

- Va fi un necaz cumplit peste evrei
- SEMNUL premergător: urâciunea pustiirii pusă în locul sfânt
- Responsabilitățile creștinilor:
 - Să fugă degrabă în munți
 - Să se roage să nu fie iarnă și într-o zi de Sabat
 - Să nu se lase deruțați de proorocii mincinoși care vor zice: Iată-L pe Mesia! Căci Mesia va veni în mod VIZIBIL pentru toată lumea

B2 v.29-31 – la venirea Sa (CE?):

- Hristos va veni pe nori în putere și slavă într-un mod vizibil pentru toți oamenii
- Cei necredincioși vor plânge
- Cei credincioși vor fi adunați de îngerii de pe tot pământul

e) **CÂND se va întâmpla: dărâmarea Templului și venirea Fiului omului?**

C1 v.32-35 – dărâmarea Templului (CÂND?):

- În timpul generației contemporane
- Anunțat de semnele indicate de Mântuitorul

C2 v.36-44 – venirea Fiul Omului (CÂND?):

- Nu știe nimeni CÂND
- Lumea va fi luată prin surprindere
- Nici un SEMN premergător în ce privește cursul lumii
- Implicație: veghere necurmată!

Discursul este impecabil și aduce lumină în mintea confuză a ucenicilor. Este cât se poate de clar și bine structurat. Mântuitorul trasează harta generală a istoriei ce va urma și apoi așează pe această hartă cele două evenimente puse în discuție: dărâmarea Templului și venirea Fiului Omului. El răspunde cu privire la ambele evenimente atât la întrebarea CE?, cât și la întrebarea CÂND? De asemenea nu uită să precizeze implicațiile evenimentelor pentru cei credincioși în contextul împlinirii Marii trimiteri. Singurul „cusur” al discursului se regăsește în expresia ÎNDATĂ, după acele zile de necaz din 24:29.

Mântuitorul face distincție clară între evenimentul dărâmării Templului și venirea Sa, însă totuși expresia citată mai sus leagă cele două evenimente prin perspectiva succesiunii în timp. Răspunsul nostru pentru acest aparent paradox este faptul că Mântuitorul folosește principiul glisării profetice. Glisarea se realizează din următoarele două posibile motive care nu se exclud simultan:

- Evenimentul dărâmării Ierusalimului era evenimentul/ultimul eveniment profetizat ce trebuia să aibă loc înainte ca venirea Sa să poată deveni iminentă
- Încercarea Bisericii din perioada dărâmării Templului prefigurează testarea Bisericii din perioada lui Anticrist, după care Fiul Omului va veni în slavă

2 Tes. cap.2 și cartea Apocalipsa ne sugerează să alegem varianta B. Mântuitorul nu le descoperă ucenicilor în mod direct vreun SEMN permergător al venirii Sale. Dar Mântuitorul îi anunță că Duhul care va veni le va descoperi mai multe despre lucrurile viitoare. Duhul ne descoperă apoi prin Pavel și Ioan că va fi un SEMN vizibil și clar, premergător al venirii Domnului. Acest SEMN este lucrarea lui Anticrist care va ținti în Biserică. Acest SEMN nu slăbește forța îndemnurilor la veghere necurmată. Dimpotrivă, le accentuează. Testul va fi mare și va fi exact înainte de venirea Domnului. Și acest TEST poate să înceapă oricând. Cu atât mai mult trebuie să fim în veghere necurmată!

Marcu 13 urmărește aceeași linie ca Matei 24. Nuanțe noi sunt aduse însă de Luca. Să citim cu atenție pasajul din Luca:

5. Pe când vorbeau unii despre Templu,

*că era împodobit cu pietre frumoase și
daruri,*

Isus a zis:

6. „Vor veni zile

când nu va rămâne aici piatră pe piatră
care să nu fie dărâmată.”

7. „Învățătorule”, L-au întrebat ei,
„când se vor întâmpla

toate aceste lucruri?

Și care va fi semnul

când se vor întâmpla aceste lucruri?”

8. Isus a răspuns:

„Băgați de seamă

să nu vă amăgească cineva.

Căci

vor veni mulți în Numele Meu și

vor zice: „Eu sunt Hristosul” și

„Vremea se apropie.”

Să nu mergeți

după ei.

9. Când veți auzi

de războaie și de răscoale,

să nu vă înspăimântați;

pentru că întâi trebuie

să se întâmple aceste lucruri.

Dar

sfârșitul nu va fi îndată.”

10. „Apoi”, le-a zis El,

„un neam se va scula împotriva altui neam,

și o împărăție împotriva altei împărății.

11. Pe alocuri vor fi

mari cutremure de pământ,

foamete și

ciume;

vor fi ***arătări înspăimântătoare și***

semne mari în cer.

12. **Dar înainte de toate acestea,**

vor pune mâinile pe voi și

vă vor prigoni:

vă vor da pe mâna *sinagogilor*,
vă vor arunca în temnițe,
vă vor târî înaintea împăraților și
înaintea dregătorilor,
din pricina Numelui Meu.

13. Aceste lucruri
vi se vor întâmpla
ca să fiți mărturie.

14. Țineți bine minte
***să nu vă gândiți mai dinainte
ce veți răspunde;***

15. căci
vă voi da o gură și
o înțelepciune
căreia nu-i vor putea răspunde,
nici sta împotriva
toți potrivnicii voștri.

16. Veți fi dați în mâinile lor
***până și de părinți,
frații,
rudele și
prietenii voștri;***

și vor omorî
pe mulți dintre voi.

17. Veți fi urâți
de toți
din pricina Numelui Meu.

18. Dar
***niciun păr din cap
nu vi se va pierde.***

19. Prin răbdarea voastră,
vă veți câștiga sufletele voastre.

20. Când
**veți vedea Ierusalimul
înconjurat de oști,**

să știți că atunci

***pustiirea lui
este aproape.***

21. Atunci,

cei din Iudeea

să fugă la munți,

cei ***din mijlocul Ierusalimului***

să iasă afară din el, și

cei de prin ogoare

să nu intre în el.

22. Căci zilele acelea

vor fi ***zile de răzbunare,***

ca să se îplinească

tot ce este scris.

23. Vai de femeile

care vor fi însărcinate și

de cele

ce vor da țâță în acele zile!

Pentru că

va fi o strâmtorare mare în țară și

mânie împotriva norodului acestuia.

24. Vor cădea sub ***ascuțișul sabiei,***

vor fi ***luați robi printre toate neamurile;*** și

Ierusalimul va fi călcat în picioare de Neamuri,

până se vor împlini

vremurile Neamurilor.

25. Vor fi semne în soare,

în lună și

în stele.

Și pe pământ

va fi strâmtorare

printre neamuri,

care nu vor ști ce să facă

la auzul urletului mării și

al valurilor;

26. oamenii *își vor da*

*sufletul de groază,
în așteptarea lucrurilor*

care se vor întâmpla pe pământ;

căci

puterile cerurilor

vor fi clătinate.

27. Atunci

vor vedea pe Fiul omului

venind pe un nor

cu putere și

slavă mare.

28. Când vor începe

să se întâmple aceste lucruri,

să vă uitați în sus și

să vă ridicați capetele,

pentru că

izbăvirea voastră se apropie.”

29. Și le-a spus o pildă:

„Vedeți smochinul și toți copacii.

30. Când înfrunzesc, și-i vedeți,

voi singuri cunoașteți că de acum

vara este aproape.

31. Tot așa,

când veți vedea

întâmplându-se aceste lucruri,

să știți că

Împărăția lui Dumnezeu este aproape.

32. Adevărat vă spun că

nu va trece neamul acesta,

până când

se vor împlini toate aceste lucruri.

33. Cerul și pământul vor trece,

dar

cuvintele Mele nu vor trece.

34. Luați seama la voi înșivă,

ca nu cumva să vi se îngreuieze inimile

cu îmbuibare de mâncare și

băutură și

cu îngrijorările vieții acesteia,

și astfel

ziua aceea

să vină fără veste

asupra voastră.

35. Căci ziua aceea

va veni ca un laț

peste toți cei ce locuiesc

pe toată fața pământului.

36. Vegheați, dar, în tot timpul și

ruțați-vă,

ca să aveți putere

să scăpați de toate lucrurile acestea

care se vor întâmpla și

să stați în picioare

înaintea Fiului omului.”

Am subliniat propozițiile care introduc nuanțe noi față de discursul din Matei 24.

Iată o parte din acestea:

- Ucenicii întreabă și care va fi semnul dărâmării Templului.
- Mântuitorul subliniază că sfârșitul nu va fi îndată, nu va fi imediat după învierea Sa.
- Se daugă la lista cu evenimente care NU sunt semne ale sfârșitului și semnele înspăimântătoare de pe cer.
- Legat de suferințele lor se precizează spre deosebire de Matei 24 că ele vor începe chiar înainte de șirul de războaie, cutremure și foamete care vor străbate istorie. Se subliniază că vor fi prigoaniți în sinagogi și chiar de rudele lor. Deci Mântuitorul are în vedere prigoanele care încep din secolul 1. Se insistă mai mult asupra responsabilității de a fi martori. Ei vor suferi ca

să fie mărturie și nu trebuie să se îngrijoreze la modul în care vor răspunde vrăjmașilor lor. Duhul va fi cu ei și le va da răspunsul potrivit. Li se promite că nici un fir de păr nu li se va pierde. Totul va fi în control și nici-un fir de păr nu le va cădea fără voia Tatălui. Căderea unui fir de păr nu va fi o pierdere ci totul va fi primi o răsplată eternă. Ei vor învia într-un trup de slavă desăvârșit și de fapt nu vor pierde nimic ci vor câștiga o răsplată eternă.

- Semnul pentru fuga creștinilor este de data aceasta înconjurarea cu oști a Ierusalimului. Se precizează în mod direct despre distrugerea a Ierusalimului și porunca de a ieși din Ierusalim. Se explică faptul că necazul înseamnă trecere prin sabie, luarea în robie și călcarea în picioare a Ierusalimului de către neamuri. Se subliniază că este vorba de revărsarea mâniei lui Dumnezeu pentru a se împlini ce este scris.

Nuanțele noi introude de Luca enumerate mai sus ne ajută să înțelegem mai bine profeția din Matei 24. Luca însă introduce diferite venirea Fiului Omului și pare să nu vorbească foarte mult despre ea. În cele din urmă Luca selectează doar întrebările ucenicilor despre dărâmarea Templului și nu le precizează pe cele cu privire la venirea Fiului Omului și sfârșitului veacului acestuia.

Iarăși exegeții se împart în două. Unii susțin că Luca vorbește doar despre căderea Ierusalimului și astfel aplică pasajul 21:25-36 doar cu privire la anul 70 d.H. Astfel:

- Pentru semnele în soare , în lună și stele se citează din Iosephus Flavius care explică faptul că înainte de anul 70.dH locuitorii Ierusalimului au văzut pe cer semne stranii sub forma de sabie și oști înarmate, semne pe care Iosephus consideră că anunțau de fapt nenorocirea Ierusalimului.
- Strâmtorarea peste neamuri și lațul de peste toți cei ce locuiesc de toată fața pământului este de fapt strâmtorarea de peste **semințele** lui Israel și lațul de peste întreaga **țară**. Cuvintele folosite ar putea fi traduse și prin **seminție** și **țară**.
- Fiul omului din v.27 vine cu putere să distrugă Ierusalimul prin oștile romane.
- Izbăvirea din v.28 este izbăvirea creștinilor de sub prigonirile evreilor și jugul iudaismului care au reprezentat principalul obstacol în vestirea Evangheliei în primul secol (vezi 1 Tes.cap.2 – pasajul despre iudei)

- Împărăția lui Dumnezeu din v.31 este manifestarea judecății asupra evreilor din anul 70 d.H.
- Creștinii din Iudeea sunt îndemnați să vegheze pentru a nu fi luați prin surprindere de necazul din anul 70. Sunt îndemnați să se roage pentru a avea putere și a supraviețui acelor necazuri și nenorociri.

Este adevărat că pasajul ar putea fi citit așa cum este explicat mai sus și că Luca nu insistă așa de mult ca Matei pe revenirea în glorie a Fiului omului și nici pe sfârșitul veacului acestuia. Trebuie însă să verificăm în greacă dacă termenii folosiți cu privire la *neamuri* și *pământ* pot fi într-adevăr aplicați doar la Iuda și semințiile lui Israel. Cuvântul folosit în greacă pentru pământ în 21:35 este identic cu cel folosit pentru țară în v.23. el poate însemna deopotrivă pământ și țară. Traducerile NASB, NIV și traducerea literală Cornilescu traduc totuși în v.35 pământ și nu țară. Termenul de *neamuri* este însă **ETNOS**, și acest termen apare de două ori în v.24 și apoi în v.25. Este evident că Ierusalimul va fi călcat în picioare de *neamuri* și nu de semințiile lui Israel și că acest lucru va avea loc până va trece vremurile *neamurilor* și nu ale semințiilor lui Israel. Deci *neamurile* din chiar următorul verset sunt mai degrabă națiunile pământului și nu semințiile lui Israel. Același termen (ETNOS) este folosit în Marea Trimitere prezentată atât în Luca 24 cât și în Matei 28. Ce să însemne că va fi mare strâmtoare printre *neamuri* și că oamenii își vor da sufletul în așteptarea lucrurilor ce se vor întâmpla, căci puterile cerului vor fi clătinate? Oare în anul 70d.H a fost așa o groază de mare printre celelalte *neamuri* din Imperiul Roman? Au fost schimbări politice și tulburări dar nu ceva deosebit în istoria Imperiului Roman. Deci mai degrabă expresia ne-ar putea sugera groaza *neamurilor* dinainte revărsării judecății finale descrisă de exemplu în Isaia 2 și Apoc.6. Deci ar fi posibil ca Luca să gliseze de la momentul judecării Ierusalimului din anul 70 d.H la momentul judecării tuturor *Neamurilor* la a doua venire a Domnului. Astfel, Luca ne-ar putea sugera că ce s-a întâmplat la scară locală în Iudeea în anul 70.dH. se va întâmpla la scară universală înainte de venirea Domnului. De data aceasta Biserica de pretutindeni va fi testată, și *neamurile* întregului pământ nu vor fi judecate. Lațul universal ar putea fi reprezentat de amăgirea lui Anticrist care va duce întreaga lume sub judecată. Creștinii care trebuiau să fugă din Ierusalim ar putea prefigura creștinii care trebuie să se sustragă lațului întins de Anticrist omeniri. Cine va intra în jocul lui va sfârși sub judecată. Cine se va sustrage cu prețul pierderilor va sta în picioare în ziua fiului Omului. Este interesant că îndemnul vegherii

de la sfârșitul capitolului se poate aplica deopotrivă creștinilor din Iudeea din primul secol, cât și tuturor creștinilor din lumea care se vor confrunta cu perioada lui Anticrist.

V.31 ne pune în încurcătură. Iată că acel *el* controversat din Matei 24 și Marcu 13 nu este nici Fiul Omului și nici evenimentul dărâmării templului ci Împărăția lui Dumnezeu. v.32 întărește ideea că este vorba despre anul 70 care are loc înainte să treacă acea generație. deci Luca ar folosi expresia Împărăția lui Dumnezeu este aproape cu privire la anul 70. Aceasta pentru că el consideră venirea Împărăției iminentă după anul 70 sau pentru că se referă la venirea Împărăției lui Dumnezeu pentru a judeca evreii în anul 70 și a izbăvi pe creștini de sub greul jug al iudaismului? Dacă alegem a doua variantă suntem doar la un pas să precizăm că la fel și expresia venirea Fiului Omului se poate referi pentru Ierusalim. O posibilitate de reconciliere a celor două variante este să vedem în anul 70 o paradigmă a celei de-a doua veniri, o degustare a judecății și izbăvirii viitoare, o degustare a venirii finale a Împărăției lui Dumnezeu. Astfel, suprapunerea celor două imagini anul 70 și a doua venire, precum și nesiguranța noastră de a plasa a numite versete la anul 70 sau la a doua venire, în loc să sporească întrebările și confuzia, ar putea avea un rol clarificator dacă vom considera că Mântuitorul realizează aceste suprapuneri și glisări subtile în mod intenționat tocmai pentru a întări ideea că anul 70 este o paradigmă pentru a doua Sa venire.

Astfel Luca 21 pe de o parte insistă mai mult pe evenimentul din anul 70 d.H, dar pe de altă parte pare să sugereze că în anul 70 se întâmplă la nivel micro (Biserica din Iudeea și poporul evreu) ceea ce se va întâmpla la nivel macro (Biserica Univesală și toate neamurile) înainte de a doua venire. Aceasta este nuanța nouă adusă de Luca. Luca este singurul dinre evangheliști și din autorii nou-testamentari care nu este iudeu. Este de înțeles de ce insistă mai mult decât ceilalți evangheliști pe *neamuri*. Astfel, el deși vorbește despre judecata evreilor introduce neamurile. Ce legătură au toate acestea cu neamurile? Mai întâi el precizează să Ierusalimul va fi călcat în istorie de neamuri până se va împlini vremea neamurilor. Este fascinant să vedem cum în istorie Ierusalimul a fost aproape 2000 de ani stăpânit rând pe rând de diferite neamuri (stăpânirea romană, otomană, cruciaților, turcilor, englezilor etc.) Acum Ierusalimul nu mai este călcat în întregime de neamuri. Evreii s-au reîntors în el și au preluat controlul unei bune părți ale orașului. Oare la ce se referă Luca prin expresia vremea neamurilor? Se referă la vremea neamurilor de asupra Ierusalimului sau la vremea neamurilor din Romani 11, adică până va intra numărul deplin al neamurilor? Cert este că Luca ne spune că stăpânirea neamurilor asupra Ierusalimului va avea un sfârșit și deci Ierusalimul evreiesc va reînta la un moment dat pe scena istoriei. Unii ar putea interoga și faptul că vremea

Neamurilor este vremea Bisericii și faptul că Ierusalimul va fi călcat de fapt în picioare până la a doua venire, și deci nu va mai avea nici un loc în istorie. Indiferent de interpretarea pe care o alegem Luca introduce în discuție neamurile și apoi strâmtorarea care va veni peste neamuri. El ar putea sugera deci că pedepsirea evreilor din anul 70 este de fapt o anunțare a judecării tuturor neamurilor la a doua Sa venire. Ar avea deci sens, ca Luca, autorul dintre neamuri, să realizeze tranziția de la nivelul micro/local al profeției la cel macro/universal. Astfel el ar explica relevanța profeției pentru neamuri și pentru creștinii dintre neamuri.

Această profeție este reluată de trei ori în Noul Legământ (Matei 24, Marcu 13 și Luca 21). Deci are o importanță aparte, și nu doar pentru evreii creștini din primul secol dar pentru întreaga Biserică. În Vechiul Testament doar tabloul izbăvirii Ierusalimului lui Ezechia din fața oștilor asiriene este reluat de 3 ori. În Noul Testament doar răstignirea și învierea este relatată de 4 ori. Deci profeția trebuie să fie extrem de importantă. Oare de ce este așa de importantă dacă ar privi doar un eveniment relevant doar pentru primii creștini din Iudeea? Înțelegem că Domnul se implică în istorie pentru a izbăvi fizic pe creștini pentru ca aceștia să rămână în viață și să nu moară odată cu lumea judecată de Domnul prin războaie, și alte evenimente. Dar Domnul nu face mereu acest lucru. Mulți creștini au murit odată cu necreștinii în timpul războaielor și foametelor care au străbătut istoria. De ce deci este așa de importantă această profeție? Răspunsul pe care îl propunem este că evenimentul din anul 70 reprezintă o paradigmă pentru perioada dinaintea venirii Domnului. Astfel imperativul de veghere pentru creștinii din Ierusalim devine rampa de lansare pentru imperativul de veghere pentru creștinii din întreaga lume care așteaptă pe Domnul lor. Ațintindu-ne atenția asupra testului dificil dat Bisericii din iudeea luat DOAR prin perseverența în veghere necurmată, înșțelegem rațiunea îndemnului de veghere necurmată pentru credincioșii care vor pași spre a doua venire prin zbuciumata perioadă a lui Anticrist.

În Luca 17:20-37 Mântuitorul asociază din nou imaginile de la a doua venire cu cele specifice anului 70 d.H. În pasajul 17:24-30 el vorbește despre a doua Sa venire în glorie. Însă în v.31-33 el folosește limbajul specific anului 70 pentru ca apoi să revină la limbajul specific revenirii Sale în v.34-35. Dar cele două iamgini sunt aplicate zilei aceleia când Se va arăta în slavă Fiul omului (vezi 17:30). Această ascoiere evidentă din Luca 17 este un argument în plus despre validitate interpretării că anul 70 este o paradigmă pentru perioada ante-mergătoare revenirii Domnului.

După această lungă incursiune în Daniel 9 și Matei 24 ne întoarcem la 2 Tes. cap.2. Am analizat diversele argumente cu privire la intrarea lui Anticrist în Templul lui

Dumnezeu. Diverse argumente susțin ambele interpretări, atât intrarea în Templul de la Ierusalim reconstruit cât și intrarea prin învățături mincinoase în Templul spiritual al Bisericii. Cele două întreprinderi nu se exclud reciproc. Concluzia este însă că proporția de argumente și mai ales numărul de argumente explicite înclina balanța spre a doua interpretare. În mod cert Anticrist va avea o lcurare clară de seducere a Bisericii. Cât privește intrarea sa fizică în Templul de la Ierusalim, aceasta nu este o certitudine și lipsesc în Noul Testament afirmații explicite care să susțină această interpretare.

Pavel știe că prin v.3 și 4 el a trezit în memoria tesalonicenilor lucrurile pe care el însuși i-a învățat cu privire la venirea Domnului. El știe de asemenea că ei și-au adus aminte și de un alt lucru strâns legat de lepădarea de credință și arătarea omului fărădelegii:

- Nu vă aduceți aminte cum vă spuneam lucrurile acestea, când erma încă la voi? Și ACUM (când vă amintiți), ȘTIȚI bine ce-l oprește ca să nu se descopere decât la vremea lui.

Pavel atunci când le-a vorbit despre lepădarea de credință și arptarea omului fărădelegii, le-a vorbit și de un LUCRU care oprește descoperirea lui Anticrist și care trebuie luat din drumul său. Este un pasaj misterios deoarece Pavel nu menționează în mod direct care este acel lucru. Ce putem însă învăța clar din acest pasaj misterios este că fărădelegea este o taină care și a început să lucreze. La fel cum venirea lui Hristos a fost o taină și Dumnezeu a lucrat pentru pregătirea ei, la fel și intrarea lui Anticrist în istorie este o taină și cel rău lucrează pentru pregătirea ei. Este o taină căci pregătirea se face în secret și va lua prin surprindere lumea. Este o taină căci nu știm tot despre lucrarea lui Anticrist și intrarea lui în istorie. Scriptura ne revelează câteva lucruri despre Anticrist dar sunt multe detalii ale lucrării sale pe care nu le cunoaștem. Nici nu cunoaștem tot procesul secret de pregătire a lucrării sale. Însă știm că taina fărădelegii a și început să lucreze. Să lucreze CE? Înainte să răspundem la această întrebare trebuie să menționăm că în original în v.7 este folosit același termen de om al fărădelegii din.v3.

Deci avem următoare înșiruire de idei:

- Se va descoperi omul *fărădelegii...*
- Și acum știți bine ce-l oprește ca să nu se descopere decât la vremea lui
- CĂCI taina *fărădelegii* a și început să lucreze; trebuie numai ca cel ce o oprește acum, să fie luat din drumul ei.
- Și atunci se va arăta acel om al *fărădelegii...*

Este o legătură foarte strânsă între omul fărădelegii și taina fărădelegii. Oprirea tainei fărădelegii este același lucru cu oprirea arătării omului fărădelegii. Deci taina fărădelegii se referă foarte probabil la lucrarea de pregătire a intrării omului fărădelegii în istorie. Lucrarea a început. Spiritul lui Anticrist deja lucrează în lume și se fac mari pregătiri pentru intrarea lui Anticrist în istorie. Ioan ne spune:

- c) Copilașilor, este ceasul cel de pe urmă. Și, după cum ați auzit că are să vină Anticrist, să știți că acum s-au ridicat mulți Anticristi: prin aceasta cunoaștem că este ceasul de pe urmă. (1 Ioan 2:18)
- d) Cine este mincinosul, dacă nu cel ce tăgăduiește că Isus este Hristosul. Acela este Anticristul, care tăgăduiește pe Tatăl și pe Fiul. (1 Ioan 2:22)
- e) Și orice duh care nu mărturisește pe Isus, nu este de la Dumnezeu, de a cărui venire ați auzit. El chiar este în lume acum. (1 Ioan 4:3)

Duhul lui Anticrist lucrează din primul secol în istorie. Scopul lui este de a-L tăgădui pe Isus și de a amăgi Biserica și lumea. În același timp se pregătește lucrarea Anticristului însuși. Faptul că pregătirile se fac de 2000 de ani lucrul acesta trebuie să ne dea de gândit. Cel rău lucrează de 2000 de ani pentru a pregăti atacul final asupra Bisericii prin Anticrist. Din această perspectivă, am putea să analizăm cei 2000 de ani și prin această lentilă o lucrării tainei fărădelegii. Este o provocare să deosebim în istorie atât duhul lui Anticrist cât și pregătirile pentru intrarea lui Anticrist în istorie.

Să revenim la *cel* care îl oprește pe Anticrist ca să nu se descopere decât la vremea lui. Iată ce știm despre acest *cel*:

- Este o stavilă în calea arătării lui Anticrist; oprește, împiedică, stopează, blochează apariția omului fărădelegii și lucrarea acestuia.
- La un anumit moment dat vai fi luat din drumul tainei fărădelegii și când va fi luat, ATUNCI se varaăta omul fărădelegii.
- Este ceva CLAR despre care tesalonicenii și-l puteau aminti cu ușurință și să îl coreleze cu lepădarea de credință și arătarea omului fărădelegii.
- Pavel are un motiv bine întemeiat să nu îl menționeze explicit în epistola sa.

Observăm că limbajul lui Pavel sugerează că el punea în calcul că anticrist era deja intrat în istorie. Trebuia doar ca stavila să fie luată ca Anticrist să se arate prin lucrarea sa publică și mincinoasă. Deci Anticrist ar putea fi necunoscut o vreme de Biserică chiar dacă este deja în istorie și poate ocupa deja o poziție publică. Când va fi

însă vremea lui, când stavila va fi luată, el și va desfășura lucrarea publică care îl va descoperi Bisericii.

Există desigur diverse variante cu privire la identitatea acestei stavile. Aceasta ar putea fi:

- Vestirea Evangheliei până la marginile pământului, căci știm din Matei 24 că de-abia DUPĂ împlinirea mării trimiteri va veni sfârșitul. Facem observația că în Matei 24 se precizează că ducerea Evangheliei până la marginile pământului este o condiția ca sfârșitul să vină și nu să înceapă lucrarea lui Anticrist în istorie. Este posibil ca chiar în timpul lucrării lui Anticrist să fie dusă Evanghelia la marginile pământului și chiar ca războiul lui Anticrist împotriva Bisericii să aibă un rol în împlinirea mării trimiteri.
- Lucrarea Duhului Sfânt prin Biserică – susținută desigur de cei care afirmă că Biserica va fi răpită înainte de necazul adus de Anticrist. Am demonstrat deja că această idee se bazează pe presupuneri și deducții și nu pe pasaje explicite din Scriptură. Ba mai mult, ea contrazice afirmațiile clare despre rămânerea în istorie a Bisericii până în momentul revenirii Domnului.
- Voia lui Dumnezeu – voia lui Dumnezeu însă pare ceva general pe când pasajul din tesaloniceni ne sugerează destul de clar că Pavel avea în minte un element specific pe care tesalonicenii îl puteau recunoaște și reprezenta o dovadă în plus că ziua Domnului nu a venit deja.
- Evenimentul dărâmării Ierusalimului din anul 70 d.H. Împlinirea profeției despre venirea lui Anticrist trebuia precedată de împlinirea profeției despre dărâmarea Templului rostită de Mântuitorul în Matei 24. De-abia după dărâmarea Templului, venirea lui anticrist devenea iminentă, fără vreun semn premergător. Cusurul acestei interpretări este tocmai faptul că Anticrist nu s-a arătat imediat după anul 70.d.H. Pasajul din tesaloniceni ni se spune că atunci când stavila va fi îndepărtată, ATUNCI se va arăta omul fărădelegii.
- Roma – sfinții părinți au mers pe această variantă. Ei interpretau probabil din Apocalipsa că babilonul este Roma și că Roma trebuie să cadă și apoi fiară (Anticrist) să își facă lucrarea. Ei considerau că Fiara din apocalipsa este Anticrist și că imperiul său se va clădi pe ruinele imperiului roman. Imperiul lui Anticrist avea să fie unul al fărădelegii care va sfida cu totul legile dreptății lui Dumnezeu păstrate prin harul general de imperiile păgâne. Anticristul, va fi omul fărădelegii care va instaura un regim aparte

al fărădelegii. Deci Imperiul Roman nu putea fi acel imperiu. Imperiul Roman trebuia îndepărtat pentru ca Anticrist să își poată instaura imperiul său al fărădelegii. Argumentul puternic al acestei interpretări nu este neapărat Apocalipsa cât faptul că Pavel nu prezintă stavila în mod explicit tesalonicenilor. Într-adevăr aceasta pare a fi cheia interpretării textului. Știm încă din 1 Tesaloniceni accentul pus de Pavel pe aducerea aminte. Tesalonicenii erau vulnerabili și cel răi le putea atât de ușor perverti amintirile. De aceea Pavel insistă nespus de mult pe aducerea aminte a lucrurilor deja știute cândva de aceștia. În 2 Tesaloniceni, deși Pavel le prezentase clar scenariul venirii Domnului ei se gândeau că ziua Domnului a și venit chiar. Era deci foarte important ca Pavel să menționeze explicit și nu aluziv elementele escatologice deja prezentate. Deci Pavel trece de la vorbirea directă la limbajul aluziv doar din pricina unui motiv FOARTE BINE ÎNTEMEIAT. Dacă el are în vedere Roma în acest psaj, atunci se explică foarte bine alegerea limbajului aluziv. Pavel deja fusese acuzat în tesalonic că propovăduiește un alt împărat, pe Cezar. Creștinii din tesalonic erau deci văzuși ca niște rebeli față de societate și împărat. Ba mai mult unii din ei au renunțat la muncă din pricina credinței și se țineau de flecării pe motiv că așteaptă pe adevăratul Împărat. Dar creștinii nu erau chemași să fie rebeli. Ei trebuiau să se supune stăpânilor și să își vadă liniștiți de treburi. Ei nu aveau voie să participe la răscoale sau revoluții (vezi Rom.13). Deci, Pavel în mod cert nu ar fi făcut eroarea să menționeze Roma în epistola sa. Epistola sa era citită în mod public în Biserică, și informația putea fi auzită și de iudei. Iudeii ar fi putut folosi astfel scrisoarea ca un capăt de acuzare împotriva lui Pavel și a Bisericii din Tesalonic. Pavel dă dovadă de înțelepciune în modul în care scrie. Dar Roma a căzut și Anticristul nu a venit. Roma ar putea fi simbolul unei rânduiei care păstrează prin harul general anumite principii ale binelui, organizării, dreptății. Deci pentru ei era Imperiul Roman, dar în esența era vorba despre o formă de organizare socială care păstrează elemente din legea lui Dumnezeu. Interpretarea presupune că omul fărădelgii va instaura o domnie a fărădelegii care va promova răul și păcatul într-un mod unic și într-o formă pe care nici Imperiul Roman păgân, nici alte stăpâniri din istorie nu au făcut-o. Acesta ar fi din punctul meu de vedere un cusur al acestei variante. Deși are meritul unic de explica abordarea limbajului

aluziv folosit de Pavel, ne oferă o perspectivă despre domnia lui Anticrist care nu este susținută de alte pasaje din scriptură. Interpretarea are la bază repetarea cuvântului *fărădelege* (omul fărădelegii și taina fărădelegii), dar care nu este suficientă pentru a propune ideea unei stăpâniri fără legi sau toată împotriva legilor lui Dumnezeu. Interpretarea are și meritul de a invoca un elenet vizibil, și ușor de reamintit și de recunoscut de către tesaloniceni: Roma încă stăpânea lumea și nu căzuse. Din pricina argumenetlor acre o susțin, o reținem în atenția noastră. Ea ar putea fi varianta corectă sau ar putea să ne conducă spre cea corectă.

O întrebare importantă este? Există în Noul Testament alte pasaje care să ne vorbească despre stavila din fața lucrării lui Anticrist? Nu îmi vin în minte anumite pasaje clare. Pentru sfinții părinți cartea apocalipsei aducea aceste pasaje. Babilonul pare a fi o stavilă pentru ca Fiara să preia puterea asupra lumii. Fiara care distruge babilonul care avea stăpânire asupra împăraților lumii și care stătea pe fiară, sugerându-ne că domina Fiara . Babilonul din apocalipsa este un mister din pricina momentului în care este descrisă distrugerea sa de către fiară. Dacă suntem consecvenți cu textul apocalipsei, observăm că judecata Babilonului are loc DUPĂ vărsarea potirului al 7-lea adică exact înainte de a doua venire a lui hristos, ceea ce ar fi sfârșitul stăpânirii Fiarei și nu începutul dominației ei. Aici este misterul. Babilonul este distrus la sfârșitul domniei Fiarei. În Apoc.13 Fiara stăpânește întreaga lume. Dar în Apoc.17 babilonul șzade pe fiară, babilonul are stăpânire asupra împăraților pământului și Fiara primește suportul celor 10 împărați pentru un ceas și atunci distruge Babilonul. Pasajul din 17 ne ar sugera destul de clar că Babilonul este distrus la începutul domniei Fiarei. Cum se rezolvă acest paradox? Este nevoie deci să facem și o incursiune în cartea apocalipsei.

Mai întâi ne aducem aminte de descrierea Fiarei din Apocalipsa 13:

- Fiarei are 10 coarne și 7 capete.
- I s-a dat putere să lucreze 42 de luni.
- I s-a dat să facă război cu sfinții și să îi biruiască.
- Fiarei i se dă stăpânire peste seminție, orice norod, peste orice limbă și peste orice neam.
- Toți locuitorii pământului i se vor închina.
- O altă fiară face semne și minuni și amăgește tot pământul să i se închine icoanei Fiarei.

- Nimeni nu poate cumpăra sau vinde fără să primească semnul Fiarei.

Fiara deține atât controlul politic, cât și cel religios și economic. Acest lucru ne tentează să credem că Fiara preia acest control DUPĂ ce distruge Babilonul, căci Babilonul este de asemenea descris:

- Având stăpânire peste împărații pământului și șade peste noroade, gloate, neamuri și limbi. (control politic)
- Amăgește toate neamurile cu vrăjitoria ei și se varsă sângele credincioșilor. (control religios)
- Îmbogățește pe negustorii pământului părin risipa desfătării ei. (control economic).

Scenariu ar fi destul de clar. Babilonul șade pe fiară o perioadă. Deci este o coaliție între Babilon și fiară, și în prima fază se pare că Babilonul este cel care deține puterea. Dar Fiara și cei 10 împărați distrug Babilonul. Și în acest moment Fiara este cea care preia singură controlul asupra politicii, religiei și economiei. Ea nu mai împarte puterea cu Babilonul. Ea singură deține controlul. Ceea ce însă contăvine acestui scenariu este cap.16. Cap.16 ne prezintă cât se poate de clar CÂND are loc judecarea și distrugerea Babilonului.

Apar 7 îngerii care avaea 7 urgii, cele din urmă, căci cu ele se isprăvește mânia lui Dumnezeu. Cei 7 primesc ordin să reverese pe pământ cele 7 potire ale mâniei Sale.

- Îngerul 1 – o rană rea și dureroasă a alovit pe oamenii care aveau semnuo Fiarei și se închinau icoanei ei. – deci Fiara deține deja controlul politic, religios și economic când îngerul 1 varsă potirul său.
- Îngerul 2 – mare se face sânge și moare orice făptură vie din mare. Acum nu doar o parte din mare este afectată ci întreaga mare. Este dificil să plasăm această urgie în trecut sau ca imagine a revărsării continue a mâniei lui Dumnezeu ă n istorie, căci acum moare orice făptură din mare. Ni se sugerează că este vorba de o vreme viitoare, ultima sută de metri a istoriei când se va amplifica mânia lui Dumnezeu.
- Îngerul 3 – râurile și izvoarelor ape se prefac în sânge – o măsură dreaptă căci oamenii au vărsat și ei sângele sfinților și proorocilor. Măsura afectează o omenire care a participat la prigonirea creștinilor.
- Îngerul 4 – soarele dogorește pe oameni și oamenii hulesc Numele domnului.

- Îngerul 5 – împărăția Fiarei este acoperită cu întuneric și oamenii hulesc pe Dumnezeuul cerului.
- Îngerul 6 – eufratul seacă și este pregătită calea împăraților din Răsărit. Duhuri de draci din gura balaurului, proorocului mincinos și a Fiarei fac semne nemaipomenite și adună pe împărații pământului întreg la Armagheddon pentru războiul zilei celei mari a Dumnezeuului Celui Atitputernic.
- Îngerul 7 – potirul este vărsat în văzduh. Urmează fulgere, tunete și se face un mare cutremur de pământ, cel mai mare din istoria omenirii. Cetatea cea mare se împarte în 3 și cetățile neamurile se prăbușesc. Și Dumnezeu Își aduce aminte de babilonul cel mare ca să-i dea potirul de vin al furie mâniei Lui. Insulele dispar și munșii nu se mai găsesc. O grindină mare cade peste oameni și iaceștia hulesc pe Dumnezeu.

APOI, unul din cei 7 îngeri care țineau cele 7 potire vine să îi arate lui Ioan judecata curvei celei mari, care ste Babilonul cel mare, cetatea cea mare care are stăpânire peste împărații pământului.

Cele 7 potire, prin dimensiunea lor, ne trimit cu gândul la ultima sută de metri din istorie. Cu ele se isprăvește mânia lui Dumnezeu. Reprezintă ultima dimensiune a revărsării mâniei lente a lui Dumnezeu dinaintea revărsării mâniei finale la a doua venire a lui Hristos. Când se revarsă prima urgiei, Fiara deja are stăpânire asupra pământului. Babilonul este judecat în contextul vărsării urgiei a 7-a, deci la finalul domniei Fiarei și cu puțin înainte de revenirea Domnului.

Acest fapt ne facem să renunțăm la ipoteza că Fiara își începe stăpânirea descrisă în cap. 13 deabia DUPĂ distrugerea Babilonului descrisă în cap.17-18. Scenariul este de fapt următorul: Babilonul este distrus la sfârșitul domniei Fiarei. Dominația Babilonului asupra lumii este concomitentă cu dominația Fiarei asupra lumii. Dar cum este posibil acest lucru? Înainte să încercăm să răspundem la această întrebare să ne aducem aminte de profilul Babilonului celui mare din Apoc.17-18:

- Este un focar de infecție spirituală pentru tot pământul:
 - împărații pământului au curvit cu ea și s-au îmbătata cu vinul curviei ei,
 - ea strica pământul cu curvia ei,
 - este mama curvelor și spurcăciunilor pământului
 - toate neamurile au băut din vinul mâniei curviei ei

- toate neamurile au fost amăgite de vrăjitoria ei
- prigonește pe sfinți:
 - este îmbătată de sângele sfinților și de sângele ucenicilor lui Isus
 - la ea a fost găsit sângele proorocilor și al sfinților și al tuturor celor ce au fost înjunghiați pe pământ
 - prin pedespirea ei, Dumnezeu răzbună sângele robilor Săi din mâna ei
 - la judecata ei, sfinții, apostolii și proorocii trebuie să se bucure căci Dumnezeu le-a făcut dreptate
- îmbogățește negustorii pământului prin risipa desfătării ei
 - trăiește în lux
 - împărații pământului au curvit și s-au dezmiardat în risipă cu ea
 - negustorii pământului o plâng pentru că nimeni nu le mai cumpără marfa
 - toți cei ce au corăbii o plâng căci prin belșugul ei de scumpeturi i-a îmbogățit
- autoritatea ei:
 - șade pe noroade, gloate, neamuri și limbi
 - are stăpânire peste împărații pământului
- alianța cu Fiara
 - șade pe Fiara ce are 7 capete și 10 coarne
 - șade pe 7 munți (cele 7 capete) / sunt și 7 împărați
- Fiara care o poartă
 - Foara era și nu mai este și toși oamenii se vor mira când vor vedea că Fiara era și nu mai este
 - sunt 7 împărați: 5 au căzut, unul este, celălalt n-a venit încă, și când va veni va rămânea puțină vreme
 - și Fiara , care era și nu mai este, ea însăși este al 8-lea împărat și merge la pierzare
 - cele 10 coarne auză 10 împărați care n-au primit încă împărăția
 - ci vor primi putere împărătească timp de un ceas împreună cu Fiara
 - toți același gând și dă Fiarei puterea și stănirea lor
- judecarea Babilonului

- cele 10 coarne și Fiara vor urî pe curvă, o vor pustii și o vor lăsa goală. Carnea i-o vor mânca și o vor arde cu foc.
- Este judecata de Însuși Dumnezeu
- Va fi arsă de tot în foc
- Fumul arderii ei este văzut de tot pământul
- Împărații și negustorii vor sta departe de frica chinului ei dar o vor plânge pentru că nimeni nu le va mai cumpăra marfurile
- Ea este prăpădită într-un ceas sau într-o clipă
- Judecarea ea este răzbunarea sfinților și o bucurie pentru ceruri
- Opoziția cu Mireasa Mielului
 - Curva cea mare este pusă în contrast cu mireasa Mielului

Este o reală provocare să fii consecvent textului și să plasezi judecarea Babilonului acolo unde este așezată în cap.16 adică în contextul urgiei a 7-a, la finalul domniei Fiarei. Cap.17-18 ar părea să ne sugereze că Fiara distruge Babilonul pentru a prelua controlul asupra întregului pământ. Dar dacă domnia Babilonului este simultană cu domnia Fiarei, atunci ar însemna că și babilonul va sluji Fiarei căci în Apoc.13 tot pământul se închină Fiarei. Dar pe de altă parte babilonul șade pe fiară și are stăpânire peste împărații pământului. O posibilă ipoteză ar fi că Babilonul ar putea fi capitala imperiului Fiarei, capitală pe care o va distruge din anumite motive. Dacă Babilonul ar fi capitala imperiului Fiarei atunci s-ar explica luxul ei, implicarea ei în prigonirea sfinților, de ce ar fi un focar de infecție pentru tot pământul. Dar de ce Fiara și-ar distruge propria capitală? Motive se găsesc desigur. Iată un posibil motiv și un posibil scenariu: babilonul este cetatea cea mare, dar în cap.11 cetatea cea mare este cetatea unde a fost răstignit domnul celor 2 ucenici deci Ierusalimul. În cap.12 femeia este Israel și este dus în pustie. Babilonul este o femeie în psutie și este și cetatea cea mare. Deci Babilonul ar putea fi Ierusalimul și Israel. Ierusalimul ar putea fi capitala lui Anticrist (așa cum ne sugerează și Daniel 11 în care acel corn mic își așează palatele între mare și muntele slăvit), iar Israel să joace un rol important în prigonirea sfinților, așa cum au jucat și în primul secol. Balaurul care dă putere Fiarei urâște de la început femeia. Dar 3,5 ani nu i se îngăduie să îi facă rău femeii. Dar i se îngăduie la sfârșit. Distrugerea evreilor înseamnă un război împotriva lui Dumnezeu, căci nimicirea lor înseamnă nimicirea promisiunilor lui Dumnezeu și deci înfrângerea lui Dumnezeu. Este interesant faptul că în apoc 16 la urgia 6 Fiara și împărații pământului se adună pentru război la

Armagedon (localizat în Israel), iar în cap.17 Fiara și cei 10 împărați se unesc pentru a nimici Babilonul care este judecat în contextul urgiei 7. Este foarte posibil să fie vorba de același eveniment. Deci ura balaurului față de evrei justifică întoarcerea Fiarei împotriva femeii. Acesta este adevăratul motiv. Este posibil ca istoric să fie implicate și motive politice, economice etc. Nu ni se oferă amănunte despre acestea în Apoc.16-18. Cei 2 prooroci vor fi omorâți de fiară și trupurile lor moarte vor șede în piața cetății celei mari. Acest amănunt ne poate sugera că cetatea cea mare are o importanță aparte în imperiul Fiarei, putând fi chiar capitala acesteia. Deci ipoteza faptului că babilonul este chiar capitala Imperiului Fiarei ar putea soluționa paradoxul dintre dominația babilonului asupra pământului și Fiarei, care la rândul ei stăpânește tot pământul. Dacă Babilonul este distrus la finalul domniei Fiarei, atunci este clar că Babilonul este mâna dreaptă a Fiarei, un complice foarte apropiat, un organ de conducere esențial din împărăție.

Sfinții părinți susțineau următorul scenariu: Imperiul Roman trebuie să cadă, apoi vor urma cei 10 împărați care vor domni în același timp în diferite părți ale fostului Imperiu. Apoi, va veni Anticristul care va prelua puterea peste fostul mare imperiu. Nu am găsit încă date cu privire la modul în care ei interpretau identitatea Babilonului. Dacă în acest scenariu Babilonul este identificat cu Roma, atunci babilonul trebuie să cadă înainte ca Fiara să preia puterea asupra lumii. Totuși, Apocalipsa 17 ne sugerează foarte clar că babilonul va fi distrus după ce cei 10 împărați vor da stăpânirea lor Fiarei. Deci scenariul sfinților părinți nu poate invoca prin căderea Babilonului din Apocalipsa, necesitatea căderii Imperiului Roman înainte de arătarea lui Anticrist. Rămâne de studiat pe ce texte se bazează ei (în afară de cel aluziv din 2 tes.cap.2) când susțineau că întâi va cădea Imperiul Roman și apoi vor fi cei 10 împărați și apoi al 11-lea împărat: Anticristul.

Revenim la identitatea Babilonului. Am propus o ipoteză că Babilonul ar fi Ierusalimul. Să prezentăm toate argumentele care susțin această ipoteză:

- e) Îngerul îi spune lui Ioan că îi va arăta taina acestei femei și a Fiarei care o poartă, cu alte cuvinte îi va da lămuriri cu privire la identitatea ei. Îngerul îi spune cine este femeia: cetatea cea mare (17:18). Or, cetatea cea mare în Apoc 11 este cetatea unde a fost răstignit Domnul lor, adică Ierusalimul. După cum Fiara este o împărăție, la fel și femeia este o putere a acestei lumi. Îngerul nu ne sugerează că ar fi o realitate spirituală, ci o putere concretă a acestei lumi. Reacția împăraților din cap.18 ne certifică acest lucru. Este o putere economică a lumii. Deci expresia unde a fost răstignit

Domnul lor din Apoc.11 ar viza o interpretare literală și nu simbolică, cu atât mai mult cu cât în același verset din Apocalipsa 11, ni se precizează că această cetate este în înțeles duhovnicesc Sodoma și Egipt. Într-adevăr 11:8 ne sugerează foarte clar că cetatea cea mare este în înțeles duhovnicesc Sodoma și Egipt, iar în înțeles pământesc Ierusalimul.

- f) În Apoc.12 femeia care naște pruncul este Israel. Femeia este dusă și protejată în pustie 3,5 ani. În apoc.17 Babilonul este o femeie în pustie. Paralela este evidentă.
- g) În cap.1-3 iudeii sunt prigonitorii și dușmanii creștinilor, iar sinagoga lor este numită sinagoga satanei.
- h) În vechiul Testament Ierusalimul și Israelul sunt numite curve, și nu neamurile păgâne. Excepție face cetatea Ninive care este menționată în Naum curvă. Dar regula este că Israel este denumită curvă. Ea și-a părăsit legământul și a comis adulter spirtual. Profețiile din vechiul testament abundă de imagini care condamnă adulterul lui Israel și al Ierusalimului. Ezechiel 16 este o exemplificare foarte bună. În Ezechiel 16 ni se descrie Ierusalimul ca o cetate strălucitoare care se dedă la curvie și curvește cu neamurile pământului și junghie fiii Domnului (copiii aduși ca jertfe idolilor). Dumnezeu o pedepsește chiar prin neamurile cu care a curvit, care o vor lăsa goală, o vor străpunge cu lovituri de sabie și îi vor arde în foc casele. Paralela cu Babilonul din apoc.17 este evidentă, căci Babilonul este mama curvelor și cu ea au curvit toți împărații pământului. Judecata însă va veni tot prin aceștia, căci cei 11 împărați o vor pustii, o vor lăsa goală și o vor arde în foc. Din perspectiva limbajului vechi-testamentar, imaginea curvei ne trimite la Ierusalim și Israel.
- i) În Evangheliile Mântuitorul acuză Ierusalimul și evreii pentru uciderea proorocilor și apostolilor și anunță judecata lor din această pricină:
 - j) Șerpi, pui de năpârcci! Cum veți scăpa de pedeapsa gheenei? De aceea, iată, vă trimit înțelepți, prooroci și cărturari. Pe unii din ei îi veți omorî și răstigni, pe alții îi veți bate în sinagogile voastre și-i veți prigoni din cetate în cetate; ca să vină asupra voastră ***tot sângele nevinovat care a fost vărsat pe pământ***, de la sângele neprihănitului Abel până la Zaharia pe care l-ați omorât între Templu și altar. Adevărat vă spun că toate acestea vor veni peste neamul acesta. Ierusalime, Ierusalime, care omori pe prooroci și ucizi cu pietre pe

cei trimiși la tine!...Iată că vi se va lăsa casa pustie... (Matei 23:33-38)

- k) În Apocalipsa Babilonul este îmbătată de sângele sfinților și Dumnezeu o judecă deoarece acolo s-a găsit sângele proorocilor și al sfinților *și al tuturor celor ce au fost junghiați pe pământ* (18:24) Paralela cu Ierusalimul este evidentă.
- l) În Matei 24 mântuitorul cere creștinilor să iasă din Ierusalim înainte de distrugerea lui. În Apoc.18 se cere poporului Domnului să iasă din Babilon pentru a nu pieri odată cu el. Paralela este din nou evidentă.

m) În secolul 1, Ierusalimul se bucură de privilegiile din partea Romei. Evreii sunt cei care instigă adesea pe neamuri și pe romani să prigonească pe creștini. Dar în urma războaielor evreilor, romanii pustiiesc Iuda, distrug și ard Ierusalimul. Cea care se bucura de sprijinul Romei, este distrusă tocmai de puterea Romei. Relația Ierusalim-Roma-Biserică din primul secol prezintă numeroase similitudini cu relația dintre Babilon-fiară-sfinții din Apocalipsa. Chiar și șirul de împărați din 17:10-11 se potrivește cu numărarea împăraților romani, al 8-lea fiind cel care distruge Ierusalimul în anul 70. Aceste asemănări i-au făcut pe unii să interpreteze că de fapt Apocalipsa ne prezintă prin simboluri realitatea istorică și spirituală din primul secol și nu face profeții despre viitor și despre Anticrist. Dar sunt și numeroase diferențe dintre Ierusalim și Babilon, Roma și fiară. Sunt elemente din Apocalipsa care nu se regăsesc în realitatea sec.1. De exemplu: cei 10 împărați din Apoc.17, dominația Babilonului asupra lumii și asupra economiei mondiale, cei 2 prooroci din Apoc.11, cele 7 urgii din cap.16 revărsate peste împărăția Fiarei, semnele mari și icoana vorbitoare din cap.13, distrugerea Fiarei de către a doua venire a Domnului din cap.19 etc. De aceea am putea sugera că Ioan pornește de la realitatea istorică din sec. 1 dar nu se oprește acolo. Paradigma evrei-Roma-biserică din sec. 1 s-ar putea repeta în istorie astfel: evrei-Anticrist-biserică.

Imaginea Babilonului este o imagine complexă. Ea este construită prin adunare a zeci de imagini vechi-testamentare din cărțile profetice Isaia, Ieremia și Ezechiel. Aceste imagini sunt luate din profețiile îndreptate:

- Împotriva Babilonului

- Împotriva Ierusalimului
- Împotriva Tirului

Profetiile condamnă și anunță judecarea unei CETĂȚI, fie că este vorba de Babilon, Ierusalim sau Tir. Babilonul era cetatea plină de vrăjitorie și mândrie, și cea care junghiase fără milă pe copiii lui Israel. Ierusalimul era cetatea apostată care a comis adulter spiritual și a curvit cu toate neamurile din jur. Tirul era cetatea prosperă care prin risipa ei îmbăgoțise negustorii pământului și prin căderea ei aducea un veritabil colaps financiar în zonă. Babilonul din Apocalipsa reunește toate aceste realități. Tocmai de aceea este un mister stabilirea identității ei. Iată câteva din variantele propuse:

3. Ierusalimul din secolul întâi
4. Roma, capitala Imperiului Roman
5. Ierusalimul de la sfârșitul veacului
6. Sistemul religios fals al acestei lumi
7. O putere economică mondială de care depinde economia întregii lumi
8. Biserica apostată
9. O realitate spirituală malefică ce se întrupează în istorie sub diferite forme

Cum să alegi din aceste variante, căci fiecare dintre ele pare a se plia pe realitatea complexă a Babilonului? Aplicând principiul Apocalipsa se interpretează mai întâi pe sine prin imaginile din propria carte, aleg în acest moment varianta propusă de carte și anume: Babilonul este cetatea cea mare, acolo unde a fost răstignit Hristos, deci Ierusalimul. Din pricina detaliilor profetiei și a momentului în care este plasată judecarea Babilonului nu ne putem opri doar la realitatea Ierusalimului din primul secol, ci avem în vedere și Ierusalimul din perioada lui Anticrist.

Babilonul este un focar de infecție spirituală pentru tot pământul. Cum anume reușește Babilonul să fie un focar de infecție spirituală pentru întreg pământul? Apoc.16-17 ne sugerează mai multe posibilități (care nu se exclud reciproc, ci pot acționa simultan):

- **Instigă pământul la prigonirea Bisericii** – locuitorii pământului s-au îmbătat de vinul curviei ei (17:2). Însă în 18:3 se precizează că toate neamurile au băut din vinul *mâniei* curviei ei. Ce reprezintă vinul curviei ei? Și de ce este un vin al *mâniei* curviei ei? În 17:6 femeia din pistie este descrisă ca fiind îmbătată de sângele sfinților și de sângele ucenicilor lui Isus. Dacă vinul este sângele sfinților, acest vin rezultă din adulterul ei sau din mânia acestui adulter. În

apoc.14:8, prima dată când apare denumirea de Babilon în Apocalipsa se precizează din nou: ***care a adăpat toate neamurile din vinul mâniei curviei ei.*** Sângele sfinților a curs în urma mâniei cetății celei mari care a părăsit adevărul și s-a dedat la minciună. Potirul din mâna femeii era plin de spurcăciuni și de necurățiile curviei ei. Și apoi femeia este descrisă ca fiind îmbătată de sângele sfinților. Se sugerează că spurcăciunile și necurățiile curviei ei se leagă de vărsarea sângelui sfinților. Într-adevăr, judecarea Babilonului înseamnă răzbunarea sângelui sfinților (17:6; 18:6, 20, 24, 19:2). Ea poate fi un focar de infecție spirituală instigând tot pământul la uciderea sfinților. Din această pricină la ea s-a găsit sângele tuturor celor înjughiați de pe tot pământul. În Apoc.16:4-7, a treia urgie ne descrie un întreg pământ vinovat de vărsarea sângelui sfinților. Ni se sugerează o prigoana mondială a cărei motor principal este Babilonul. Babilonul ar putea fi o unealtă cheie din împărăția Fiarei direct responsabilă cu exterminarea creștinilor.

- **Instigă pământul la materialism și la închinare față de Mamona** – cap.17-18 insistă foarte mult pe opulența și risipa femeii. Dar toți împărații pământului se dezmiardă cu ea în risipă, prin risipa ei se îmbogățesc negustorii pământului, iar căderea ei înseamnă un colaps economic pentru lume. În 18:12-13 întâlnim cea mai lungă listă de cumpărături din Scriptură. Prin luxul ei, Babilonul incită tot pământul pentru MAI MULT, și prin risipa ei, oferă posibilitatea câștigării acestui MAI MULT de către afaceriștii lumii. În Cap.18 cea mai mare cantitate de text este alocată descrierii jalei negustorilor cărora nu le mai cumpără nimeni marfa. Proporția mare de text alocată acestei teme, ne sugerează că Babilonul este un focar de infecție prin promovarea materialismului și risipei în lume.
- **Amăgește toate neamurile cu vrăjitoria ei** – doar în 18:23 este menționat acest aspect. Ni se sugerează un sistem religios fals care prin vrăjitoriile lui duce în eroare întreg pământul. Nu știm exact ce presupune amăgirea. Îi amăgește la un fals sistem de închinare sau îi amăgește să prigonească pe sfinți? Oricum toate neamurile sunt seduse, amăgite de Babilon, iar mijlocul amăgirii este vrăjitoria, care ar putea include semne și minuni. Din această pricină se poate emite și ipoteza identificării Babilonului cu a doua fiară din Apoc.13. Această fiară:
 - Lucrează cu puterea Fiarei dintâi

- Face ca pământul să se închine Fiarei dintâi și amăgește pe locuitorii pământului prin semnele mari pe care le face înaintea Fiarei
- Inițiază omorârea celor ce nu se închină Fiarei
- Controlează economia lumii, și nimeni nu poate cumpăra sau vinde fără să primească semnul Fiarei.

Paralela între Fiara a doua din Apoc.13 și Babilon este uimitoare. Dar ar fi și obiecții față de această paralelă. Obiecția este susținută de apariția proorocului mincinos. Acesta apare în 16:13-14 instigând împărații pământului prin mari semne să îi strângă pentru războiul zilei celei mari a Dumnezeului Celui Atotputernic. Dacă războiul acesta coincide cu războiul din Apoc.17 împotriva Babilonului, atunci proorocul mincinos nu poate fi Fiara a doua. Dar în Apoc.19:20 proorocul mincinos este identificat cât se poate de clar cu Fiara a doua din Apoc.13. Aceasta înseamnă că proorocul mincinos, Fiara a doua nu ar putea fi Babilonul. Căci proorocul mincinos ar instiga neamurile împotriva lui însuși în Apoc.17 pe de o parte, iar pe de altă parte a doua venire a lui Hristos din Apoc.19 îl prinde pe proorocul mincinos în viață, alături de fiară. Or Babilonul este distrus de fiară înainte de a doua venire. Totuși ar exista o variantă de soluționare a acestui aparent paradox:

- d) Războiul împăraților din Apoc.16 să nu coincidă cu războiul împăraților din Apoc.17 împotriva Babilonului. Războiul lor ar putea însemna altceva. În apoc.17 Fiara și 10 împărați se luptă împotriva Babilonului. În apoc.18 împărații pământului plâng și bocesc Babilonul. Iar în Apoc.16 sunt strânși pentru război nu doar 10 împărați, ci împărații pământului întreg. Dacă împărații pământului întreg ar lupta împotriva Babilonului atunci de ce ar plânge și s-ar teme în momentul când vor vedea fumul arderii ei?
- e) Proorocul mincinos să fie împăratul Babilonului sau al Fiarei a doua, dar să își trădeze propriul neam. Astfel s-ar explica înlocuirea termenului de Fiara a doua cu termenul de prooroc mincinos din cap.17-18.

Cartea Apocalipsa este o reală provocare pentru exeget. Tentația de a umple simbolurile cu propriile semnificații și de a adăuga la ce este scris un strop de imaginație și speculație este imensă. Provocarea de a rămâne la ce este scris și de a face distincție între ce este scris clar și propria interpretarea își găsește apogeul în cartea Apocalipsei. Legat de interpretarea că Babilonul este nu doar Ierusalimul din primul secol ci și cel din

vremea Anticristului mă frământă un lucru: absența unui pasaj din celelalte cărți ale Noului Testament care să afirme explicit prigonirea evreilor de către Anticrist sau măcar de către neamuri la finalul istoriei înainte de întoarcerea lor. Vechiul Testament abundă de imaginea pustirii țării și a Ierusalimului ÎNAINTE de pocăința finală a lui Israel care precede/cauzează a doua venire a lui Mesia. În Apocalipsa Babilonul distrus de fiară la urgia a 7-a este numit cetatea cea mare, unde a fost răstignit Domnul lor și seamănă enorm cu Ierusalimul primului secol. Dar de ce nu este măcar un singur pasaj explicit ajutător în Noul Testament? De exemplu Pavel afirmă clar în Romani 11 că Israel se va întoarce la Hristos la finalul istoriei. Deci el reînnoiește toate profețiile din vechiul testament care anunță pocăința lui Israel care precede restaurarea tuturor lucrurilor. Pavel afirmă clar în 2 Tes cap.2 că va veni Anticrist care va amăgi întreaga lume prin semnele și minunile lui, și astfel indentificăm ușor Fiara din Apocalipsa cu Anticristul. Dacă ar fi existat măcar un pasaj asemănător în Noul Testament care să afirme un necaz peste Israel la finalul istoriei. Ce l-ar fi costat pe Pavel în Romani 11 să adauge măcar: și după un necaz mare peste evrei, tot Israel va fi mântuit? Singurul pasaj explicit este de fapt cel din Apoc.11: cetatea cea mare, unde a fost răstignit și Domnul lor. Dar fiind Apocalipsa, ne întrebăm imediat: loc fizic, Ierusalimul? Sau imaginea centrului și focarului răului din lume, care în sec.1 era Ierusalimul, dar de-a lungul istoriei poate fi și altă regiune, sistem, instituție? De ce lipsește acest pasaj în Noul testament care să anunțe clar și explicit prigonirea evreilor la finalul istoriei? Sunt mai multe posibilități:

- Pentru că nu va avea loc nici o astfel de prigoană fizică – imaginile opresiunii din profețiile vechi-testamentare pot să se împlinescă prin opresiunea spirituală la care vor fi supuse toate neamurile de către Anticrist
- Pentru că profețiile și imaginile din Vechiul Testament și Apoc.11 sunt considerate suficient de clare.
- Pentru că Domnul vrea ca această profeție să păstreze o zonă de neclaritate și astfel să fie înțeleasă doar în momentul împlinirii ei. Datoria noastră este să ne frământăm și să rămânem doar la ce este scris recunoscând onest acolo unde presupunem sau este doar o posibilă interpretare. De pe această poziție onestă însă, în momentul împlinirii profețiilor le vom putea recunoaște în momentul împlinirii lor. Acest principiu s-ar putea aplica întregii cărți ai Apocalipsei. Domnul lasă intenționat lucruri neclare pentru a deveni clare doar în momentul împlinirii lor și doar pentru cei care s-au smerit cu adevărat și au rămași onești în fața textului. În cele din urmă, nu toate profețiile despre prima venire au fost clare.

Multe din ele au fost neclare dar au devenit clare doar în momentul împlinirii lor. Domnul poate aplica acest principiu și pentru a doua Sa venire. Neclaritatea premeditată a conținutului profețiilor nu reprezintă însă un motiv pentru a ne frământa mai puțin cu ele spunând: oricum nu le putem pricepe decât când se vor împlini! Dimpotrivă reprezintă un motiv să ne frământăm și mai mult cu ele pentru a putea recunoaște corect împlinirea lor.

În cap.17 îngerul îi spune lui Ioan că îi va dezlega taina femeii și a Fiarei care o poartă. Este interesant că apoi urmează în text detalii despre fiară. Și cele mai multe detalii sunt despre fiară. Despre curvă sunt relatate în 17:7-18 mai puține lucruri decât despre fiară. Este interesant că în descrierea Fiarei îngerul introduce un moment al prezentului sau al acum-ului profetic:

- Fiara pe care ai văzut-o era și ***nu mai este***.
- Locuitorii pământului se vor mira când vor vedea că Fiara era, ***nu mai este***, și va veni.
- Cele 7 capete sunt 7 munți pe care ***șade*** femeia.
- Sunt și 7 împărați: cinci au căzut, ***unul este***, celalalt n-a venit **încă**, și când va veni, el va rămânea puțină vreme.
- Și Fiara care era și ***nu mai este***, ea însăși este al 8-lea împărat: este din numărul celor 7 și merge la pierzare.
- Cele 10 coarne pe care le-ai văzut sunt 10 împărați care n-au primit **încă** împărăția, ci vor primi putere împărătească **timp de un ceas împreună** cu Fiara .
- Cele 10 coarne și Fiara vor urî pe curvă, o vor pustii și o vor lăsa goală.

Îngerul vorbește în termeni de trecut, prezent și viitor. Dar la ce se referă prezentul? Unii sugerează că prezentul se referă la momentul istoric al scrierii Apocalipsei, și că acel ***unul este*** din v.10 se referă la împăratul roman din timpul lui Ioan. Dar există și altă posibilitate. Ioan vede o imagine profetică: o curvă care șade pe o fiară. Această imagine ar defeni **ACUM-ul profetic**. Iată cum ar arăta profeția din perspectiva acestui ACUM profetic.

Înainte de acest ACUM	ACUM-ul profetic: femeia șade pe fiară	După acest ACUM
-----------------------	---	-----------------

<ul style="list-style-type: none"> • Fiara (<i>pe care ai văzut-o</i>) era • 5 împărați din cei 7 au căzut 	<ul style="list-style-type: none"> • Fiara (pe care ai văzut-o) nu mai este • Unul (al 6-lea împărat este) • Al 7-lea împărat n-a venit încă • Cei 10 împărați încă nu au primit împărăția • Femeia șade pe noroade, gloate, neamuri și limbi. • Femeia este cetatea cea mare care are stăpânire peste împărăția pământului 	<ul style="list-style-type: none"> • Fiara va veni • Locuitorii pământului se vor mira când vor vedea că Fiara era, nu mai este, și va veni • Al 7-lea împărat când va veni va rămâne puțină vreme • Fiara (care va veni) este al 8-lea împărat: este din numărul celor 7 • Cei 10 împărați vor primi împărăția timp de un ceas împreună cu Fiara • Cei 10 împărați dau Fiarei puterea și stăpânirea lor. • Ei se vor război cu Mielul • Mielului și aleșii care sunt cu ei îi vor birui. • Cele 10 coarne și Fiara vor urî pe curvă. O vor pustii și o vor lăsa goală.
--	---	--

Analizând acest ACUM profetic, îmi dau seama de o eroare din mintea mea. Aveam impresia până acum că momentul în care cele 10 coarne și Fiara vor primi puterea coincide cu momentul distrugerii Fiarei. Faptul că vor primi putere un ceas

(17:12) și distrugerea Babilonului are loc tot într-un ceas (vezi cap.18), m-au făcut să cred că este vorba de același moment. Dar ceasul din 17 nu trebuie neapărat să coincidă cu ceasul din 18. Într-adevăr ceasul din 17 coincide mai degrabă cu cele 42 de luni din cap.13.

În cap.13 scenariul este următorul:

- Unul din cele 7 capete ale Fiarei pare rănit de moarte
- **Rana de moarte se vindecă**
- Pământul se miră după fiară.
- și încep să se închine balaurului
- Fiarei i se dă putere 42 de luni
- toți locuitorii pământului i se închină
- a doua fiară lucrează cu puterea Fiarei dintâi, ***a cărei rana de moarte fusese vindecată.***

În cap.13 stăpânirea de 42 de luni și lucrarea Fiarei a doua începe DUPĂ ce rana de moarte a fost vindecată. Vindecarea ranei de moarte din cap.13 coincide cu momentul în care Fiara care era și nu mai este, va veni. Termenul de fiară se referă atât la o împărăție, cât și la al 8-lea împărat care va face din această împărăție stăpâna lumii. Dacă deci corelăm Apoc.13 și Apoc.17, imaginea femeii care șade pe fiară este plasată înainte de vindecarea ranei de moarte a Fiarei (unul din cei 7 împărați).

Deci avem următorul scenariu:

- o împărăție puternică apare pe pământ
- cinci împărați conduc pe rând această împărăție, dar cad pe rând
- în timpul celui de-al 6-lea împărat, femeia ȘADE pe fiară, dominând această împărăție
- al 7-lea împărat rămâne puțină vreme
- vine al 8-lea împărat: el este unul din cei 7 împărați: se simulează o înviere, o revenire spectaculoasă pe scena istoriei, căci acest împărat a avut o rană de moarte care a fost în mod spectaculos vindecată
- Tot pământul se miră după acest al 8-lea împărat
- Acum începe stăpânirea de 42 de luni
- Acum cei 10 împărați dau Fiarei stăpânirea lor
- Stăpânirea de 42 de luni coincide cu stăpânirea de un ceas
- APOI, urmează nimicirea Babilonului (la sfârșitul celor 42 de luni – din perspectiva cap.17)

Deci imaginea din cap.17 cu femeia care șade pe curvă este valabilă înainte de cele 42 de luni. Iar începerea celor 42 de luni nu trebuie să coincidă cu momentul distrugerii Babilonului care ar putea fi la sfârșitul celor 42 de luni. Deci avem următoarele momente:

- În timpul împăratului al 6-lea, Babilonul domină Fiara
- Când vine împăratul al 8-lea se schimbă RAPORTUL de forțe
- Împăratul al 8-lea urăște Babilonul, dar nu îl distruge de la început, îl tolerează o vreme în împărăția sa
- La un moment dat, Fiara distruge Babilonul

Se pare că Fiara va tolera Babilonul pe tot parcursul celor 42 de luni. Babilonul va fi un centru important de putere în împărăția Fiarei. Cap.16 subliniază că distrugerea Babilonului are loc la sfârșitul domniei Fiarei. Cap.11 întărește această interpretare. În timpul celor 42 de luni 2 prooroci vor avea o mărturie specială. Când își vor isprăvi mărturia, Fiara va face război cu ei, îi va birui și îi va omorî. Și trupurile lor moarte vor zăcea *în piața cetății celei mari*, care, în înțeles duhovnicesc, se cheamă Sodoma și Egipt, unde a fost răstignit Domnul lor. După trei zile înviază. În clipa aceea se face un cutremur de pământ și se prăbușește a 10-a parte *din cetate*. Evenimentul acesta are loc la trâmbița 6, după care urmează trâmbița a 7-a când Domnul revine să judece pământul. Cetatea cea mare există la sfârșitul mărturiei celor 2 prooroci care vor mărturisi 1260 de zile (adică exact 42 de luni). Dar de unde știm că perioada de 1260 de zile din Apoc.11 coincide cu perioada de 42 de luni din Apocalipsa 13? Argumentul este simplu: mărturia celor 2 prooroci este urmată de a doua venire a lui Hristos, la fel cum și domnia Fiarei de 42 de luni este urmată de aceeași a doua venire a Domnului. Cap.11 ne descoperă că în cele 1260 de zile pământul va fi lovit cu tot felul de urgii spre disperarea oamenilor. În cap. 16 împărăția Fiarei este lovită de tot felul de urgii, iar oamenii hulesc pe Domnul acestor urgii. Se sugerează destul de clar că urgiile din cap.16 pot fi aduse de către cei 2 prooroci din cap.11. În concluzie, momentul căderii Babilonului este plasat la sfârșitul celor 42 de luni de domnie a Fiarei. Pentru Biserică, această cădere neașteptată a Babilonului devine un semn că Domnul este chiar la uși. Această perspectivă oferă din nou plauzibilitate interpretării că Armagedonul din cap.16 ar putea coincide cu distrugerea Babilonului din cap.17. Cei 11 împărați, liderii lumii se unesc împotriva

Babilonului. Dar mai sunt și alți împărați (lideri locali aflați în subordine față de cei 11 împărați) care s-au dezmiertat cu ea în risipă și plâng când află de nimicirea ei.

Facem o paranteză pentru a menționa că s-au cristalizat două principii importante de interpretare a Apocalipsei:

- În interpretarea simbolurilor Apocalipsei trebuie să pornim de la reperatele escatologice clare, descrise explicit de epistole și Evanghelii. De exemplu Pavel ne spune că va veni Anticrist. Deci există un temei evident pentru interpretarea Fiarei ca fiind Anticrist.
- Apocalipsa se interpretează pe sine. Trebuie analizat cu atenție fiecare simbol în contextul întregii cărți. Armonizarea diferitelor imagini din Apocalipsa ajută enorm la clarificarea a ce sunt sau a ce NU sunt diferitele personaje, evenimente simbolice. De exemplu, identificarea momentului distrugerii Babilonului (prin corelarea imaginilor din 17-18 cu imaginile din 11 și 16) ne ajută foarte mult în explorarea identității sale.

Revenim la corelarea diferitelor imagini din cartea Apocalipsei. Ni se sugerează următorul scenariu posibil al istoriei:

- d) **Pecetele 1-4** se referă la realități istorice continue ale mâniei lui Dumnezeu (o pătrime de pământ este afectată)
- e) În urma rugăciunilor sfinților de-a lungul istoriei **se decide amplificarea mâniei lui Dumnezeu peste pământ (o treime de pământ este afectată)**
 - **Trâmbițele 1-6**
- f) **Evoluția împărăției Fiarei și dominația Babilonului asupra lumii**
 - d) o împărăție puternică apare pe pământ (Fiara)
 - e) cinci împărați conduc pe rând această împărăție, dar cad pe rând
 - f) în timpul celui de-al 6-lea împărat, femeia ȘADE pe fiară, dominând această împărăție. Această femeie (Babilonul) este un focar de infecție spirituală pentru tot pământul instigând la prigonirea credincioșilor și la o permanentă goană după mai mult.
 - g) al 7-lea împărat rămâne puțină vreme
 - h) Obs. Succesiunea celor 7 împărați ar trebui să coincidă cu o parte din perioada celor 7 trâmbițe
- g) **Supremația Fiarei - cele 42 de luni**

- vine al 8-lea împărat: el este unul din cei 7 împărați: se simulează o înviere, o revenire spectaculoasă pe scena istoriei, căci acest împărat a avut o rană de moarte care a fost în mod spectaculos vindecată
- Tot pământul se miră după acest al 8-lea împărat
- Acum începe stăpânirea de 42 de luni
- Acum cei 10 împărați dau Fiarei stăpânirea lor
- Stăpânirea de 42 de luni coincide cu stăpânirea de un ceas din cap.17
- Sfinții sunt prizonieri
- Pământul întreg se închină Fiarei
- Fiara a doua amăgește tot pământul cu semnele ei mari
- Icoana Fiarei vorbește și se introduce semnul 666.
- Cei 2 prooroci își depun mărturia și aduc urgiile lor pe pământ
- Sunt vărsate cele 7 potire din cap.16 care ar putea coincide cu urgiile celor 2 prooroci
- Aceste urgii se suprapun ca perioadă peste finalul trâmbițelor (ar putea fi contemporane cu trâmbița 5 și 6).

h) Finalul celor 42 de luni

- La finalul celor 42 de luni cei 2 prooroci sunt omorâți de fiară, trupurile lor moarte stau în piața cetății celei mari
- La finalul celor 42 de luni, împărații pământului se pornesc la război (Armagedon)
 - APOI, urmează nimicirea Babilonului (la sfârșitul celor 42 de luni)
 - Hristos revine și nimicește Fiara , proorocul mincinos și pe împărații pământului și oștile lor.

Din perspectiva acestui scenariu, ÎNAINTE de începerea stăpânirii Fiarei (cele 42 de luni):

- Se amplifică revărsarea mâniei lente a lui Dumnezeu (primele trâmbițe)
- Are loc succesiunea celor 7 împărați din împărăția Fiarei (unul dintre ei este Anticrist care va reveni mai pe urmă pe scena puterii printr-o înviere, vindecare sau ascensiune spectaculoasă care va uimi tot pământul).
- În timpul împăratului al 6-lea Babilonul șade pe fiară, are stăpânire peste împărații pământului, șade peste noroade, gloate și limbi și se îmbată cu sângele sfinților.

Elementele de mai sus ar putea fi indicii pentru apropierea împărăției Fiarei. Ele nu pot fi considerate semne CERTE, dar pot fi indicii care să sporească vigilența vegherii Bisericii. Și mai ales punctul 1 și punctul 3. Punctul 1 ne sugerează să fim atenți la informațiile care susțin o amplificare a catastrofelor naturale pe pământ. Punctul 2 nu ne ajută prea mult căci nu știm care va fi împărăția Fiarei. Succesiunea de împărați a avut loc de-a lungul istoriei pentru diferitele puteri ale lumii. Punctul 3 însă devine o provocare. Au existat în istorie mai multe puteri care au întruchipat realitatea hidoasă a Babilonului. Roma antică se potrivește foarte bine cu descrierea din Apoc.16-17. Deci identificarea unei puteri mondiale care împlinește caracteristicile Babilonului nu poate fi considerat un indiciu. Însă, dacă Babilonul este Ierusalimul, atunci ascensiunea Fiarei este precedată de ascensiunea Ierusalimului. Dacă Babilonul rămâne Ierusalimul istoric, atunci evoluția Ierusalimului ne poate oferi indicii clare că apariția celui al 8-lea împărat (Anticristul) este foarte aproape.

Revenind la discuția din 2 Tesaloniceni, putem concluziona că Apocalipsa nu oferă argumentele pentru interpretarea sfinților părinți că Roma este obstacolul care trebuie să fie îndepărtat pentru ca Anticrist să se poată manifesta în istorie. Babilonul (care ar fi putut simboliza Roma) este distrus la sfârșitul și nu la începutul domniei Fiarei. Nu găsesc în Apocalipsa imaginea vreunui obstacol ce trebuie îndepărtat ca Fiara să poată acționa. Doar atât: pentru ca Fiara să poată deveni putere mondială este logic ca celelalte puteri să scadă în putere. Deci, dacă Anticrist nu avea să vină ca împărat Roman, Imperiul trebuia să decadă. Dar această este o presupunere și o deducție. Apocalipsa nu sprijinește interpretarea sfinților părinți și nici nu ne oferă nici un detaliu care să ne descrie împărăția Fiarei ca o împărăție a fărădelegii care să fie ceva cu totul diferit chiar față de un stat păgân cum era Împeriul Roman. Interpretarea sfinților părinți, deși are meritul de a se armoniza cel mai bine cu limbajul aluziv și contextul din 2 Tes. Cap.2, nu găsește suport prin alte pasaje din Noul Testament. Dar ne deschide o poartă de căutare. Ea ne sugerează o explicație plauzibilă pentru limbajul aluziv al lui Pavel. Deci acel obstacol, chiar dacă nu era Roma, nu putea fi menționat de Pavel explicit din pricina unor posibile acuzații ce ar fi putut fi aduse împotriva lui. Deci obstacolul pare a fi ceva concret din istorie. Dar ce anume? Nu îmi vine nimic în minte și nici un alt pasaj din Noul Testament care să mă ghideze. Tesalonicenii cunoșteau acel lucru, și era ceva ușor identificabil care le întărea convingerea că ziua Domnului nu a venit încă, deoarece trebuia să vină mai întâi Anticrist, și pentru a putea veni Anticrist trebuia să fie îndepărtat acel lucru care nu era încă îndepărtat și pe care Pavel se ferește

să îl menționeze explicit (probabil) pentru a nu putea fi acuzat de potrivnici. Știm că slava lui Dumnezeu stă în ascunderea lucrurilor și slava împăraților în cercetarea lor. Este evident că Domnul ascunde în acest pasaj acel lucru misterios. Dar face acest lucru pentru a ne transmite mesajul că nu putem ști toate detaliile cu privire la vremea sfârșitului sau pentru a ne provoca să cercetăm pentru a descoperi până la urmă care este acel lucru? Întrebarea este: taina din 2 Tes.cap.2 este descifrabilă sau Dumnezeu a menit-o să rămână o taină până la a doua venire a lui Hristos? Este cert că fără ajutorul altor pasaje din Noul Testament care să ne ghideze rămânem pe un teren al speculațiilor și presupunerilor. Deci, vom păstra în minte taina până vom descoperi în Scriptură acele pasaje care să ne ofere sprijinul.

Pavel ne oferă în continuare alte detalii despre Anticrist și lucrarea sa. Pavel ne prezintă mai întâi nimicirea lui. Anticrist va fi nimic de suflarea gurii Lui Hristos și de arătarea venirii Sale. Deci, Anticrist va fi spulberat de a doua venire a lui Hristos. Această idee este în armonie cu imaginea din Apoc.19 în care Fiara este nimicită de a doua venire a lui Hristos și aruncată de vie în iazul cu foc. Imaginea din Apoc.19 este similară cu cea din Daniel 7:11 când este descrisă arderea Fiarei (împărăției) cornului celui mic. În Daniel 7-12, sfârșitul cornului celui mic este asociată cu vremea SFÂRȘITULUI când Dumnezeu va face dreptate sfinților, când sfinții vor lua în stăpânire împărăția, când sfinții vor învia din morți, iar cei neprihăniți vor străluci ca stelele (Dan.7:21-22, 11:45-12:3, vezi și Matei 13:43). Anticrist va fi contemporan cu a doua venire a lui Hristos. Acest element definitoriu pentru profilul Anticristic ne învață că nici unul din liderii lumii care au murit nu a fost Anticrist și că vom putea vorbi despre lucrarea *din trecut* a lui Anticrist de-abia după a doua venire a lui Hristos.

După ce ne prezintă sfârșitul lui Anticrist, Pavel insistă pe lucrarea sa de amăgire. Pavel a introdus în 2:3,6,8 conceptul de *arătare/descoperire a lui Anticrist*. Dar cum se va realiza această arătare oprită de lucrul misterios din 2:7?

- Arătarea lui se va face
 - prin puterea Satanei,
 - cu tot felul de minuni
de semne și
puteri mincinoase și
 - cu toate amăgirile nelegiurii....

Principalul mijloc de amăgire folosit de Anticrist vor fi semnele și minunile. Din text reiese că nu discursul, nu argumentele logice, ci semnele și minunile vor fi punctul forte al lucrării sale de amăgire. Oamenii nu îl vor urma din teamă, ci pentru că vor fi amăgiți și vor crede o minciună. Această imagine corespunde perfect descrierii Fiarei din Apocalipsa. Pe de o parte, în Apocalipsa oamenii se miră de fiară, se minunează, sunt amăgiți și se închină ei nu doar din frica săbiei. Oamenii cred în fiară și o urmează de bunăvoie. Pe de altă parte, în Apocalipsa principalul mijloc prin care oamenii sunt amăgiți să se închine Fiarei este același: semnele și minunile. În Apocalipsa, nu amenințarea săbiei, sau inteligența discursului, ci marile semne și minuni sunt cele care conving oameii să se închine Fiarei. Există și amenințarea morții, dar această este operantă în special pentru cei credincioși. Restul omenirii urmează Fiara din convingere. Ei sunt păcăliți și urmează o minciună. În cartea Apocalipsei vindecarea ranei de moarte a Fiarei face ca pământul să înceapă să se închine Fiarei, și apoi semnele celei de-a doua fiare (proorocul mincinos) întrețin închinarea în fața Fiarei (13:3-4, 12-14, 16:13-14, 17:8, 19:20). În mod repetat se subliniază că principalul mijloc al amăgirii este reprezentat de semne și minuni. Se pare că oamenii au o mare slăbiciune față de acest capitol. Însăși tesalonicenii s-au lăsat derutați de un semn fals: o scrisoare care pretindea că este de la Pavel. Nu va fi doar un semn, ci mari semne și minuni, va fi implicată puterea satanei și vor fi TOT FELUL de semne și minuni. Semnele vor fi însă false. Aceasta nu înseamnă că vor fi farse. Da, este posibil ca unele din semne să fie înscenate, simulate. Tatăl minciunii este expert în minciună și înșelăciune. Știm din Exod că și Satana poate realiza semne. Vrăjitorii din Egipt au ținut în primă fază pasul cu minunile făcute de Moise. Pavel ne învață în 2 Corinteni că și Satana se poate preface într-un înger de lumină. Deci el poate opera în lumea reală cu minuni. Ele sunt false însă pentru că poartă un mesaj fals. În sine, o minune nu reprezintă ceva, mesajul adus de minune este elementul esențial. Dacă mesajul adus de o minune este că Anticrist este Dumnezeu și trebuie să îi aducem închinare, atunci minunea, deși reală, este falsă. Noi nu credem în Isus pentru că a înviat din morți. Noi credem în Isus deoarece El a înviat din morți după Scripturi și învierea Sa a transmis un mesaj 100% în conformitate cu ce este scris. Deci o caracteristică esențială din portretul lui Anticrist este că va face mari semne și minuni cu care va amăgi întreg pământul. Iată de ce Fiara din Apocalipsa nu se poate limita la Imperiul Roman. Iată de ce alte personaje din istorie ca Hitler, Stalin etc. nu puteau fi Anticristul. Ei nu au operat mari semne și miuni și nu acesta a fost principalul motiv pentru care oamenii i-au adulat. Cred că am adunat suficiente elemente

din portretul lui Anticrist ca el să fie identificabil în istorie și să nu fie confundat cu precursorii săi. Să recapitulăm principalele trăsături ale omului fărădelegii:

- este al 8-lea împărat al unei împărății puternice
- este de fapt unul din primii 7 împărați care suferă o rană de moarte, dar totuși trăiește
- vindecarea/învierea/revenirea Sa uimește întreg pământul care începe să i se închine
- pământul este uimit și de puterea Fiarei
- a doua fiară face mari semne și minuni amăgind întreg pământul să i se închine
- semnele și minunile sunt principalul mijloc de amăgire a locuitorilor pământului
- întreg pământul i se închină și crede o minciună; Anticrist este adulat din convingere, opresiunea există, dar lumea este amăgită în mod real.
- Se înalță mai presus de tot ce este vrednic de închinare sau de ce se numește Dumnezeu
- Intră în Templul lui Dumnezeu declarându-se Dumnezeu
- Se înalță pe sine mai presus de toți dumnezeii și nu recunoaște alți dumnezei
- Rostește vorbe de hulă împotriva lui Dumnezeu și a cortului lui Dumnezeu
- Prigonește pe sfinți
- O parte din Biserică este amăgită și se leapădă de credință
- Impune un sistem opresiv în care cine nu i se închină moare, și cine nu primește semnul numelui său nu poate nici vinde, nici cumpăra
- Domnește o perioadă relativ scurtă (42 de luni)
- În timpul celor 42 de luni Israel este protejat în pustie
- Cei 2 prooroci își depun mărturia lor și lovesc pământul cu mari urgii
- Împărăția Fiarei și întreg pământul sunt lovite de urgii fără precedent în istorie
- La sfârșitul celor 42 de luni cei 2 prooroci sunt omorâți și tot pământul exaltă de bucurie
- Trupurile lor stau moarte 3 zile în piața cetății celei mari, dar apoi înviază și se înalță la cer în văzul vrăjmașilor lor.

- La sfârșitul celor 42 de luni va chema împărății pământului pentru un război final împotriva lui Dumnezeu
- La sfârșitul celor 42 de luni va distruge alături de 10 împărați Babilonul, cetatea cea mare
- Va fi nimicit de a doua venire a lui Hristos

Nici unul din precursorii Anticristului nu s-au apropiat de acest profil. Profilul este unic și va putea fi împlinit doar de o singură persoană din istorie. Împăratul Roman nu putea fi confundat cu Anticristul. El nu opera mari semne și minuni, și nu recunoștea și alți dumnezei oferind libertate religioasă Imperiului Său. El se considera persoană divină, dar era unul din dumnezei. Nu întreg pământul îl urma din convingere. În Imperiul roman erau multe răscoale. Multe popoare aveau lideri și oameni care doreau să se elibereze de jugul roman. Împériul Roman era apoi înconjurat de triburi barbare care atacau Împériul și nu i se închinau Împăratului. Împăratul nu experimentase o înviere sau vindecare miraculoasă care să uimească tot pământul. Și nici nu intrase în Templul lui Dumnezeu (fie fizic, fie spirtual) pentru a Se declara pe Sine Dumnezeu. Oamenii puteau să cumpere sau să vândă fără să poarte numărul numelui lui. Iată de ce nici Pavel, și nici măcar Tesalonicenii nu se gândeau că Împăratul Roman ar fi Anticristul. Da, era posibil ca Împăratul Roman să devină Anticristul, dar aceasta este o altă poveste.

Revenim asupra expresiei: descoperirea omului fărădelegii. El va fi cunoscut de întreaga lume, dar descoperit ca Anticrist doar Bisericii credincioase. Cum îl va recunoaște Biserica? În primul rând va putea observa cum acel om va împlini trăsăturile unice ale portretului lui Anticrist. Alături de semnul împlinirii profețiilor este posibil ca Dumnezeu să opereze și o călăuzire specifică specială în poporul lui Dumnezeu. Cel puțin așa a fost la prima venire. Alături de împlinirea profețiilor, Dumnezeu a intervenit cu călăuziri specifice care anunțau că s-a împlinit vremea:

- Zaharia și Elisabeta sunt înștiințați că al lor copil va pregăti calea lui Mesia
- Ioan Botezătorul este înștiințat că cel peste care coboară porumbelul când va fi botezat în Iordan este Mesia

52. Dumnezeu îi vorbește în mod specific Mariei

53. Dumnezeu îi vorbește în vis lui Iosif

54. Păstorii sunt înștiințați de un înger despre nașterea lui Mesia

55.3 magi din răsărit primesc înștiințarea că un mare împărat se va naște

56. Simeon este înștiințat că nu va muri înainte să Îl vadă pe Mesia pe care îl recunoaște în Templu în persoana copilului Isus

57. Dumnezeu vorbește din ceruri la botezul lui Isus, pe muntele Schimbării la față și după intrarea lui Isus în Ierusalim autentificând identitatea lui Isus

Este posibil ca și la a doua venire alături de împlinirea profețiilor de către Anticrist, Dumnezeu să intervină cu anumite călăuziri specifice speciale care să autentifice că vremea s-a împlinit. Nu îmi aduc aminte un pasaj din Noul Testament care să precizeze explicit această intervenție specială a lui Dumnezeu înainte de a doua venire, dar acest ESTE POSIBIL pe care l-am folosit se sprijină pe următoarele argumente:

- Așa a fost la prima venire a lui Hristos
- Călăuzirea specifică a poporului lui Dumnezeu este ceva permanent valabil atât în Noul Testament, cât și în Vechiul Testament
- În marile momente de cumpănă ale istoriei, Dumnezeu întotdeauna și-a avut pregătiți profeții săi și a intervenit cu semne și înștiințări speciale și suplimentare

Ca și mijloc de înșelare, alături de semnele mincinoase, Pavel adaugă **toate amăgirile nelegiurii** (2:10). Pasajul ne-a vorbit despre omul fărădelegii, apoi despre taina fărădelegii, iar acum despre amăgirile nelegiurii. La ce se referă el când folosește această expresie? Biblia ne învață că păcatul înșeală, amăgește. Păcatul ne seduce, ne promite marea și cu sarea, dar apoi ne aduce moarte, durere și împietrire. Prin esența lui, păcatul înseamnă minciună și înșelăciune, începând din grădina Edenului. Păcatul ne seduce impersionându-ne cu iluzii, profitând de imaginația noastră bogată, oferindu-ne clipe de plăcere intensă. Dar niciodată ce ne promite el nu se adevărește. Clipele de plăcere trec repede, iluziile se spulberă, de realitatea crudă a goliciunii, durerii și complicațiilor aduse în viața noastră de păcat. Păcatul, în numele libertății, ne leagă și ne face robi și dependenți de lucrurile pe care conștiința noastră le urăște de fapt. În numele fericirii noastre, ne infectează cu venin și ne închide în temnița întunecată a consecințelor păcatelor noastre. În numele prosperității noastre, ne devorează sufletul și ne mutilează personalitatea. În numele răscumpărării noastre, ne îndepărtează de singurul Răscumpărător și Dumnezeu al vieții. Fiecare păcat în parte are metoda lui proprie de amăgire a omului. Adulterul are strategia lui, furtul strategia lui etc. Anticrist va folosi **toate** amăgirile nelegiurii. Acest lucru îmi sugerează că va promova un stil

permisiv de viață care permite orice și oricum oricui. Este posibil ca el să ofere omenirii „libertatea” de a trăi în păcat. Oamenii tânjesc să scape de împotrivirea conștiinței. Pentru păcătos conștiința este cel mai mare dușman. Dacă glasul ei ar fi redus la tăcere ce minunat ar fi. Se pare că Anticrist îi va ajuta pe oameni să reducă acest glas la tăcere. Oamenii, dorinici să trăiască liniștiți în păcat, vor primi cu brațele deschise minciunile lui. În acest sens, el va folosi toate amăgirile nelegiurii pentru a le oferi „libertatea de a trăi în orice păcat”. El îi va elibera de limitele stupide, poverile supărătoare, și chinurile neîntemeiate impuse de ideea unui Creator moral și de religiile înșelătoare. Anticristul, omul păcatului, se va declara Dumnezeu, și va oferi libertate totală pentru păcat. Este ceea ce de fapt își dorește omenirea. De mii de ani omul încearcă să își contruiască sisteme de gândire care să îi poată oferi libertatea de a păcătuși în liniște. Fie că este vorba de religiile idolatre din trecut, de evoluționism, de materialism, de relativism, de transformarea iudaismului sau creștinismului într-o religie ieftină a absolvirii de păcat prin ritualuri, se urmărește același lucru: scoaterea Dumnezeului celui viu din conștiință, ameliorarea glasului conștiinței, crearea unui confort psihologic pentru păcătos. Probabil că Anticrist va promova și el o astfel de filosofie care va ajuta pe oameni să își justifice viața imorală. El va fi astfel salvatorul imoralității omenirii. În 2:10-11 se subliniază de trei ori ideea că oamenii îl vor urma pe Anticrist pentru că vor iubi păcatul. Anticrist va folosi TOATE amăgirile păcatului. Oamenii vor rămâne pe calea pierzării pentru că n-au primit dragostea adevărului, și vor crede o minciună pentru că n-au crezut adevărul, ci au găsit plăcere în nelegiuire. Îmi place expresia ***a primi dragostea adevărului***. Adevărul este într-adevăr inconfortabil, căci rostește adevărul despre păcătos și îi cere schimbarea vieții. Dar adevărul este plin de dragoste. Dumnezeu le cere oamenilor să primească dragostea adevărului. Adevărul vine nu să îi umilească, ci să îi răscumpere, să le dea adevărata viață, adevărata libertate, adevărata fericire. Adevărul vine să îi iubească. Oamenii se tem de judecata adevărului. Dar prin Hristos, adevărul nu vine să judece, ci să vindece, să răscumepere, să mântuiască. Oamenii sunt considerați VINOVAȚI pentru că n-au crezut Adevărul. Aceasta înseamnă că adevărul este revelat într-un mod clar, în care să poată fi crezut. Dumnezeu își revelează adevărurile Sale prin creație, conștiință, Scriptură (Romani 1-3). La acestea se adaugă intervențiile Sale în istoria omenirii (potopul, Sodoma și Gomora, distrugerea Ierusalimului, salvarea lui Israel din Egipt etc.) și din viața oamenilor și mărturia Bisericii Sale. Revelația este cât se poate de clară. Ea este ca un felinar în întuneric. Ea strălucește cu putere într-un veac întunecat. Pentru a nu crede adevărul, adevărul trebuie înăbușit, sufocat, omorât cu sânge rece, iar revelația călcată în mod repetat în picioare. Repsingerea adevărului

presupune sfidarea logicii și rațiunii, a propriei conștiințe, a argumentelor fără număr care susțin adevărul, presupune o răstălmăcire voită și stupidă a realității. Motivul este plăcerea găsită în nelegiuire. Omenirea nu respinge adevărul din lipsă de argumente, de probe, dintr-o căutare sinceră. Ea respinge adevărul pentru că iubește păcatul. De aceea vinovăția ei este reală. Lumea este descrisă ca fiind moartă din punct de vedere spiritual, ca trăind în minciună și rătăcire. Dar acestei lumi deja conduse de stăpânitorul acestui veac, Dumnezeu însuși le trimite o lucrare de rătăcire ca să creadă o minciună. Deci este o lucrare de rătăcire deosebită față de rătăcirea care este în lume. Este vorba de o rătăcire și mai mare. Această rătăcire este trimisă de însuși Dumnezeu. Deși ea este operată de cel rău și de Anticrist, ea vine din partea lui Dumnezeu ca o pedeapsă pentru păcătoși. Pedeapsa pentru cel ce alege rătăcirea este o rătăcire și mai mare. Pedeapsa pentru cel ce alege păcatul este o cufundare și mai mare în păcat care sporește pedeapsa eternă de care va avea parte. Mă înfioară faptul că rătăcirea va fi trimisă de însuși Dumnezeu. Căci dacă Dumnezeu este împotriva ta, cine va mai fi alături de tine? Este clar că oamenii nu se vor putea opune acestei rătăcirii. Ea vine ca o pedeapsă din partea Creatorului. Deci dacă este vorba de un duh de rătăcire, nu este nevoie ca minciuna lui Anticrist să fie una foarte subtilă. Poate fi ceva pe față, evident, dar totuși oamenii îl vor urma. Poate fi un război pe față împotriva Creatorului, și el să rostească în fața tuturor vorbe de hule nemaiauzite la adresa lui Dumnezeu. Cu toate acestea, oamenii îl vor urma, căci va fi un duh de rătăcire, va fi ceva la nivel spiritual. Puterea seducției se va sprijini pe doi piloni principali: semnele și minunile mincinoase, și plăcerea păcatului. Pavel nu ne vorbește de ceva subtil, ci mai degrabă de ceva pe față, în văzul lumii. Cartea Apocalipsa subliniază și ea că Fiara , deși luptă împotriva lui Dumnezeu, este de fapt o unealtă în mâna Creatorului. Dumnezeu este cel care îngăduie ridicarea Fiarei. El oferă Fiarei putere și autoritate asupra pământului. Știm din Romani 13 că orice stăpânire vine de la Dumnezeu, deci și stăpânirea Fiarei. În apoc.17:17 avem un verset foarte clar în acest sens:

iv) Căci Dumnezeu le-a pus pe inimă să-I aducă la îndeplinire planul Lui: să se învoiască pe deplin și să dea stăpânirea lor împăratească până se vor îndeplini cuvintele lui Dumnezeu (17:17).

În mod paradoxal, omul fărădelegii, potrivnicul lui Dumnezeu se ridică în istorie prin voia lui Dumnezeu pentru a împlini planul lui Dumnezeu. Ne aducem aminte din Daniel cap.7 că toate fiarele, inclusiv Fiara a patra se ridică din mare după ce vânturile cerurilor izbucnesc în marea cea mare. Fiarelor li se dă stăpânire și putere până la un anumit ceas. Anticristul este deci o unealtă în mâna lui Dumnezeu pentru a-i împlini

planul? Dar în ce constă planul Lui și cum potrivit este cel care îl împlinește? Din 2 Tes. cap.2 reiese clar că Anticristul este unealta lui Dumnezeu pentru a pedepsi o lume care îl urăște. Drept pedeapsă pentru respingerea adevărului lumea se alipește prin Anticrist de o lucrare de rătăcire care o face și mai vinovată, o cufundă și mai mult în păcat și îi sporește pedeapsa eternă din iazul de foc. În mod similar, Anticristul devine o unealtă pentru pedepsirea acelei părți din Biserica Domnului, care trăiește în dualitate și este infidelă. Odată cu lumea va fi amăgită și o parte din Biserica Domnului. Anticristul este și o unealtă pentru testarea, purificarea și proslăvirea Bisericii prin jertfă. Biserica va fi testată, purificată și dusă la slavă prin suferințele prin care va trece. Orice victorie are în spate o jertfă. Se pare că victoria finală a ducerii Evangheliei până la marginile pământului, a întoarcerii poporului Israel la Hristos și a revenirii Domnului va fi posibilă în urma jertfei finale aduse de Biserica lui Hristos. Victoria primei veniri a fost posibilă prin jertfa lui Hristos. Victoria celei de-a doua veniri devine posibilă prin jertfa Bisericii. Și nu în ultimul rând Anticrist va împlini profețiile din Scriptură dovedind încă odată autenticitatea acesteia. Deci cu atât mai mult nu trebuie să ne temem de Anticrist și lucrarea sa de vreme ce el este o unealtă în mâna Bunului creator care orchestrează toate lucrurile spre binele poporului Său.

2 Tesaloniceni cap. 2:13-3:18

Capitolul 3 se adresează în principal problemei cauzate de cei care trăiau în neorânduială. Totuși prima parte a capitolului are o tematică diferită. De fapt, pasajul 2:13-3:5 pare a fi de sine stătător și de a fi dedicat certitudinii mântuirii în Hristos. La fel ca în prima epistolă, tesalonicenii aveau nevoie din nou de confirmare în ce privește

mântuirea desăvârșită și sigură care este în Isus Hristos. În prima epistolă se întristau pentru cei care au adormit în Domnul, iar acum fuseseră derutați de teoria că ziua Domnului a și venit chiar. Dacă ziua Domnului venise deja iar ei nu fuseseră răpiți la cer, concluzia firească era că Dumnezeu i-a abandonat și acum sunt sub pedeapsa Lui. După ce în 1:1-12 le explică dreptatea lui Dumnezeu manifestată prin propria lor prigoană pentru Hristos, iar în 2:1-12 le argumentează de ce ziua Domnului nu venise deja, în 2:13-3:6, Pavel îi încredințează cu privire la certitudinea mântuirii care este în Isus Hristos.

Ultima parte a capitolului 2 (2:13-17) reprezintă cuvinte de mângâiere și încurajare pentru tesaloniceni. În contrast cu lumea care va fi amăgită de minciuna Anticristului, tesalonicenii au fost de la început aleși pentru MÂNTUIRE. La fel ca în 1 Tesaloniceni, Pavel insistă pe certitudinea mântuirii pentru creștinii care trăiesc în veghere. Cu alte cuvinte, indiferent de cât de mare va fi atacul lui Anticrist împotriva Bisericii, creștinii nu trebuie să se teamă, Cel care i-a ales de la început pentru mântuire, îi va întări până la sfârșit. De la început, de când? Probabil Pavel se referă la momentul convertirii și nu la o alegere de dinainte de a fi lumea. Mântuirea este însă definită ca un proces. Ea nu este determinată doar de o alegere inițială a credinței ci este un proces continuu în sfințirea Duhului și credința adevărului. Pavel reflectă același echilibru ca în 1 Tesaloniceni. El le oferă certitudinea mântuirii și a ducerii până la capăt a credinței, dar într-un mod responsabil. Această garanție este doar pentru creștinul care se află în veghere, care trăiește zilnic în credința adevărului și sfințirea Duhului. Dumnezeu nu i-a rânduit la mânie, ci ca să capete slava Domnului nostru Isus Hristos. Pavel știe că mântuirea nu poate fi separată de proslăvire. Noi nu doar vom fi primiți în Împărăția Lui, dar vom intra ca și unică mireasă a lui Hristos, părtași ai slavei lui Hristos. Promisiunea este amețitoare: să căpătăm slava Domnului Isus Hristos.

Slava e a Lui și El o merită! Dar noi o primim în dar dacă suferim împreună cu El. Dar la fel cum alegerea pentru mântuire este în sfințirea Duhului și credința adevărului, la fel și căpătarea slavei este prin Evanghelia vestită de apostoli. De aceea se impune imperativul din 2:15: „rămâneți tari și țineți învățăturile pe care le-ați primit!” La fel cum au rămas tari în fața prigoanelor, trebuie să rămână tari și în fața învățăturilor false. Este interesant faptul că Pavel nu menționează deloc faptul că Anticrist îi va prigoni pe creștini. El insistă pe proclamarea sa ca Dumnezeu și pe lucrarea de amăgire pe care o va exercita asupra omenirii. Oare de ce? Pavel nu își propune să realizeze un tablou exhaustiv a lucrării lui Anticrist, ci insistă pe acele elemente pe care tesalonicenii aveau

nevoie să și le reamintească. Ei erau deja în mijlocul prigoanei; deci prigonirea sfinților nu era un element care să îi ajute să conștientizeze că Anticrist încă nu a venit. Însă celelalte elemente (intrarea în Templul lui Dumnezeu și semnele mari operate prin puterea Satanei) îi ajutau să priceapă că Anticristul încă nu s-a descoperit în istorie. Pe de altă parte tesalonicenii rămăseseră statornici în prigoană. Lucrarea de prigonire operată de Anticrist nu reprezenta o amenințare așa de mare. Însă ei nu rămăseseră la fel de tari în teologie. Un semn fals (o scrisoare care pretindea că vine de la Pavel) le-a produs o teribilă tulburare. În mod evident, lucrarea de amăgire și semnele mincinoase ale lui Anticrist reprezentau o reală amenințare pentru ei. Pavel insistă deci pe acest aspect. Nu trebuia ca ei să subestimeze războiul spiritual și să se mire că cel rău opera cu falsuri. Acesta reprezenta doar începutul. Când va intra Anticrist, va ploua cu semne și minuni mincinoase.

În 2:15 Pavel invocă alegerea lor pentru ca apoi în 2:16-17 să invoce intervenția harului lui Dumnezeu. Pavel își încheie atât cap.1 cât și cap.2 pe lucrarea harului din inimile tesalonicenilor. Alegerea lor era posibilă datorită harului lui Dumnezeu și fără harul lui Dumnezeu nu însemna nimic. Pavel îi responsabilizează să fie credincioși dar nu îi face dependenți de propria putere ci de puterea harului lui Dumnezeu. Dumnezeu era de partea lor. Dumnezeu i-a iubit și le-a dat prin harul Său o mângâiere eternă și o bună nădejde. Scrisoarea care anunța că ziua Domnului a și venit chiar, i-a indus în eroare pe tesaloniceni și i-au făcut să pună la îndoială certitudinea mântuirii în Isus Hristos. Pavel din această pricină insistă pe mângâierea eternă și buna nădejde dată de Tatăl care i-a iubit în Fiul Său. Nădejdea mântuirii eterne și bucuria proslăvirii viitoare sunt esențiale pentru viața credinciosului. Ele au sens dacă există certitudine, temeinicie pentru acestea. Însuși Dumnezeu le-a dat prin Fiul Său această bună nădejde. Trebuia ca tesalonicenii să rămână statornici în ea și să nu se tulbure în fața învățăturilor străine care strecurau îndoiala.

În 3:1-2 Pavel îi îndeamnă să se roage pentru el. Ei sunt chemați să poarte bătăliile Domnului. Această chemare autentică din nou statutul lor în Hristos. Pavel nu i-ar fi chemat la luptă dacă nu ar fi fost încredințat de poziția lor în Hristos. Pavel, marele luptător al credinței, le cere ajutorul în rugăciune. Modul în care la ei Cuvântul Domnului este răspândit și proslăvit, este un reper pentru apostol. Sublinierea roadelor credinței lor este de ajutor pentru ei să înțeleagă că se află pe drumul cel bun. În contextul prigoanei, ei nu s-au izolat de lume. Ei nu s-au închis ca într-o cetate așa cum

pare a fi cazul Bisericii din Efes judecată de Hristos în Apoc.2. Tesalonicenii au continuat să fie vestitori ai Cuvântului și martori activi ai lui Hristos. Ei nu s-au lăsat intimidati de prigoniri și nu și-au lepădat mandatul preoției. Pavel își dorește ca și unde se afla el atunci, Cuvântul Domnului să fie proslăvit ca în Tesalonic. Pavel știe că deschiderea porților pentru Cuvânt are în spate o intensă luptă pe genunchi. Porțile pentru Cuvânt nu se deschid pur și simplu. În mijlocul unui intens război spiritual împotriva vestirii Evangheliei este nevoie de multă rugăciune pentru îndepărtarea zidurilor vrăjmașului. Pavel cunoaște aceste legități și cere sprijin în rugăciune. În mod cert el și echipa lui misionară se rugau cu ardoare pentru același lucru. Cu toate acestea, el cere și sprijinul fraților din Tesalonic. În războiul spiritual nici o rugăciune nu este în plus și orice rugă este binevenită. Este loc pentru toate rugăciunile și fiecare rugă își are rolul și contribuția ei. Pavel cere și să fie izbăviți de oamenii nechibzuiți și răi. Apostolul nu s-a dat niciodată înapoi dinaintea prigoanei. El nu îi îndeamnă pe tesaloniceni să scrie scrisori către autorități pentru a înceta prigoana. Dar el îi îndeamnă să se roage ca să fie izbăvit de proprii prigonitori. El acceptă cu bucurie suferința din partea prigonitorilor dar se roagă să fie izbăvit din mâinile lor pentru a putea vesti Cuvântul Domnului. Este un echilibru fantastic între acceptare și luptă pentru eliberare. Izbăvirea vine prin puterea pe care Dumnezeu ne-o dă în încercare, dar de multe ori izbăvirea vine și prin eliberarea din strânsoarea încercării. În cele din urmă, majoritatea încercărilor sunt limitate în timp, și chiar cele pe termen foarte lung nu exercită aceeași presiune în fiecare zi. În cele din urmă când privim spre trecutul umblării noastre cu Domnul nu laudăm doar puterea Lui care ne-a dat răbdare în mijlocul cuptorului de foc dar și mila și puterea Sa care ne-a scos din cuptor. El a pus capăt diverselor atacuri ale celui rău și noi am putut să ne tragem răsuflarea sau să ne vindecăm rănilor în vremurile mai liniștite și mai lipsite de încercări. Ce ar fi fost dacă strânsorile trecutului (care acum sunt doar niște simple amintiri, dar atunci înseamnă o luptă epuizantă pe viață și pe moarte) ar fi continuat la nesfârșit? Domnul în bunătatea Lui pune capăt diverselor atacuri ale celui rău și astfel ne putem continua viața, slujirea și creșterea. Pavel este gata să accepte încercările dar cere și izbăvirea din ele. El este gata să accepte doar durerea care vine din partea Domnului, dar nimic în plus. De aceea el cere izbăvire din fața potrivnicilor și libertatea de care are nevoie să vestească Cuvântul. Observăm că el nu cere izbăvirea doar pentru un confort personal sau ca să își poată împlini în liniște propriile planuri pământești; el cere izbăvirea pentru a putea vesti Cuvântul Domnului. În mod cert Pavel slujea Domnului și nu planurilor inimii lui. Dar noi oare cui slujim? Sau de ce cerem izbăvirea? Pentru a

continua o viață liniștită centrată pe planurile noastre efemere sau pentru a-L sluji pe Domnul în planurile Lui?

În 3:3 Pavel îi asigură de credincioșia lui Dumnezeu. Prigonitorii nu sunt de fapt vrăjmași, ci cel rău, cel din spatele prigonitorilor. El este cel care lucrează prin prigonitori, scrisori false și alte ispite și împrejurări pentru a ne distruge credința și a ne despărți de Hristos. Cel ce ne păzește însă este Însuși Dumnezeu. Protecția noastră spirituală pornește întotdeauna cu Dumnezeu Însuși: cu puterea și credincioșia Lui. El poate, El vrea, El ne-a promis protecție și El va fi credincios să împlinească ce a promis. Protecția Sa este desăvârșită și eclipsează orice atac al celui rău. Tesalonicenii erau încă firavi și Pavel tocmai le-a vorbit de cel mai crunt atac asupra Bisericii, acela orchestrat de cel rău prin Anticrist însuși. Pavel se putea întreba: dacă tesalonicenii au fost așa de derutați de o scrisoare falsă oare cum vor reacționa ei în fața semnelor și minunilor lui Anticrist? Dar Pavel nu disperă pentru tesaloniceni. El se încrede în protecția lui Dumnezeu. Dumnezeu îi va proteja pe tesaloniceni și de cel mai cumplit atac din istorie: “El vă va întări și vă va păzi de cel rău.” Aceasta este o mare încurajare pentru noi. Dacă era speranță și certitudine pentru tesaloniceni, atunci este și pentru noi. Domnul ne va întări și pe noi. Pavel nu vrea ca prin descrierea atacului final să ne temem. Să ne pierdem bucuria mântuirii și să nu mai putem dormi noaptea. Dacă sunt în nevegehre, atunci trebuie să ne temem și să nu mai putem dormi noaptea. Dar dacă umblăm în însuși Hristos, putem fi pe deplin încredințați de faptul că vom birui orice atac al celui rău. Cel ce este în noi este mai puternic de cel ce este în lume.

Pavel pornește de la credincioșia lui Dumnezeu, dar nu uită să sublinieze și importanța credincioșiei noastre. În v.4 el își prezintă încrederea că tesalonicenii fac și **VOR FACE** ce le poruncea el. Deci rândurile lui Pavel aveau caracter de poruncă. Ele izvorau din Dumnezeu care le poruncea calea pe care trebuia să o urmeze. Pavel le poruncise să rămână tari și să țină învățăturile primite inițial de la el (2:15). Aceasta era o condiție esențială ca să poată beneficia de protecția lui Dumnezeu. Ei erau chemați să conlucreze cu Cel ce îi proteja în fața atacurilor celui rău. Pavel își afirmă încrederea **în Domnul** că ei fac și vor face ce trebuie. Este o expresie foarte interesantă. Deși încrederea este cu privire la ce vor face tesalonicenii, încrederea nu este în tesaloniceni, ci în Domnul. Cel ce lucra în tesaloniceni era Domnul. Pavel avea informații care îi arătau clar creșterea în credință și dragoste a tesalonicenilor (1:3-4). Apostolul știa că cel ce se află în acest proces al creșterii poate greși, poate fi derutat, dar în cele din urmă va

fi luminat și ajutat de Cel care a promis protecție celui care este în veghere, adică în creștere. Tesalonicenii erau derutați de acea scrisoare falsă. Pavel știa însă că au fost luați prin surprindere și că deruta lor nu se datorează unei trăiri în păcat sau unei decizii de a renunța la Domnul. Ei îl iubeau sincer pe Domnul și pe slujitorul Său, Pavel. Cel rău a încercat să se folosească tocmai de aceste lucruri pentru a le tulbura credința. Domnul a îngăduit atacul acesta. În cele din urmă atacul avea să le sporească vigilența spirituală și să le ascute discernământul spiritual. Domnul știa că inițial vor fi derutați. Teoretic, ar fi putut să se țină cu tărie de învățăturile primite inițial de la Pavel. Dar fiind un atac nou și ei fiind încă la început în credință, era previzibil că vor fi derutați. Pavel este îngăduitor cu ei și nu îi mustră pentru că s-au lăsat tulburați. În Galateni însă el folosește cu totul alt ton. Galatenii nu erau în primii ani de credință ca tesalonicenii, iar elementul pus la îndoială era însăși harul mântuirii. Acolo, Pavel mustră cu foc și subliniază clar pericolul căderii din har. Nu era însă și cazul tesalonicenilor, deja tulburați și speriați. Pavel alege să îi mângâie pe tesaloniceni și nu să îi mustre. Ba mai mult, el nu insistă pe pericolul căderii din har, ci pe protecția lui Dumnezeu și încredințarea că ei vor face ce este bine. Este minunat că Pavel poate fi încredințat atât de alegerea prezentă cât și de alegerea viitoare (cel puțin din viitorul apropiat) al tesalonicenilor. Pavel poate avea această încredințare în Domnul, și pe baza promisiunilor Domnului. El putea fi sigur că tesalonicenii vor lua testul prezent și vor asculta de cuvintele lui. În cele din urmă ei s-au lăsat derutați tot din dorința de a asculta de Pavel și de a fi plăcuți lui Dumnezeu. Atenție! Cel rău poate să se folosească de însăși disponibilitatea noastră de a face voia lui Dumnezeu; el poate simula și să ne spună: „aceasta e voia lui Dumnezeu!” și să ne îndrepte spre ceva rău. Cei ce îl iubesc sincer pe Domnul, deși este foarte posibil să cadă în capcană în prima fază, în mod cert vor face alegerea bună când Domnul le va lămuri că nu El, ci cel rău, era în spatele îndemnurilor primite. Astfel, Pavel știa că tesalonicenii vor face alegerea bună. El nu dorea ca aceștia să se învinovățească sau să se întristeze prea mult pentru că s-au lăsat tulburați de simulările celui rău. Pavel îi mângâie, îi încurajează și le explică optimismul lui cu privire la viitorul lor spiritual. Îngăduința lui Pavel oglindește îngăduința lui Dumnezeu. Cel neprihănit cade de 7 ori dar tot de atâtea ori se ridică. Cel ce cade, este, da, cel neprihănit, cel ce îl iubește sincer pe Domnul. În complexitatea războiului spiritual, în diversitatea și subtilitatea atacurilor celui rău, în contextul slăbiciunilor pe care le purtăm în noi, a faptului că nu păstrăm mereu aceeași vigilență spirituală și că suntem predispuși spre alegeri greșite, cei care Îl iubim sincer pe Domnul vom face greșeli. Dar vom reveni la Domnul de îndată ce Domnul ne va trezi, la fel cum i-a trezit pe

tesaloniceni prin scrisoarea lui Pavel. Domnul ne va ierta și va fi îngăduitor cu greșelile noastre. El va dori să revenim repede la El, și fără să minimalizăm gravitatea greșelilor noastre, să experimentăm bucuria iertării fără să ne lăsăm tulburați de întristare și autoînvinovățire excesivă. Lăsându-ne să preoțim pe acest pământ, Domnul Își asumă responsabilitatea și pentru greșelile pe care le vom mai face. El Își asumă iertarea lor. Oare nu în fiecare zi sângele lui Isus Hristos îndepărtează praful fărădelegii care se depune peste picioarele noastre? Domnul care ne dă zile pe acest pământ, în bunătatea și generozitatea Lui, își asumă cu credincioșie curățirea permanentă față de păcat (vezi 1 Ioan cap.1). Aceasta nu înseamnă că ne putem complăce în păcat. Scriptura ne îndeamnă să ne luptăm până la sânge împotriva păcatului. Aici este înțelepciunea. Există extrema celui care se complăce și nu mai luptă până la sânge. Este și extrema celui care se luptă până la sânge dar fiecare cădere este o tragedie. Domnul vrea să ne luptăm până la sânge dar să acceptăm totuși că vor mai fi căderi și că mereu va fi prezentă în purtarea noastră stângăcia care nu poate satisface înălțimea standardelor sfințeniei Creatorului. Chiar și cel ce luptă până la sânge, va face greșeli, va avea ezistări, și nu se va putea ridica la înălțimea standardelor. Unde este, deci, echilibrul? Echilibrul este dat de o luptă permanentă până la sânge împotriva păcatului însoțită însă de acceptarea faptului că venim din iad, că suntem într-un proces continuu de creștere, vindecare, curățire, că vom mai face greșeli și alegeri greșite, și că tragedia nu este niciodată căderea, ci nepocăința și complacerea în păcat. Domnul va rămâne același până la sfârșitul alergării. Va fi îngăduitor și gata să ne ierte. El nu ne va spune niciodată: asta a fost prea de tot după atâția ani de har! Harul va fi mereu disponibil pentru cel care revine din cădere cu dorința sinceră să nu mai păcătuiască. Harul nu va fi epuizat niciodată. În același timp este adevărat că responsabilitatea și gravitatea greșelilor va crește odată cu creșterea noastră spirituală. Domnul investește în noi și ne dă mult de-a lungul anilor. Deci ne va cere mult. Pentru aceeași greșală, pedeapsa poate fi mult mai aspră după 10 ani de credință, decât la început. Harul și iertarea sunt aceleași, disciplinarea însă se poate schimba. În cartea Levitic învățăm următorul adevăr: cu cât suntem mai aproape de Domnul, cu atât focul sfințeniei Lui se aprinde mai repede atunci când păcătuim. A fi mai aproape de Domnul, înseamnă o chemare și mai mare spre sfințire, și nicidecum o slăbire a luptei. Este o reală provocare să păstrezi în minte simultan cele două adevăruri:

- a) Trebuie să lupt până la sânge împotriva păcatului.

- b) Trebuie să accept că voi mai păcătui și Domnul va fi mereu plin de har și gata să ierte de îndată.

Noi suntem predispuși spre extreme. Dacă alegem doar varianta a), atunci când vom fi în situația de a păcătui, ne vom învinovăți și întrista mai mult decât trebuie. Dacă alegem doar varianta b) atunci când vom fi în situația de a fi ispitiți, vom avea tendința să nu luptăm până la sânge împotriva păcatului. Domnul vrea să alegem a) și b) simultan. Doar așa vom putea urma sfințenia fără să ne pierdem bucuria iertării și mântuirii.

La fel, este o provocare să ne alipim simultan de următoarele două adevăruri:

- a) Cu cât trec anii de credință, cu cât creștem în El, așteptările Domnului cresc (cui i se oferă mult, i se cere mult), focul sfințeniei Sale se aprinde mai repede, și disciplinarea este mai severă în caz de neascultare.
- b) Harul lui Dumnezeu va rămâne același până la sfârșitul credinței noastre. El va fi mereu gata să ne ierte și să ne primească înapoi, chiar dacă este a 7-a oară când păcătui.

Alipirea simultană de variantele a) și b) este esențială pentru echilibrul vieții spirituale. Observăm grija lui Pavel pentru creionarea echilibrului, și prevenirea alegerii extremelor față de care suntem atât de predispuși. Pavel le arată că au greșit, dar îi încurajează și îi mângâie pentru a preveni căderea lor în autoînvinovățire. El îi asigură de credincioșia lui Dumnezeu și certitudinea mântuirii, dar o leagă de propriile lor alegeri de a rămâne în veghere. Apoi, leagă această veghere de harul lui Dumnezeu și lucrarea lui Hristos în ei. El nu vrea ca prin sublinierea protecției divine să diminueze responsabilitatea alegerii lor, dar nici prin sublinierea responsabilității lor să eclipseze harul și să supradimensioneze partea umană. Dumnezeu este măreț și complexitatea Sa este de nepătruns! Relaționarea cu acest Domn măreț este la fel de complexă! Multe curente teologice se nasc din tendința noastră de a simplifica pe Dumnezeu și trăirea creștină. Dumnezeu și trăirea creștină abundă de paradoxuri. Simplificarea paradoxurilor este de fapt încercarea de simplificare a lui Dumnezeu:

- Cum este posibil ca harul 100% al mântuirii să coexiste cu o alegere liberă a omului? Pentru a nu eclipsa harul deci propunem teoria predestinării celor mântuiți.
- Cum este posibil ca dreptatea 100% a lui Dumnezeu să coexiste cu realitatea nașterii omului mort în păcat? Pentru a nu se eclipsa dreptatea lui Dumnezeu, se propun

teorii care susțin alegerea omului în adam sau în duh înainte de a se naște; sau faptul că el de fapt nu se naște mort în păcat, ci cu posibilitatea reală de a nu păcătui până la sfârșitul vieții.

◦ Cum este posibil ca siguranța mântuirii 100% să coexiste cu posibilitatea reală a căderii din har? De aici teoria ca nu există posibilitatea căderii.

◦ Cum este posibil ca siguranța mântuirii 100% să coexiste cu tendința noastră de a ne complăce în păcat? Sau cum este posibil ca siguranța mântuirii 100% să poată genera păstarea unei motivații vii pentru sfințire? De aici teoria că se poate cădea din har oricum și oricând!

E foarte dificil într-adevăr să înțelegem cum partea umană și partea divină conlucrează fără a se umbri una pe alta. E normal să fie dificil. Dacă e dificil pentru noi să înțelegem această ecuație, oare este o soluție să o simplificăm? Atenție la simplificări și la teoriile care s-au născut din simplificări sau din reacție. De obicei reacția în fața unei extreme ne duce în altă extremă. Poziționarea într-o extremă ne oferă un confort și o siguranță care se naște din simplificarea lucrurilor. Scăpăm de paradoxuri, contrarii, de complexitatea lucrurilor care refuză să ne ofere rețeta salvatoare. Dar simplificarea lucrurilor în mintea noastră nu înseamnă și simplificarea realității. Realitatea va rămâne la fel de complexă, iar noi vom suferi enorm, vom face erori imense, și vom fi ridicoli în fața provocărilor vieții.

Deci Pavel, când creionează tabloul siguranței mântuirii pornește de la credințioșia lui Dumnezeu, ajunge la responsabilitatea lor de a rămâne în veghere și apoi subliniază că Domnul este cel care le poate îndrepta inimile spre dragostea lui Dumnezeu, pentru ca ei să își poată împlini partea lor. Resursele pentru credințioșia lor se ascund în dragostea lui Dumnezeu și răbdarea lui Isus Hristos. Ținta poruncii este dragostea: iubirea fraților și a semenilor. Doar cunoașterea dragostei lui Dumnezeu ne poate împuternici să iubim cu adevărat. Dar pentru a iubi până la capăt avem nevoie de răbdare. Avem nevoie de răbdare cu noi înșine, cu ceilalți, și față de încercările care persistă în timp. Prigonirile care începuseră în Tesalonic continuau. Trecuseră poate aproape 2 ani de prigoană. Nu era ușor. Aveau nevoie de răbdare. Dar ce îi putea motiva să rabde mai mult decât însăși răbdarea lui Hristos? Cunoașterea răbdării lui Hristos este o resursă absolut minunată. Hristos are răbdare cu fiecare credincios, dar și cu fiecare necredincios. Însă apogeul răbdării sale este atins în viața lui pământească după întrupare. A răbdat o lume decăzută, a răbdat toate ispitele la care a fost supus, a fost

răbdător cu ucenicii și cu toți oamenii din jurul lui, a răbdat ocară și ura oamenilor și a răbdat suferința eternă de pe cruce. Hristos este eroul răbdării. Răbdarea Sa a fost pentru noi, de dragul nostru. Deci cu atât mai mult și noi trebuie să avem răbdare. Răbdarea este o trăsătură cheie a biruinței. Avraam este laudat că a așteptat cu răbdare împlinirea făgăduințelor (vezi Evrei 6), iar Mântuitorul accentuează în Matei 24 că va fi mântuit cel care va răbda *până la sfârșit*. Testele cele mai mari sunt cele care persistă în timp. Și atunci trebuie să ai răbdare, să nu cedezi presiunii. Să aștepti sfârșitul poveștii. Să aștepti cu speranță izbăvirea. Domnul va pune capăt presiunii și va aduce lumina și slava Sa. Și acest lucru nu are în vedere doar izbăvirea finală; ci fiecare izbăvire din încercările pământești, este o degustare, anticipare și garanție a izbăvirii finale. În Scriptură ne sunt relatate mai multe erori ale oamenilor credinței chiar pentru că și-au pierdut răbdarea. Avraam și-a pierdut răbdarea în așteptarea unui fiu și a ascultat de sfatul Sarei și a făcut un copil cu Agar. David și-a pierdut răbdarea să aștepte în țara promisă împlinirea promisiunii lui Dumnezeu că va ajunge împărat și a fugit în ținta Filistenilor. Ezechia și-a pierdut răbdarea în așteptarea izbăvirii atunci când asirienii se apropiau și a cedat pe ultima sută de metri. Moise și-a pierdut răbdarea în urma nemulțumirilor nenumărate ale poporului și nu l-a reprezentat pe Domnul în fața noii generații, și nu a mai intrat în țara promisă. Saul și-a pierdut răbdarea așteptându-l pe Samuel, și a adus el jertfa. Poporul din pustie a uitat repede minunile Domnului și nu au așteptat împlinirea planurilor Lui. Cel mai trist este când oamenii lui Dumnezeu își pierd răbdarea pe ultima sută de metri. În cele din urmă, de ce să renunți dacă ai răbdat atât de mult până acum? De ce să renunți, când poate că izbăvirea este atât de aproape? Poate că mai este răbdat doar o zi! De ce să strici totul acum la final? Soluția este să îți ațintești privirile spre răbdarea lui Hristos și să spui: voi răbda și astăzi! Și a doua o zi o iei de la capăt, și tot așa.

- Dorim însă ca fiecare din voi să arate aceeași râvnă ca să păstreze până la sfârșit o deplină nădejde, așa încât să nu vă leneviți, ci să călcați pe urmele celor ce, prin credință și răbdare, moștenesc făgăduințele. (Evrei 6:11-12)
- Frații mei, luați ca pildă de suferință și răbdare pe proorocii care au vorbit în Numele Domnului. Iată, noi numim fericiți pe cei care au răbdat. Ați auzit vorbindu-se despre răbdarea lui Iov și ați văzut ce sfârșit i-a dat Domnul, și cum Domnul este plin de milă și de îndurare. (Iacov 5:10-11)

De multe ori eroismul credinței nu înseamnă fapte extraordinare și decizii mari, ci pur și simplu alegerea de a aștepta în tăcere. Oare ce poate fi atât de măreț în alegerea de

aștepta și răbda? Da, măreția credinței se ascunde mai degrabă în răbdare decât în mutarea munților în urma unei alegeri singulare a credinței. Răbdarea presupune o alegere permanentă a credinței, înseamnă să reziziți picăturii chinezești care îți șoptește necurmat: renunță! renunță!

Începând cu v.6 Pavel abordează problema trăirii în neorânduială. În principiu, pasajul este simplu și clar. Câțiva dintre tesalonicenii trăiau în neorânduială. Pavel afirmă că acest lucru nu este după voia lui Dumnezeu. Le aduce aminte de propria sa pildă și îi îndeamnă să întrerupă orice legătură cu frații care se țin de nimicuri. Sunt totuși câteva întrebări importante:

- De ce aveau tesalonicenii înclinația spre neorânduială?
- Nu este cam radicală soluția: să nu aveți nici un fel de legături cu aceștia?
- Care ar fi alte forme ale stării de neorânduială pe care le putem observa astăzi?
- Cum se aplică astăzi soluția radicală menționată mai sus?
- De ce a orchestrat Duhul Sfânt ca în epistola care afirmă explicit venirea lui Anticrist, capitolul despre Anticrist să fie urmat de mustarea celor ce trăiesc în neorânduială?
- Ce rol are cap.3b în construirea mesajului epistolei ca întreg?

Tesalonicenii se pare că aveau o înclinație spre neorânduială înainte de a veni Pavel la ei. Nu știm exact ce învățături circulau atunci prin Tesalonic. Sunt comentarii care sugerează că Tesalonicul în general, era foarte preocupat de problema sfârșitul lumii, și circulau mai multe teorii cu privire la acest eveniment. Așa s-ar explica de ce Pavel a insistat așa de mult pe venirea Domnului și de ce într-o ședere așa de scurtă, le-a oferit multe detalii despre Anticrist și lucrarea acestuia. Este posibil ca Pavel, cel ce era expert în a se face grec grecului și iudeu iudeului, să fi folosit cu înțelepciune preocuparea lor pentru teoriile sfârșitului pentru a le vesti Evanghelia. Aceste preocupări ar fi putut genera printre cetățenii Tesalonicului o anumă pasivitate socială. Venirea sfârșitului lumii nu te motivează să te implici prea mult într-o societate care oricum va

dispărea. Afirmația din v. 10 a fost rostită LĂMURIT când Pavel era în Tesalonic. Deci în acel timp scurt de ședere Pavel deja insistase pe învățăturile din cap.3. Acest fapt ne sugerează că erau anumite curente în Tesalonic înainte de venirea lui Pavel care încurajau trăirea în neorânduială. Biserica dă naștere într-o cetate unui fenomen religios complex. Biserica este ținta războiului spiritual. Cel rău își va trimite slujitorii lui către Biserică. Foarte multe curente bizare și filosofii păgâne au încercat să facă o casă bună cu creștinismul. Mulți învățători falși au venit în Biserică și au folosit argumente din Biblie pentru a susține propria lor învățătură păgână. În jurul creștinismului s-au născut numeroase grupări religioase, dintre care multe bizare, imorale și antisociale. Unii credincioși s-au lăsat seduși de aceste grupări, dar lucrul și mai grav este că lumea a asociazat creștinismul cu aceste grupări. Cel rău a lovit eficient. Oamenii au tendința să simplifice realitatea și să o așeze în borcanele. Astfel, era dificil pentru oameni să facă distincția între creștinism și diferitele grupări eretice ce au pervertit învățăturile creștine. Cei care credeau în Hristos erau considerați creștini, chiar dacă unii nu credeau în întruparea sau dumnezeirea lui Isus, chiar dacă unii promovau promiscuitatea sexuală sau lenea și neimplicarea socială. Pavel știe că funcția Bisericii este să fie un martor al lui Hristos. De aceea este extrem de atent la mesajul și mărturia Bisericii către lume. Acesta ar fi un prim motiv care ar justifica soluția paulinică pentru disciplinarea celor ce trăiesc în neorânduială: „să nu aveți nici un fel de legături cu ei.” Era imperios necesar ca ei, creștinii, să se delimiteze CLAR de cei care perverteau creștinismul pentru a putea păstra o mărturie curată în lume.

Pavel aduce ca argument propriul exemplu și propria învățătură. De fapt, este singurul argument pe care îl aduce, și anume argumentul apostolic. El nu dezvoltă aici teologia muncii, ci doar afirmă cât se poate de clar că învățătura apostolică exprimată atât în vorbe cât și în fapte poruncește ca fiecare credincios să muncească în liniște pentru a-și câștiga pâinea. Am comentat în 1 Tesaloniceni de ce Pavel a ales să nu se folosească de dreptul său în Evanghelie. În 3:9 este subliniată și intenția lui Pavel de a fi o pildă pentru credincioșii din Tesalonic. În Tesalonic, din pricina unei înclinații spre neorânduială, Pavel cu atât mai mult a ales să muncească pentru a se întreține. Tesalonicenii aveau nevoie de modelul lui. Dacă Pavel, care avea dreptul să trăiască din Evanghelie, renunță la acest drept pentru a se întreține muncind cu mâinile lui, cu atât mai mult trebuia ca tesalonicenii să își mănânce pâinea lucrând în liniște. Pavel nu se lasă intimidat de tactica celui rău de a se folosi de autoritatea sa apostolică pentru a-i deruta pe tesaloniceni prin scrisori false. Pavel nu renunță la autoritatea sa apostolică. El

știe că cel rău va încerca să se folosească de ea în continuare, dar acesta nu era un motiv pentru a-și diminua autoritatea pe care i-a dat-o Domnul. El le poruncește tesalonicenilor să se depărteze de cei care trăiesc în neorânduială și aduce ca singure argumente pentru aceasta modelul și învățătura sa. Soluția nu era ca Pavel să scadă în autoritate, ci să crească vigilența spirituală a tesalonicenilor. În cele din urmă, oare cel rău nu a încercat în toată istoria Bisericii să se folosească de învățătura lui Pavel (interpretată eronat) pentru a tulbura și defocaliza poporul Domnului? Soluția este aceeași: să sporim în atenție, în vigilență atunci când interpretăm cuvintele apostolului!

Creștinismul a adus o nouă perspectivă asupra muncii. În Imperiul Roman munca era privită cu dispreț. Era o corvoadă destinată sclavilor și claselor de jos. Pentru un nobil era rușinos să lucreze cu mâinile lui. În creștinism munca este o poruncă. Pavel a muncit cu mâinile lui, și însuși Fiul lui Dumnezeu a fost tâmplar până la 30 de ani. Cum spuneam, Pavel nu dezvoltă aici teologia muncii, dar subliniază că munca este o poruncă divină. Dumnezeu ne poate da doar porunci spre binele nostru, care izvorăsc din dragostea Lui. Deoarece munca este o poruncă divină, la serviciu noi Îl slujim în primul rând pe Creator. Dincolo de pâine și de șef, primul în fața căruia dăm socoteală de modul în care muncim este Dumnezeu Însuși. Minunea este că orele petrecute la muncă nu sunt o paranteză nefericită în viața noastră creștină, ci înseamnă slujirea Creatorului. În alte epistole ne învață ca tot ce facem să facem ca pentru Domnul, și menționează de asemenea și importanța mărturiei față de cei de afară. Deci serviciul este parte integrantă a preoției creștine. La muncă ne împlinim mandatul de a fi martori. Împăratul Darius știa că Daniel, subordonatul său, îl slujește NECURMAT pe Dumnezeu cel viu (vezi Daniel 6). Oare pot spune acest lucru despre noi șefii noștri? Oare modul în care ne facem treaba la serviciu oglindește faptul că îl slujim pe Dumnezeul nostru? Dacă lucrăm puțin, neglijent și fără entuziasm, dacă ne lăsăm cuprinși de lehamite și de spiritul celor din jur care văd în serviciu un “scârbiciu”, oare Îl onorăm pe Domnul și poate cineva să ne admire pentru că Îl slujim necurmat pe Dumnezeul nostru? La fel, dacă devenim dependenți de muncă, și ne neglijăm odihna, familia și Biserica, poate cineva spune că Îl slujim pe Dumnezeul cel viu la locul de muncă? Pe cine slujim la serviciu? Oamenii, șeful, nevoile noastre materiale sau nevoia de afirmare? Nu doar că munca este o poruncă și este un element cheie al preoției creștine, dar ea este apreciată în sine de Creator. Cel care ne-a dat să guvernăm pământul apreciază un lucru bine făcut. În Ecleziastul Îl descoperim pe Dumnezeu că se bucură când mâncăm și bem înaintea Lui. La fel se bucură când facem ceva bun cu mâinile noastre. De aceea,

Ecleziastul ne îndeamnă să gustăm viața și tot ce face mâna noastră să facă din toată inima și cu toată puterea! Plictiseala, sentimentul inutilității, deșertăciunii ne va încerca adesea la locul de muncă. Dar el poate fi învins alegând să îl slujim pe Creator. Sarcinile pe care le primim la locul de muncă să le primim ca din partea Lui. Ca și cum, Dumnezeu cel viu ne-a trimis din ceruri un decret special prin care ne anunță ce vrea să facem în acea zi. Și așa și este. Fiecare amănunt este comandat în viața noastră de Creator și are un rol formativ. Locul de muncă devine un atelier unde ni se formează caracterul și unde poate străluci mărturia creștină. Domnul dorește să lucrăm cu bucurie, cu entuziasm, în ciuda salariului mic sau a greutăților. Așa va cunoaște lumea că Îl slujim pe Creator. Pe cine slujești la locul de muncă? Cineva a scris o carte intitulată: „Mulțumesc, Doamne, căci este Luni!” Nu doar week-end-ul este un motiv de bucurie. Și săptămâna de lucru poate fi un motiv de mulțumire, dacă ne dăm seama că sunt în oastea cerului angajată de Însuși Creatorul care ne plătește cu tone de slavă pe secundă. Pe cine slujim însă la locul de muncă și dela cine așteptăm răsplata? De multe ori o defocalizare este gândul că în altă parte am fi mai potriviți, mai eficienți. Suntem conștienți că la locul de muncă suntem chemați să Îl slujim pe Dumnezeu, dar nu o facem cu toată inima căci am dori să îl slujim pe Creator la alt loc de muncă. Pavel ne învață să rămânem liniștiți în starea în care ne-a găsit Domnul și îi încurajează pe robi să nu se neliniștească de acest statut, ci acolo unde este să Îl slujească pe Domnul. În același timp adaugă principiul: dacă dacă te poți slobozi, slobozește-te! Însă sunt situații în care Domnul, în mod intenționat, ne dăruiește acel loc de muncă în care cu adevărat nu ne fructificăm tot potențialul. Pentru Domnul însă, mai presus de eficiență și valorificarea potențialului, este prioritară formarea caracterului. Iosif nu își valoriza tot potențialul în temniță cu siguranță. Dar temnița făcea parte din procesul modelării caracterului său și l-a ajutat să rămână alipit de Domnul în vremea când a fost înălțat și și-a putut valorifica tot potențialul. Aici este înțelepciunea. Este normal să cauți acele locuri de muncă, slujbe care îți valorifică darurile și în care te poți implica din pasiune. În mod cert, ești mult mai împlinit și eficient dacă faci ceea ce te pricepi cel mai bine și ceea ce îți place cel mai mult. Deci e legitim să îți dorești acel loc de muncă. Dar în același timp să fim conștienți că Domnul ne poate trece și prin contexte formative în care prioritatea nu este valorificarea potențialului ci consolidarea caracterului. Atunci când faci ceea ce știi și ceea ce îți place, atunci când ai succes, poți foarte ușor să Îl uiți pe Domnul. Atunci te poți foarte ușor sluji pe tine însuși, și să fii absorbit de popularitate și aprecierile oamenilor. Nu slujirea Creatorului și relația cu El este sursa împlinirii tale și motivația acțiunilor tale. Însă dacă înveți ca Iosif să Îl slujești pe Creator cu mulțumire

și recunoștință oriunde te așează El, vei rămâne cu Domnul și când vei fi înălțat și vei avea succes, și când vei face ceea ce știi să faci, și îți vei valorifica potențialul.

Neorânduiala în zilele noastre se poate repeta sub aceeași formă ca în Tesalonic: lene, neglijență, neimplicare, lipsă de responsabilitate. O formă subtilă de neorânduială, ar fi atitudinea de la locul de muncă: lehamite, plictiseală, nemulțumire, lucru făcut de mântuială. Perspectiva cerului asupra muncii ne poate salva din această stare care nu este vrednică de un credincios. Aceasta nu înseamnă că un credincios nu va fi încercat de aceste stări. Va fi încercat în mod cert. Dar el, credinciosul, va alege să se lupte și să Îl slujească pe Creator acolo unde este cu bucurie, și cu toată inima. Va fi o luptă de fiecare zi. Poate de aceea adaugă Pavel: Fraților, să nu obosiți în facerea binelui. Acest îndemn ar putea avea în vedere tocmai provocările de la locul de muncă, dar și porunca de a muștra în dragoste pe frații care trăiesc în neorânduială.

Structura pasajului ar putea fi următoarea:

- i) v.6: Porunca de a se depărta de frații care trăiesc în neorânduială
- ii) v.7-10: Porunca de a munci întărită de vorbele și faptele lui Pavel
- iii) v.11-12: Îndemnarea celor în cauză să-și mănânce pâinea lucrând în liniște.
- iv) v.13-15: Disciplinarea celor care nu ascultă de îndemnul de mai sus

Observ că Pavel le pronunțe în v.6 în *Numele Domnului nostru Isus Hristos*, iar în v.12 îi îndeamnă pe cei în cauză în *Domnul nostru Isus Hristos*. Aceste expresii ilustrează pe de o parte gravitatea și importanța majoră a problemei discutate, iar pe de altă parte evidențiază faptul că era pus în joc Numele Domnului, mărturia creștină față de lume. Cum spuneam acest fapt justifică soluția radicală propusă de Pavel: „depărtați-vă de ei!” În v.14-15 Pavel detaliază în ce constă disciplina:

- a) *Comportamental (CE?)*: să nu aveți legături, relații cu cel în cauză
- b) *Atitudinal (CUM?)*: să nu-l socotiți ca un vrăjmaș ci să îl muștrați ca pe un frate

c) *Motivațional/Scop (DE CE?)*: ca să-i fie rușine, deci spre recuperare, nu spre înmormântare.

Atitudinea și scopul sunt clar reliefate. Mai problematică este dimensiunea comportamentală a disciplinării. Ce însemna să nu aibă nici un fel de legături cu el? Cuvântul din original și alte traduceri (NIV; NASB, traducerea literală Cornilescu) sugerează teremeni mai puțin radicali:

- Să nu vă amestecați cu el
- Să nu vă asociați cu el
- Să nu vă însoțiți cu el

Deci nu exclude orice tip de relație. Dar nu ne putem însoți, asocia cu astfel de oameni. Prin comportamentul nostru distant, atât cel în cauză cât și cei din jur trebuie să primească un mesaj. Este dificil de construit un rețetar: cum ar trebui să ne comportăm sau cum nu ar trebui să ne comportăm în relaționarea cu cel în neorânduială. Mai degrabă, accentul este pus pe MESAJUL transmis. Comportă-te astfel încât atât cel în cauză cât și cei din jur să înțeleagă că nu aprobi comportamentul său. Ce înseamnă în mod concret acest lucru poate varia de la cultură, la cultură, de la epocă la epocă. Dacă într-o cultură a sta cu cineva la masă înseamnă o asociere, o apreciere, o împărtășire a acelorași valori, atunci nu ar trebui să stăm la masă cu cineva care trăiește în neorânduială. În cultura secolului întâi, creștinismul era privit ca o sectă. El era asociat cu oamenii care participau la întâlnirile creștinilor. Din această perspectivă, cel ce trăia în neorânduiașă nu trebuia primit la aceste întâlniri. În secolul 20 în cultura occidentală, întâlnirea publică de duminică este deschisă pentru oricine. Lumea știe că este un serviciu public și că poate participa și un ateu sau o persoană de altă religie etc. Astfel, nu s-ar mai impune interzicerea la participarea la serviciul public pentru cineva care trăiește în neorânduială. Când înțelegem că miza este mesajul transmis celui în cauză și celor din afară, nu cădem în plasa de a propune o rețetă comportamentală rigidă și inflexibilă. De aceea Pavel spune: să nu vă asociați cu el. Ce înseamnă în mod concret acest lucru rămâne să analizăm ținând cont de situația dată, de cultură etc.

Un pasaj asemnător îl găsim în 1 Cor.5:9-11:

- V-am scris în epistola mea să n-aveți nici o legătură cu curvarii. Însă n-am înțeles cu curvarii lumii acesteia, sau cu cei lacomi de bani, sau cei răpăreți, sau cei ce se închină la idoli, fiindcă atunci ar trebui să ieșiți din lume. Ci v-am scris să n-aveți nici un fel de legături cu vreunul care, măcar că își zice frate, totuși este curvar sau lacom de bani, sau închinător la idoli, sau defăimător, sau bețiv, sau răpăreț: cu un astfel de om nu trebuie nici să mâncați.

În limba greacă este folosit exact același termen din 2 tes.3:14. Deci ideea este tot de a nu se asocia, de a nu se însoți, iar miza rămâne aceeași: mesajul transmis către cel în păcat și către lume. În Corinteni se insistă pe ideea că acea persoană nu doar că a căzut în păcat dar mai pretinde că este frate, că este creștin. Asocierea cu un astfel de om care promova un fals creștinism afecta enorm mărtuirea față de cei de afară, care și așa îi puneau pe toți cei care se declarau creștini în aceeași oală. Dacă însă cel căzut în păcat nu se mai consideră creștin, situația este diferită.

Nu este întâmplător că tema neorânduiei este așezată alături de pasajale despre venirea Domnului și venirea lui Anticrist. Iminența sfârșitului ne poate împinge la mai puțină implicare în ce privește viața de acum și aici. Dar nu aceasta este învățătura creștină. În spiritul lui Pavel din cap.3, Luther spunea: Dacă mâine ar veni sfârșitul lumii, astăzi voi sădi un pom. Revenirea Domnului nu trebuie să ne îndemne la pasivitate, ci la mai multă acțiune în toate domeniile vieții, inclusiv la locul de muncă, căci:

- Revenirea Domnului, înseamnă să dăm socoteala în fața Stăpânului de modul în care am păzit poruncile Lui, printre care se numără și cea de a-l sluji cu bucurie la locul de muncă.
- Revenirea Domnului înseamnă răsplătirea noastră care este proporțională cu credințioșia noastră în a păzi poruncile Lui, inclusiv cea de a-l sluji la locul de muncă.
- Revenirea Domnului poate fi grăbită prin perseverența și creșterea râvnei noastre în slujirea Domnului, inclusiv la locul de muncă.

- Revenirea Domnului înseamnă pedepsirea celor necredincioși care pot fi câștigați prin buna mărturie a noastră care include pasiunea cu care ne implicăm la locul de muncă.

Deci nu este întâmplător că tema revenirii Domnului este asociată cu tema motivării creștinilor să muncească. Dar și tema venirii lui Anticrist este asociată cu tema implicării la locul de muncă. Implicarea noastră la locul de muncă face parte din procesul pregătirii noastre pentru confruntarea cu Anticrist. Răstignirea lenii, disciplina, biruirea sentimentului deșertăciunii prin credința în răsplătirea eternă, toate acestea sunt elemente formative. Dar nu doar atât. Locul de muncă devine un laborator al curățirii și consolidării caracterului nostru. Relația cu șeful, cu colegii, tentațiile, seducția diferitelor compromisuri, conflictele, nedreptățile, toate acestea sunt cântărite cu grijă de Dumnezeu ca să creștem în discernământ, în credință și dragoste. Nu trebuie să ne temem de presiunile și încercările de la locul de muncă. Ele fac parte din laboratorul lui Dumnezeu pentru pregătirea și antrenarea noastră pentru ziua cea rea. De aceea nu trebuie să fim defensivi, ci ofensivi față de toate încercările de la locul de muncă. Nu va fi ușor, și ele vor scoate la iveală slăbiciunile noastre, și lucrurile ascunse și urâte ale inimii noastre. Vom face greșeli și nu vom lua de prima dată testele cu nota 10. Dar este har, este iertare, este răbdare din partea lui Dumnezeu. Există și resursele pentru a birui testele. Dar să nu fim delăsători și nici să nu transformăm în desfrânare harul complăcându-ne în bolile noastre. Să conlucrăm cu Dumnezeu pentru vindecarea noastră și să nu refuzăm un har așa de mare, și nici să nu ne batem joc de generozitatea fără margini a Creatorului.

Epistola se încheie pe imaginea păcii: ***Însuși Dumnezeuul păcii să vă dea totdeauna pacea în orice fel.*** Pacea poate veni doar de la Dumnezeuul păcii. Iar Acesta este extrem de generos. El vrea să ne dea întotdeauna pacea și vrea să ne-o dea în orice fel. Cel care ne-a poruncit: “Să nu vi se tulbure inima!”, vrea să avem pace în inimile noastre. Pacea vine din certitudinea împăcării cu Dumnezeu și a credinței în controlul Său desăvârșit asupra vieții noastre. Putem avea inimile liniștite și putem izgoni tulburarea, îngrijorarea, anxietatea, gândurile negre din inimă, pentru că avem pace cu Dumnezeu. Dumnezeu este pentru noi, și nu împotriva noastră. Și dacă Dumnezeu este cu noi, cine va fi împotriva noastră? Dumnezeu este PENTRU NOI, și programează cu grijă toate detaliile vieții noastre pentru binele nostru pământesc și etern. Deci, de ce ne-am teme? De ce ne-am tulbura, și de ce ne-ar mai fi frică? Vă dau pacea Mea, ne spune Mântuitorul. Domnul vrea ca prin credință să ne pună această pace în inimă. Și Pavel ne

învață că Domnul vrea să ne-o dea întotdeauna, deci în orice circumstanță. În necaz sau înălțare, în prigoană sau în confort, în toate circumstanțele Domnul vrea ca noi să avem pace. Aceasta nu înseamnă că sufletul nostru nu va fi cuprins, încercat de întristare, de moarte sau de tulburare. Dar acestea pot fi biruite prin PACEA care întrece orice cunoștință și ne poate păzi inimile în Isus Hristos. În orice context pacea poate birui în inimile noastre. Pacea poate fi dată în mai multe feluri. Domnul poate aduce pace printr-un verset din Biblie, prin încurajarea dată de un frate, prin întoarcerea unui om la Dumnezeu, prin succese și înălțări, prin izbăviri pământești și încheierea unor perioade de încercare, prin vise, prin circumstanțe deosebite ale vieții. Domnul va folosi toate aceste mijloace și multe altele pentru a ne liniști inimile înaintea Lui. Dar noi ce trebuie să facem? Pacea este primită PRIN ALEGEREA CREDINȚEI. După ce Mântuitorul poruncește: să nu vi se tulbure inima! El adaugă: aveți credință în Mine, și aveți credință în Dumnezeu. Credința este cheia. Credința este receptorul păcii, canalul prin care pacea venită de sus întodeauna și în orice fel coboară în inima noastră. Primirea păcii este un proces continuu. Nu este suficient să fi primit pacea la nașterea din nou. În furtunile vieții, vom avea din nou și din nou nevoie de pace. Domnul păcii ne-o va da întotdeauna și în orice fel! Dar noi oare vom avea credința să o primim?

Tesalonicenii aveau nevoie de pace. Ei fuseseră tulburați de ideea că ziua Domnului a și venit chiar. Ei se gândiseră că probabil Domnul i-a uitat, i-a lepădat și că prigoana care nu se mai termina ar fi putut fi chiar pedeapsa Creatorului. Nu poți avea pace dacă nu știi sigur dacă Domnul este de partea ta sau împotriva ta. Nu poți avea pace dacă nădejdea mântuirii viitoare nu este statornicită în suflet. Prin însăși epistola lui Pavel, Domnul păcii le redă pacea în suflet.

V.17 ne sugerează că Pavel nu scria cu mâna lui epistolele ci mai degrabă le dicta. Astfel, se și explică încercarea de amăgire a tesalonicenilor prin scrierea unei epistole care pretindea a fi a lui Pavel. Nu era necesar ca falsificatorii să imite scrisul lui Pavel, deoarece acesta dicta scrisorile. Însă Pavel scrie urarea de sănătate cu însăși mâna lui, folosind scrisul lui. Acesta era un semn prin care se autentifica epistola ca venind de la Pavel și prin care aceasta putea fi deosebită de falsuri. De ce Pavel dicta epistolele și nu le scria cu mâna lui? Interpretarea clasică susține că avea niște probleme la ochi (care ar fi început chiar de la întâlnirea cu Domnul slavei la convertirea de pe drumul Damascului – vezi Fapte 9), și că așa s-ar explica și țepușul din carne descris în 2 Cor.12, precum și infirmitatea din trupul său prezentată în Gal.4:13-15.

Capitolul 3 ne-ar putea ajuta să răspundem și la întrebarea:

- Ce ar trebui să facă Biserica în momentul în care îl identifică pe scena istoriei pe omul fărădelegii?

Poate cap.3 ne-ar sugera că ar trebui să își continue treaba la locul de muncă și să își urmeze mersul preoției ca și până acum. Nu ni se sugerează măsuri radicale, izolări față de lume, încercarea de a ne ascunde sau de a fugi. Suferințele din perioada lui Anticrist ni se vor întâmpla ca să slujim drept mărturie neamurilor. Deci am putea să ne continuăm preoția în locul unde suntem așezați de Domnul în acel moment, și să fim pregătiți să depunem mărturia oriunde vom fi duși de prigonitori. Stau și mă gândesc oare ce aș face eu, dacă aș trăi momentul istoric în care să îl identific pe omul fărădelegii? Primele două lucruri care îmi vin în minte sunt:

- Aș spune fraților mei că a sosit ceasul și le voi aduce aminte ce se va întâmpla în lumina Scripturii în următoarea perioadă și care sunt resursele pe care trebuie să le folosim.
- Aș spune prietenilor necredincioși același lucru, folosind însă un limbaj accesibil lor.

Și în lumina cap.3, aș continua să îmi împlinesc slujirea și mandatul preoției în locul unde voi fi așezat de Domnul în acel moment. Aș mai adăuga și un alt lucru important: m-aș ruga pentru călăuzire specifică din partea lui Dumnezeu cu privire la ce trebuie să fac în acele clipe. Domnul ar putea să mă trimită în anumite locuri pentru anumite lucrări speciale.

Cuprins

2 Tesaloniceni - cap.1.....	2
2 Tesaloniceni cap. 2:1-12.....	14
2 Tesaloniceni cap. 2:13-3:18	116